

generationsskifte. overdragelse af aktier.

personkreds. bestemmende indflydelse. finansiering. gave. overdrager.

succession. pengetank. formuekurs. værdiansættelsescirkulære. erhverver.

A/B-model. forlods udbytteret. løsningsmodel. skat.

Kandidatafhandling

Cand.merc.aud.

Copenhagen Business School 2015

Generationsskifte af selskaber til familien eller en medarbejder med fokus på de muligheder og begrænsninger, der er i den nuværende lovgivning

*Succession of companies for family or an
employee with focus on the opportunities
and limits in the present laws*

Opgavens omfang

Antal anslag 181.069

Antal normalsider $181.069 / 2.275 = 79$ normalsider

Afleveringsdato

Fredag den 8. maj 2015

Mischa Tan Madsen

den studerende

René Møller Jensen

vejleder

Censor

English summary

Succession is a relevant subject these days, because the amount of companies to be succeeded within the next 10 years is increasing.

In some cases, the challenge is that the shareholder does not know enough about the opportunities within the models and rules of succession. Likewise, they may not be aware of the fact that succession can be and often is a time consuming process.

This thesis examines two models of succession, both of which take into account the following three factors:

- limited capital raising
- minimal tax
- the current owner can retain their controlling interest

Based on these factors, it has been relevant to review the rules of succession and the rules of the A/B model, as both models meet these requirements.

The models are both described, and their possibilities and limitations are discussed in the thesis' analytical section. The two mentioned models are especially relevant now, since the Danish Tax Authorities has attempted to clarify their legal position. This has resulted in an annulment of one of the valuation methods, primarily used on valuation of shares that should be succeeded to children or other family.

The annulment of this particular valuation rule can have major consequences on Danish businesses if nothing is done to the succession rules soon, such as the introduction of repair legislation or an introduction of a new model. The issue of annulment and its consequences are analyzed in this thesis.

Additionally, there are some limitations in the A/B model as all its elements have not yet been tested in practice. This makes the model vulnerable, and its legal status in the future is uncertain.

As a result of the recent changes in the succession subject, and the uncertainty around the A/B model, one must be able to expect that there will soon be introduced an alternative solution for the many successions in the near future.

Indhold

Forkortelser	6
1. Indledning	7
1.1 Problemstilling	8
1.1.1 Problemformulering	9
1.1.2 Arbejdsspørgsmål	9
1.2 Afgrænsning	9
1.2.1 Fuld skattepligt	10
1.2.2 Selskaber	10
1.2.2.1 Virksomhedsomdannelse	10
1.2.2.2 Unoterede selskaber	10
1.2.3 Levende live	10
1.2.4 Personkreds	11
1.2.5 Strategiske analyser og andre bløde værdier	11
1.2.6 Tidligere bestemmelser	11
1.2.7 Moms- og afgiftsmæssige forhold	11
1.2.8 Selskabsretlige forhold	11
1.2.9 Pengetanksregel	12
1.2.10 Værdiansættelsesmodeller	12
1.2.11 Omstrukturering	12
1.3 Metode	13
1.3.1 Målgruppe	14
1.3.2 Struktur	14
1.3.3 Kritik af metodevalg	15
2. Rammerne om generationsskiftet	17
2.1 Definition	17
2.2 Årsag	18
2.2.1 Indledende overvejelser	18
2.3 Metoder til generationsskiftet	18
2.4 Opsummering	20
3. Generationsskifte til familiekreds	21
3.1 Indledende overvejelser	21

3.2	Succession til familiekredsen	22
3.2.1	Betingelser.....	23
3.2.1.1	Minimumsgrænsen.....	24
3.2.1.2	Pengetanksreglen	24
3.2.1.3	Investeringselskabskravet.....	26
3.2.1.4	Gevinstkravet	26
3.2.1.5	Undtagelser	26
3.2.2	Skattemæssige konsekvenser ved succession.....	27
3.2.2.1	Konsekvenser for overdrageren	27
3.2.2.2	Konsekvenser for erhververen	28
3.2.2.2.1	Overdragelse ved gave.....	28
3.2.3	Værdiansættelse.....	31
3.2.3.1	Værdiansættelsescirkulæret fra 1982	33
3.2.3.1.1	Formueskattekursen	34
3.2.3.2	Værdiansættelsescirkulære 2000- 9	38
3.2.3.3	Værdiansættelsesvejledning E nr. 238 (transfer pricing).....	41
3.2.3.3.1	Den indkomstbaserede metode	41
3.2.3.3.2	Den markedsbaserede metode	42
3.2.3.3.3	Den omkostningsbaserede metode.....	43
3.2.4	Muligheder og begrænsninger ved succession	44
3.2.4.1	Formueskattekursen.....	45
3.3	Delkonklusion.....	52
4.	Generationsskifte til medarbejdere.....	55
4.1	Indledende overvejelser	55
4.1.1	Succession til medarbejdere	56
4.2	A/B modellen	57
4.2.1	Betingelser.....	58
4.2.1.1	Holding struktur.....	58
4.2.1.2	Rente- og risikofaktor (betingelse)	59
4.2.1.3	Forlods udbytterettens fastsættelse (betingelse)	60
4.2.2	Modellens former	60
4.2.2.1	Kapitaludvidelse (nytegning).....	60
4.2.2.2	Vedtægtsændring med efterfølgende overdragelse af B-aktier	61

4.2.2.3	Skattemæssige konsekvenser.....	61
4.2.2.3.1	Indtrædende kapitalejer	61
4.2.2.3.2	Eksisterende kapitalejer	62
4.2.3	Værdiansættelse.....	63
4.2.3.1	Indtrædelseskursen	63
4.2.3.2	Udbytteretten.....	64
4.2.3.3	Rente- og risikofaktor (værdiansættelse)	66
4.2.3.4	Åremålsbegrænsningsperiode.....	66
4.2.4	Muligheder og begrænsninger ved A/B modellen	67
4.2.4.1	Bestemmende indflydelse.....	68
4.3	Delkonklusion.....	79
5.	Samlet konklusion	81
6.	Perspektivering	83
	Litteraturoversigt	87
	Hjemmesider	87
	Litteratur	87
	Publikationer	87
	Lovgivning.....	88
	Afgørelser	88
	Andet.....	89
	Bilag 1 - Beregningsmodel af goodwill efter TSS cirkulære 2000-10	90

Forkortelser

I denne afhandling er der ved specifikke henvisninger til paragraffer i skattelovgivningen anvendt følgende forkortelser for de anvendte love:

ABL   Aktieavancebeskatningsloven

BAL   Boavgiftsloven

KSL   Kildeskatteloven

LL   Ligningsloven

PSL   Personskatteloven

SEL   Selskabsskatteloven

SFL   Skatteforvaltningsloven

SL   Statsskatteloven

1. Indledning

Generationsskifte er et tilbagevendende emne i den danske samfundsdebat og de danske medier, ligesom emnet meget naturligt går igen blandt rådgivere og blandt virksomhedsejere.

Hvorfor emnet netop er relevant skyldes jo, som begrebet bogstaveligt udtrykker, at der er tale om en overdragelse af en virksomhed fra én generation til den næste, og dermed en sikring af virksomhedens overlevelse fremadrettet. Hvis ikke der blev taget stilling til et eventuelt generationsskifte i ejerens livscyklus, kunne konsekvensen i værste fald være, at man ville se en masse virksomheder med god fremgang og aktivitet, som blev lukket, hvilket ville være en trist konsekvens for det danske samfund.

I en undersøgelse foretaget af Center for Ejerledede Virksomheder (CBS), som efterfølgende er udmundet i en rapport¹, fremgår det, at der er 10.200 ejerledede virksomheder, hvor ejerlederen er over 65 år, og 13.100 hvor ejerlederen er mellem 55 og 65 år.

Denne undersøgelse statuere ganske klart, at der er inden for den nærmeste fremtid er en lang række virksomheder der skal skifte hænder.

For de fleste potentielle erhververe/kapitalejere ligger der en generel udfordring i, at de endnu ikke har oparbejdet en tilstrækkelig kapital til købet af den ønskede virksomhed. Bankerne er endvidere ikke ligeså risikovillige til at udlåne kapital som tidligere, og investeringsmuligheden begrænses dermed yderligere.

Hele aspektet omkring den skat et generationsskifte måtte udløse, er for mange også afskrækkende og uattraktivt. Da skattereglerne på området historisk også både har været uklare og kringledede, har dette ikke ligefrem været med til at fremrykke igangsætningen af generationsskiftet. For en lang række af virksomhedsejere, kan konsekvensen være, at et hurtigt generationsskift vil blive dyrt, da det ikke er igangsat i tilstrækkelig god tid, og at dyrere modeller og løsninger dermed må vælges, i stedet for de mere gunstige modeller som findes inden for skatteretten.

For ikke at risikere unødige nedlukning af velfungerende virksomheder, eller udskydelse af generationsskiftet til, at ejeren afgår ved døden, eksisterer der nogle regelsæt og modeller til generationsskifte, som gør det muligt at gennemføre uden, at erhververen nødvendigvis skal have en stor kapital fra starten. Det er dog vigtigt, at generationsskiftet igangsættes i god tid, da disse modeller kan være tidskrævende at gennemfører.

---

¹ Ejerledelse i Danmark, Rapport 1: Ejerledelse – baggrund og udbredelse, af Morten Bennedsen og Kasper Meisner Nielsen via Center for Ejerledede Virksomheder

I løbet af en ejerperiode bør virksomhedsejeren således stilles sig selv følgende spørgsmål:

- Skal virksomheden ophøres når jeg ikke vil eje den mere?
- Skal virksomheden overdrages til andre, der kan fortsætte driften?

I tilfælde, hvor virksomheden er velfungerende, indtjenende og eventuelt også beskæftiger en række medarbejdere, vil det være mest oplagt at generationsskifte virksomheden, hvilket også både må være i samfundets interesse og medarbejdernes interesse, da der ellers går arbejdspladser og fremtidigt skatteprovenu tabt.

En af de større udfordringerne ved generationsskiftet er dog, hvem der skal overtage virksomheden. Når generationsskiftet foretages til de rette personer kan overdragelsen i visse tilfælde foregå 'skattefrit' og i andre tilfælde kan andre modeller være fordelagtige at bruge.

Inden for generationsskifteregelsættene, som over de senere år har været udfordret af SKAT, er der en række muligheder, men også begrænsninger, som bør kigges nærmere på, især også for at finde ud af, hvad virksomhedsejernes retsstilling er ved de i afhandlingen omtalte generationsskifteløsninger.

1.1 Problemstilling

Som følge af ovenstående problemstilling er hovedemnet i denne afhandling 'Generationskifte'.

Afhandlingen vil have fokus på generationsskifte i de situationer, hvor

- Overdragelsen ikke udløser nogen skat hos den hidtidige ejer, og hvor
- Kapitalkravet til erhververen er begrænset.

Der vil blive lagt vægt på situationer, hvor den hidtidige ejer kan lave en glidende overgang af sine aktier eller anparter, og således bevare sin bestemmende indflydelse i perioden op til dennes endelige tilbagetrækning fra erhvervslivet.

De modeller der kan opfylde ovenstående kriterier er således vurderet at være relevante at gennemgå, ligesom de muligheder og begrænsninger der er forbundet med løsningsmodellerne.

Ovenstående forhold fører således til en sammenfattet problemformulering som anført nedenfor.

1.1.1 Problemformulering

Med udgangspunkt i relevante retskilder gennemgås relevante generationsskiftemetoder/modeller, der dels tager hensyn til en begrænset kapitalrejsning og dels tager højde for ejerens fortsatte bestemmende indflydelse. Hvordan kan generationsskiftet foretages bedst muligt med dette i mente, og hvilke begrænsninger og muligheder indebærer dette?

1.1.2 Arbejdsspørgsmål

På baggrund af den anførte problemformulering, er følgende arbejdsspørgsmål opsat, som afhandlingen vil tage afsæt i, og bygges op omkring.

- a. Hvad er et generationsskifte?
- b. Hvorfor generationsskifter man sin virksomhed og hvordan?
- c. Hvilke forhold skal man være opmærksom på?
- d. Hvem kan overtage virksomheden?
- e. Hvordan kan generationsskiftet gennemføres 'billigst'?
- f. Hvordan kan generationsskiftet gennemføres mest hensigtsmæssigt?
- g. Hvordan kan generationsskiftet gennemføres, således at den hidtidige ejer bevarer en relativ ejerandel og dermed kontrol over virksomheden?
- h. Hvilke begrænsninger og muligheder er der i den nuværende lovgivning, og hvilke konsekvenser har det for generationsskiftet?

Arbejdsspørgsmålene a. – c. vil blive behandlet i kapitel 2 *Rammerne om generationsskiftet*, mens de resterende fire arbejdsspørgsmål d. – h. vil blive behandlet i kapitlerne 3 *Generationsskifte til familiekreds*, 4 *Generationsskifte til medarbejdere* og 5 *Samlet konklusion*.

Sammenhængen er yderligere skitseret i afsnit 1.3.2 *Struktur*.

1.2 Afgrænsning

For at give et overblik over omfanget af afhandlingen, er de afgrænsede områder gennemgået i nærværende afsnit. Afgrænsningerne er foretaget for at sikre, at afhandlingen ikke er for bred og samtidig at sikre, at afhandlingen får afdækket det opstillede problemfelt. De afgrænsede områder er opstillet i punktform, for at give læser det bedste overblik.

1.2.1 Fuld skattepligt

Idet, at fokusområdet i afhandlingen er generationsskifte af danske virksomheder, vil jeg herefter afgrænse mig fra den skattemæssige behandling af generationsskifte af udenlandske virksomheder eller tilfælde, hvor virksomhedsejeren eller erhververen er udenlandsk.

Al teoretisk gennemgang, diskussion, analyse og fortolkning i afhandlingen forudsætter således, at de omtalte involverede parter er fulde skattepligtige til Danmark efter KSL § 1 (personer) og SEL § 1 (selskaber).

1.2.2 Selskaber

Da formålet blandt andet er at beskrive et glidende generationsskifte, hvor den hidtidige ejer bevarer en vis ejerandel, er det således kun relevant at behandle mulighederne for generationsskifte af selskaber efter SEL § 1, stk. 1, nr. 1.

Det er altså således kun generationsskifte af selskaber, der vil blive lagt vægt på i afhandlingen, hvilket vil sige overdragelse af aktier eller anparter.

Afhandlingen afgrænses hermed også fra gennemgang af de successionsregler, som følger af KSL § 33 C, ved overdragelse af en personligt ejet virksomhed med succession.

1.2.2.1 Virksomhedsomdannelse

Som følge af ovenstående, vil der ikke være nogen gennemgang af virksomhedsomdannelse fra personlig ejet virksomhed til en virksomhed i selskabsform, da det er uden for opgavens egentlige område. Denne afhandling vil således være uden relevans for personer der skal generationsskifte en personlig virksomhed, medmindre der først sker en virksomhedsomdannelse.

1.2.2.2 Unoterede selskaber

Da langt hovedparten af de danske selskaber er unoterede, og da problematikken om generationsskifte således er hyppigere relevant for dette segment, vil der således kun foretages gennemgang af overdragelse af aktier eller anparter i unoterede selskaber.

1.2.3 Levende live

Eftersom formålet med opgaven er at behandle generationsskifter, hvor den hidtidige ejer bevarer en ejerandel og hvor overgangen således er glidende, vil generationsskifter, hvor ejeren er afgået ved døden ikke blive gennemgået.

1.2.4 Personkreds

Der lægges, som følge af det opstillede problemfelt, vægt på aktie- eller anpartsoverdragelse til familiemedlemmer og medarbejdere, da det typisk er disse kredse der først kommer i spil, når der skal overdrages aktier eller anparter i et selskab. Selvom visse af de gennemgåede regler kan finde anvendelse på overdragelse til tredjemand, er dette ikke omtalt yderligere end blot af bemærkning.

1.2.5 Strategiske analyser og andre bløde værdier

Som led i et generationsskifte er der indledende en række forhold der bør overvejes og strategiske analyser der bør udarbejdes, blandt andet for at finde ud af om virksomheden overhovedet kan generationsskiftes.

Sådanne strategiske analyser kan eksempelvis være SWOT, PESTEL, Porters Five Forces mv.. En teoretisk gennemgang af disse modeller er ikke gennemgået, da det forudsættes, at læser dels har kendskab til disse, og samtidig relaterer de sig til den bløde del af generationsskiftet, som kun vil blive behandlet meget kort i denne afhandling, som i øvrigt primært er en skatteretlig opgave.

1.2.6 Tidligere bestemmelser

Tidligere bestemmelser i lovgivningen, som efterfølgende er ændret ved nye love er som udgangspunkt ikke behandlet i afhandlingen, ligesom at årsager til ændringerne som udgangspunkt heller ikke er behandlet, da afhandlingens formål ikke er af historisk omfang. Dette er dog inddraget, hvor det har været relevant for den øvrige forståelse og behandling af problemformuleringen.

1.2.7 Moms- og afgiftsmæssige forhold

Da dette som udgangspunkt er en skatteretlig afhandling, vil der ikke blive lagt vægt på hverken moms- eller afgiftsmæssige forhold. Ved taleksempler er momsforhold således ekskluderet, så eksemplerne er mere rene og simple.

Afgiftsmæssige forhold behandles som udgangspunkt heller ikke af samme årsag, dog med undtagelse af gaveafgift, da dette er relevant i tilfælde, hvor aktier eller anparter overdrages med succession som en gave.

1.2.8 Selskabsretlige forhold

Dette er først og fremmest en afhandling om den skatteretlige behandling af et generationsskifte inden for de opstillede rammer.

Selskabsretlige forhold, som er gældende i forbindelse med et generationsskifte, vil således ikke blive inddraget, da fokus er på det skatteretlige område og de skatteretlige problemstillinger som følger heraf. Selskabsretlige forhold vil dog blive inddraget hvor det er skønnet relevant, herunder særligt i relation til gennemgangen af A/B-modellen.

1.2.9 Pengetanksregel

Pengetanksreglen er gennemgået i senere kapitler, da den har relevans når aktier eller anparter overdrages med succession.

En dybdegående analyse af de forhold der lægger til grund for denne regel, samt en dybere analyse af de begrænsninger den medfører, er dog ikke medtaget, da der findes anden litteratur om dette i skatteretten. Herudover er emnet også behandlet i flere afhandlinger på Cand.merc.aud studiet, hvorfor der således henvises til disse for en dybere behandling af dette emne.²

1.2.10 Værdiansættelsesmodeller

Ved gennemgang af de forskellige værdiansættelsesmodeller der kan være relevante i relation til værdiansættelse af sine aktier og anparter i forbindelse med et generationsskifte, er der i denne afhandling taget afsæt i de for afhandlingen mest relevante.

I SKATs værdiansættelsesvejledning om Transfer Pricing omtales en række værdiansættelsesmodeller, som alle anvendes mere eller mindre i praksis.

Værdiansættelsesmodellerne er gennemgået teoretisk for at få en forståelse for deres opbygning, og hvilke metoder de baserer sig på. Afhandlingen er dog ikke en værdiansættelsesafhandling, og der er således ikke opgjort værdier på baggrund af modellerne, da afhandlingen i stedet tager sigte på at behandle de muligheder og begrænsninger der ligger i lovgivningen og regelsættet omkring generationsskifte.

1.2.11 Omstrukturering

Generationsskifte er et bredt og aktuelt område i sig selv, og en eventuel gennemgang af de skatteretlige omstrukturingsmodeller, som oftest knytter sig til et generationsskifte, er således fraprioriteret, så fokus kan ligge på selve generationsskiftet, og ikke klargøringen heraf. Med skatteretlige omstrukturingsmodeller henvises specifikt til de skattefrie omstrukturingsmodeller, der reguleres af fusionsskatteloven:

---

² Der kan bl.a. henvises til:

- Generationsskifte – Med særligt fokus på ændringen i pengetanksreglen, af Jens Klitgaard
- Det økonomiske generationsskifte – en praktisk tilgang ved anvendelse af pengetanksreglen og skattekursen, af Jess Sebbelin

- Fusion
- Spaltning
- Tilførsel af aktiver
- Aktieombytning (aktieavancebeskatningsloven)

Da afhandlingen endvidere fokuserer på generationsskifte til familiekredsen og medarbejdere i virksomheden, har andre generationsskiftemodeller været af højere relevans, og tilpasningen til selve generationsskiftet er kommet i anden række. Afhandlingen tager således kun udgangspunkt i overdragelse af aktier eller anparter med succession samt aktieudnyttelse via A/B-modellen.

Det forudsættes derfor ved den videre behandling i afhandlingen, herunder den teoretiske gennemgang, at selskabet har gennemgået de fornødne tilpasninger til at kunne gennemføre et optimalt generationsskifte.

1.3 Metode

Denne afhandling er skrevet som afslutning på kandidatforløbet Cand.merc.aud jf. afsnit 1.3.1 *Målgruppe*. Afhandlingen er som udgangspunkt en skatteretlig opgave og der vil derfor ikke blive inddraget andre fagområder af væsentlig karakter til løsning af det opstillede problemfelt.

Da problemformuleringen søger at besvare, hvilke muligheder og begrænsninger, der blandt andet er i de nuværende regelsæt, er det dog derfor vurderet relevant at inddrage juridisk metode til besvarelse heraf. Som følge heraf er der også i afhandlingen indsat et teoretisk afsnit omkring juridisk metode, som skal søge at give en forståelse af retskilderne og hvad der forstås ved en retsdogmatisk fortolkning.

Afhandlingen behandler et emne, der kan være kompliceret at forstå for udeforstående personer, hvorfor den er bygget op om en beskrivende del, som hovedsageligt tager udgangspunkt i de relevante retskilder, herunder lovgivningen og den juridiske vejledning samt relevante afgørelser, for at kunne belyse den relevante teori.

Undersøgelsesspørgsmålene er søgt løst ved en efterfølgende diskussion af de muligheder og begrænsninger der er i det gældende regelsæt omkring generationsskiftet, samt en retsdogmatisk fortolkning af retskilderne mv. Argumentationen er søgt bekræftet gennem eksperteres udtalelser, som primært er fundet i relevante skatteafgørelser og artikler på området.

Der er tale om en behandling, fortolkning og analyse af sekundær data (love, lovtekster, afgørelser mv.), som er offentlig tilgængelige via SKAT's hjemmeside, Karnovs bibliotek mv.

Afhandlingen er ajourført med den seneste viden inden for de valgte emner, med opdatering frem til afleveringsdatoen den 8. maj 2015. Senere afgørelser, lovændringer mv. efter denne dato, der kan påvirke analyser og konklusioner i en anden retning er således ikke omfattet.

1.3.1 Målgruppe

Kandidatafhandling er skrevet som afslutning på Cand.merc.aud. studiet ved Copenhagen Business School i vinteren 2014 og foråret 2015. Formålet med afhandlingen er således først og fremmest at overholde de retningslinjer og krav der stilles til en kandidatafhandling af uddannelsesinstitutionen.

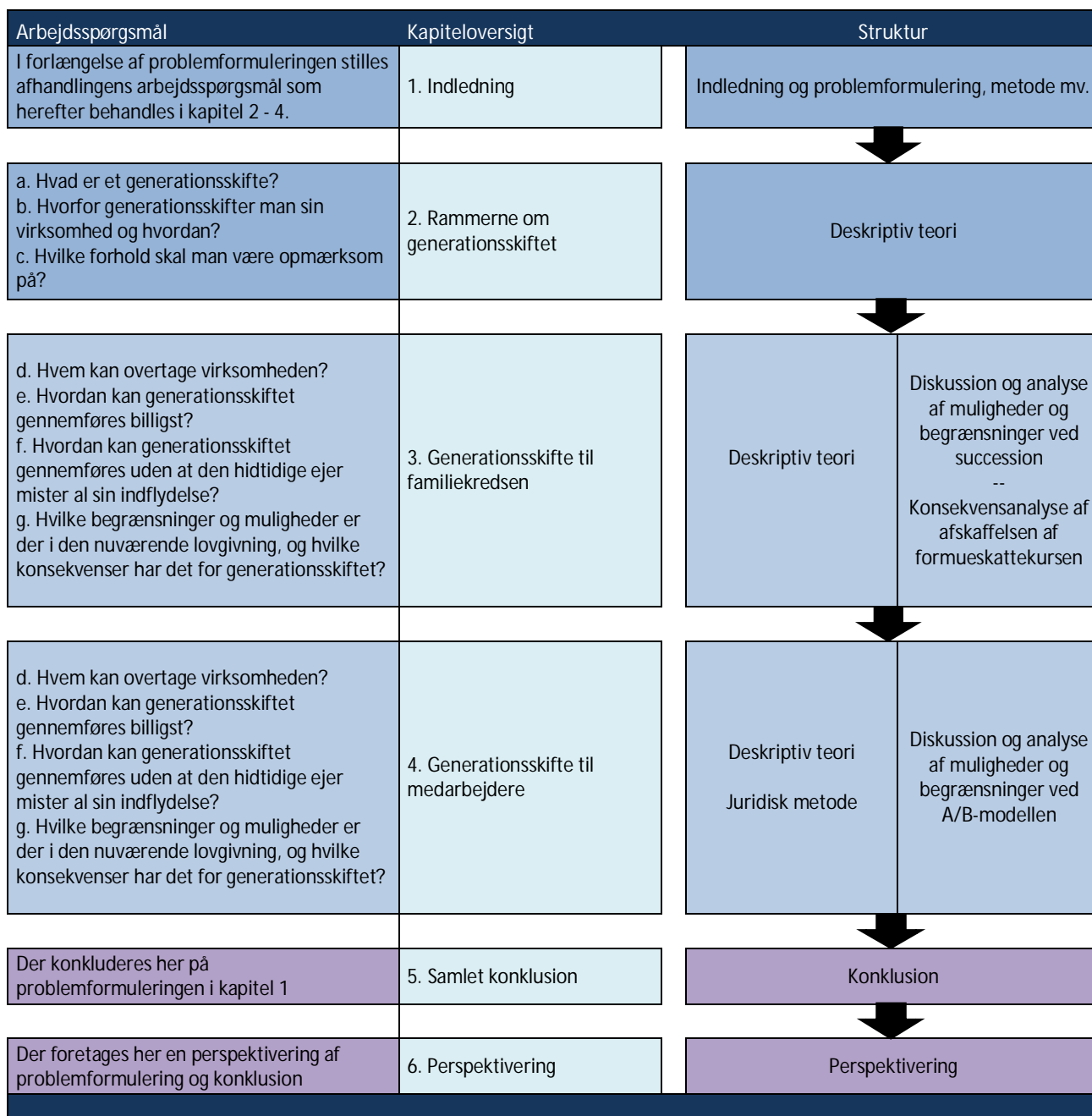
Af afhandlingens faglige karakter er formålet at gøre læser opmærksom på regelsættet og problemstillingerne omkring generationsskiftet som behandles i denne afhandling ud fra et skatteretligt perspektiv. Ligeledes gøres læser opmærksom på modellernes muligheder og begrænsninger.

Da afhandlingen omhandler konkrete problemstillinger, vil den i flere generationsskiftesituationer være utilstrækkelig som vejledning. Der henvises til afsnit 1.2 *Afgrænsning* for et overblik over, hvilke områder afhandlingen er dækkende for.

1.3.2 Struktur

For at give læser et samlet overblik over afhandlingens sammenhæng mellem arbejdsspørgsmål, metode og struktur, er nedenstående figur 1.1 opstillet til at illustrere netop dette.

Da afhandlingen spænder over to hovedområder, nemlig to forskellige typer modtagere ved et generationsskifte, er dette naturligt struktureret som to kapitler, som hver indeholder både den teoretiske del, samt den analyserende/diskuterende del for hver 'modtagergruppe', som sammenfattes i den samlede konklusion i kapitel 5.

Figur 1.1 Illustration af afhandlingens struktur og metodiske sammenhæng

Kilde: Egen tilvirkning

1.3.3 Kritik af metodevalg

Afhandlingen er en blanding, af en traditionel generationsskifte opgave, som indeholder teoretiske elementer inden for generationsskifte, men som også indeholder en behandling af de muligheder og begrænsninger der er i de nuværende regler omkring generationsskifte, og dermed også er bygget op om juridisk metode. Afhandlingen er således ikke en traditionel afhandling inden for generationsskifte, da der

ikke er taget afsæt i nogen konkret case, og ikke gennemgås nogen taleksempler til at illustrere, hvordan generationsskiftet konkret gennemføres, da dette ikke er det egentlige formål med afhandlingen.

Analysen og konklusionen er bygget op om en diskussion af det teoretiske indhold, hvilket kan gøre det svært at få et overblik over de faktiske pointer i afhandlingen, da det forudsætter at man læser størstedelen af afhandlingen.

Derudover behandler afhandlingen to generationsskiftemodeller med hver deres problematikker, hvilket gør, at de enkelte modeller er blevet afgrænset, da der ikke er mulighed for en ligeså dybdegående behandling af den enkelte model.

Da formueskattekursen endvidere er blevet afskaffet undervejs i udarbejdelsen af denne afhandling, har afhandlingen måttet tilpasses og udformes efter dette forhold, hvorfor der i stedet for begrænsninger i formuekursen under kapitel 3, afsnit 3.2.4 *Muligheder og begrænsninger ved succession* er udarbejdet en slags konsekvensanalyse, som primært tager afsæt i offentliggjorte artikler om eksperteres udtalelse på området samt mine egne tanker omkring emnet.

Der er i afhandlingen inddraget noget juridisk metode, da der lægges vægt på visse retskilder i min diskussion samt i det teoretiske afsnit omkring A/B-modellen – af samme hensyn er den teoretiske gennemgang af den juridiske metode indført i afsnittet om A/B-modellen.

Afhandlingen er dog ikke slavisk opbygget som en retsdogmatisk fortolkning af kilderne, da en stor del af afhandlingen går på en diskussion af den nuværende situation, og de muligheder og begrænsninger, som den nuværende situation medfører.

2. Rammerne om generationsskiftet

Indeværende kapitel er en beskrivende gennemgang af de mest grundlæggende forhold i relation til et generationsskifte. Følgende arbejdsspørgsmål behandles:

- a. Hvad er et generationsskifte?
- b. Hvorfor generationsskifter man sin virksomhed og hvordan?
- c. Hvilke forhold skal man være opmærksom på?

2.1 Definition

Begrebet 'Generationsskifte' henleder opmærksomheden på en overdragelse af en virksomhed fra forældregenerationen til den næste generation i familien. Begrebet skal dog også ses i bredere forstand, dels hvad angår virksomheden og dels hvad angår familien.

For det første må begrebet antages at omfatte mere end blot overdragelse af erhvervsvirksomheder, idet begrebet også må omhandle enhver overgang af aktiver.⁴ Derudover må det også kunne udvides til at omfatte overdragelse af aktier eller anparter, og dermed en andel af en virksomhed. Fordelen ved overdragelse af en andel af virksomheden er, at generationsskiftet kan ske løbende, hvormed den fremadrettede ejer langsomt kan få en fornemmelse for ledelse og ejerskab.

For ikke at gøre definition for bred, og dermed afvige fra afhandlingens egentlige formål, er generationsskiftet i denne afhandling fremover defineret til at omhandle en overdragelse af aktier eller anparter³ i et selskab jf. afhandlingens afgrænsninger afsnit 1.2.2 [Selskaber](#).

For det andet må personkredsen udvides, idet der også kan ske overdragelser af formuegoder, herunder anparter, til ikke-beslægtede personer, herunder eksempelvis medarbejdere.⁴

Ved overdragelse af et formuegode til tredjemand kan begrebet 'generationsskifte' også være dækkende, selvom det ikke nødvendigvis er de samme regler der kan anvendes ved en sådan overdragelse, hvorfor dette forhold ikke er yderligere behandlet i afhandlingen.

I afhandlingens videre forløb er et generationsskifte defineres som *en overdragelse af aktier eller anparter i et selskab til et familiemedlem eller en medarbejder*.

---

³ Der refereres efterfølgende udelukkende til anparter, medmindre der i den specifikke situation udelukkende er tale om aktier.

⁴ Skatteretten 2, Jan Pedersen m.fl., forlaget Thomsen Reuters, 5. udgave, 2009, afsnit III Generationsskifte

2.2 Årsag

Årsagen til, at man generationsskifter sin virksomhed kan være mange, men i langt de fleste tilfælde gøres dette fordi, at den hidtidige ejer er ved at nå pensionsalderen, og derfor ønsker at trække sig tilbage fra erhvervslivet.

En anden grund til, at man vælger at generationsskifte sin virksomhed kan være et ønske om karriereskift, pludselig sygdom eller ultimativt dødsfald. Motiverne kan som sagt være mange og kan variere fra person til person.

Det er dog vigtigt, når man taler generationsskifte, at den hidtidige ejer ikke kun gør sig overvejelser om hvorfor, men også nogle helt øvrige basale overvejelser inden det hele igangsættes.

2.2.1 Indledende overvejelser

Når kapitalejeren har besluttet sig for, at virksomheden skal generationsskiftes, og dermed har styr på sit "hvorfor", bør han herefter analysere sit selskab med henblik på at kunne vurdere, om selskabet overhovedet kan generationsskiftes. Hvis selskabets overlevelse er betinget af ejerskab fra den oprindelige ejer, eller hvis selskabet har et varesortiment eller en aktivitet, som ikke kan udvikles og tilpasses fremtidige krav, kan det overvejes, om selskabets overskudsgivende aktivitet kan frasælges for derefter at afvikle den resterende del af selskabet.

Det er således en forudsætning for et vellykket generationsskifte, at selskabet er rentabelt og egnet til et generationsskifte rent økonomisk og ledelsesmæssigt.

Når dette er fastlagt, er der overvejelser som, hvem anparterne skal overdrages til, hvornår de skal overdrages, om de skal overdrages af flere omgange, og hvordan dette skal gennemføres.

2.3 Metoder til generationsskiftet

Et generationsskifte kan gennemføres på flere måder. Den metode, der er mest optimal afhænger dels af, hvem aktierne eller anparterne skal overdrages til, og dels af hvilke ønsker den hidtidige kapitalejer har for fremtiden.

Som udgangspunkt må det være i den hidtidige ejers interesse at undgå eller minimere beskatningen ved en overdragelse af aktier eller anparter. Udgangspunktet for beskatning er jo, at enhver formueforskydning mellem parter udløser en skat.

Debatten om generationsskifte har dog åbnet op for nogle muligheder, hvormed den hidtidige aktionær kan overdrage anparter, uden at dette udløser en skat. Disse muligheder gennemgås nærmere efterfølgende.

For erhververen af de overdragne anparter er der et ønske om en lav købesum, da det kan være svært at skaffe kapital. I de senere år er det endvidere blevet sværere at låne penge fra bankerne end tidligere, og der kræves derfor urimelige sikkerhedsstillelser og kautionister.

Nogle af generationsskiftemodellerne åbner således også op for, at man kan overtage anparter uden krav om urimelig stor kapital fra start.

Det er dog ved ethvert generationsskifte en forudsætning, at overdragelsen af anparter skal ske til handelsværdi.

De mest kendte generationsskiftemodeller, som tager hensyn til de ovenfor anførte interesser er henholdsvis overdragelse af aktier eller anparter ved succession eller udstedelse af B-anparter til den nye generation mod at A-anparterne får tildelt en særlig udbytteret.

Ved overdragelse af aktier eller anparter med succession undgår hovedaktionæren en øjeblikkelig beskatning, da erhververen af anparterne indtræder i hovedaktionærens anskaffelsestidspunkt og anskaffessum. Beskatningstidspunktet udskydes hermed til ved en senere afståelse. Ved overdragelse med succession har hovedaktionæren endvidere også mulighed for kun at overdrage nogle af anparterne, og således stadig være medindehaver i en ønsket periode.

Denne generationsskiftemodel er dog begrænset til kun at kunne benyttes af overdragelse til familiekredsen eller nære medarbejdere.

Overdragelse af aktier eller anparter med succession er gennemgået i kapitel 3 *Generationsskifte til familiekreds*, hvorfor der henvises dertil for en mere dybdegående gennemgang.

Den anden måde, hvormed man kan gennemføre sit generationsskifte uden brug af succession og samtidig imødekomme de anførte interesser, er ved brug af den såkaldte A/B-model. Denne løsning indebærer, at selskabets anpartskapital konverteres til A-anparter, hvorefter den næste generation nytegner B-anparter i selskabet. A-anparterne giver herefter ret til en forlods udbytteret, som værdiansættes til selskabets handelsværdi, hvorefter B-aktionæren først kan modtage udbytte fra selskabet, når den forlods udbytteret er indfriet eller udløbet.

A/B-modellen er gennemgået nærmere i kapitel 4 *Generationsskifte til medarbejdere*, hvorfor der henvises dertil for yderligere gennemgang.

2.4 Opsummering

Ved et generationsskifte forstås i denne afhandling en overdragelse af aktier eller anparter i et selskab til familiekredsen eller medarbejdere. Det er således denne form for generationsskifte der efterfølgende behandles.

Der er i nærværende kapitel kort fastlagt, hvilke overvejelser man bør gøre sig inden et generationsskifte, herunder om selskabet er egnet til et generationsskift både økonomisk og ledelsesmæssigt.

Dernæst bør man overveje, hvilken løsningsmodel man ønsker. Dette er dog afhængigt af, hvem der skal overtage anparterne.

Det må forventes at hovedaktionæren ønsker at udskyde sin beskatning af anparternes værdi, ligesom at det må antages, at den næste generation har en begrænset kapital, og dermed ønsker en lav købesum.

Det hele kan sammenfattes til de to generationsskiftemodeller, som er vurderet relevante i forhold til denne afhandlings problemfelt:

- Overdragelse af aktier eller anparter med succession
- A/B-modellen

Modellen med succession har dog den begrænsning, at den ikke kan finde anvendelse på overdragelse til enhver, men kun til familiekredsen eller nære medarbejdere. Da det netop er denne personkreds, der er afgrænset til i afhandlingen, er generationsskiftemodellen stadig relevant at arbejde videre med.

A/B-modellen er mere alsidig, da den kan anvendes uanset hvilken relation den næste generation har til hovedaktionæren.

Begge modeller gennemgås nærmere i næste kapitel, da de begge har sine muligheder og begrænsninger.

3. Generationsskifte til familiekrede

Ved et generationsskifte er der flere forhold der skal overvejes. I dette kapitel behandles nedenstående fire arbejdsspørgsmål med overdragelse til familien som hovedområde. For overdragelse til medarbejdere henvises til kapitel 4 *Generationsskifte til medarbejdere*:

- d. Hvem kan overtage virksomheden?
- e. Hvordan kan generationsskiftet gennemføres 'billigst'?
- f. Hvordan kan generationsskiftet gennemføres uden at den hidtidige ejer mister al sin indflydelse?
- g. Hvilke begrænsninger og muligheder er der i den nuværende lovgivning, og hvilke konsekvenser har det for generationsskiftet?

3.1 Indledende overvejelser

Ifølge nudanske ordbøger betyder 'generationsskifte' det, at en yngre generation overtager ledelse og ejerskab efter en ældre generation.⁵ Mere almindeligt forstås, at forældre overdrager virksomheden til sine børn, hvilket blandt andet vil blive behandlet i nærværende afsnit.

Når der overdrages til familie, herunder børn, bør man først gøre sig en række overvejelser i forhold til dette.

Først og fremmest bør man vurdere, om sønnen eller datteren⁶ overhovedet vil være en god virksomhedsejer, og om personen vil være i stand til at lede selskabet i fremtiden. Det er langt fra alle der er født med lederevner, og nogle formår aldrig at tilegne sig dem, så et generationsskifte til et barn er ikke altid den bedste løsning, hvis barnet ikke formår at leve op til det ansvar det indebærer. Manglende motivation kan også være en faktor. Det er jo slet ikke sikkert, at sønnen ønsker at lede og eje selskabet. Det kan derfor være en god ide for sønnen at få noget ledererfaring i en uafhængig virksomhed i nogle år inden generationsskiftet igangsættes, også for at finde ud af, om han har evnerne og viljen til at lede en virksomhed.

Der kan nævnes flere forhold der gør, at det ikke er hensigtsmæssigt at overdrage sine anparter til familien. Et generationsskifte, og de følelser og forventninger der ligger i dette, kan eksempelvis føre til stridighed i familien, hvis forventningerne ikke indfris, hvilket ikke har været hensigten med generationsskiftet. Tilsvarende kan der opstå splid mellem søskende eller andre nære familiemedlemmer, hvis tingene ikke udvikler sig som først aftalt og forventet.

---

⁵ <http://ordnet.dk/ddo/ordbog?query=generationsskifte>, læst den 4/1 2015

⁶ Der refereres herefter til en søn, når der er tale om et barn, da det gør referencen kortere og mere forståelig

For at forebygge eventuelle problemer, kan det anbefales, at begge parter kontakter en advokat inden generationsskiftet, så formalia kommer på plads, og så der kan udarbejdes en udførlig aftale mellem parterne, om hvordan generationsskiftet skal gennemføres, over hvor lang tid, og hvilken værdi faderen eksempelvis skal have for sine anparter.

Der er også fordele knyttet til et generationsskifte til et familiemedlem. Det kan eksempelvis være, at man har stærkere bånd til virksomheden og dens personale, hvis man som søn er vokset op i miljøet.

Det kan for faderen også være en drøm, at virksomheden går videre i generationer i familien, og at det derfor er et meget højt ønske, at det er en søn eller datter der overtager virksomheden.

Skattemæssigt kan det også have sine fordele at overdrage sine anparter til familien frem for tredjemand, da det er muligt at overdrage med succession, hvormed beskatningsgrundlaget på anparterne udskydes til et senere tidspunkt.

Hovedaktionæren kan som udgangspunkt overdrage sine anparter til enhver. Brugen af successionsbestemmelserne sætter dog nogen begrænsninger for, hvem der kan modtage anparterne. Overdragelse af anparter med succession er herefter behandlet i det følgende afsnit.

3.2 Succession til familiekredsen

Overdrages anparter med succession, betyder det, at den der erhverver anparterne indtræder i overdragerens skattemæssige stilling ved overdragelsen. Det medfører, at overdrageren ikke beskattes af sin aktieavance på det tidspunkt, hvor anparterne overdrages. Beskatningen udskydes, indtil modtageren efterfølgende sælger anparterne.⁷

Den, der har erhvervet anparterne anses derefter for at have købt dem til *samme anskaffelsessum*, på *samme tidspunkt*, og i *samme hensigt* som overdrageren.

Overdragelse af anparter med succession er reguleret i ABL §§ 34, 35 og 35A for henholdsvis overdragelse til familiekredsen, overdragelse til nære medarbejdere og overdragelse til tidligere ejere. I dette kapitel ses nærmere på overdragelse af anparter med succession til familiekredsen jf. ABL § 34.

Før reglerne beskrives yderligere, er det relevant at se på, hvem regelsættet omfatter. Familiekredsen er i ABL § 34, stk. 1, nr. 1 defineret som:

---

⁷ Den Juridiske Vejledning 2014-2, C.B.2.13.1 Familieoverdragelse med succession jf. ABL § 34, stk. 2

- Børn
- Børnebørn
- Søskende
- Søskendes børn
- Søskendes børnebørn
- Samlever, der opfylder betingelserne i BAL § 22, stk. 1, litra d. Det vil sige en person der har haft samme adresse som overdrageren i de sidste 2 år inden overdragelsen.

Listen er udtømmende, og det er således kun ovenstående anførte familiekreds der kan overdrages anparter til, hvis overdragelsen skal foregå med succession. Det bør hertil fremhæves, at anparter ikke kan overdrages med succession til andre slægtsled end dem på samme niveau som overdrageren eller niveauerne under overdrageren. Dette betyder, at der ikke kan ske overdragelse til forældre med succession.

Der er dog siden 1. januar 2009 indført nogle reparationsbestemmelser i aktieavanceloven i form af § 35A, så det nu er muligt at "fortryde" et generationsskift, og anparterne kan i sådan en situation godt overdrages tilbage til den forælder, der oprindeligt havde anparterne, hvis følgende tre betingelser er overholdt⁸:

- 1) Overdragelsen skal gennemføres senest 5 år efter den første overdragelse, og
- 2) overdragelsen skal ske til den tidligere ejer, som anparterne blev erhvervet fra, og
- 3) den første overdragelse skal være sket med succession.

I nærværende afsnit er familiekredsen, for hvem anparterne kan overdrages til, klarlagt. I det følgende gennemgås betingelserne ved succession.

3.2.1 Betingelser

Inden der kan ske overdragelse af anparter med succession efter ABL § 34, er der ligeledes i samme bestemmelse stk. 1, nr. 2-4 anført nogle betingelser, der skal være opfyldt. Betingelserne gennemgås herefter.

---

⁸ Generationsskifte og omstrukturering – det skatteretlige grundlag, Søren Halling-Overgaard & Birgitte Sølvkær Olesen, Jurist- og økonomiforbundets forlag, 2010, side 64

3.2.1.1 Minimumsgrænsen

Det er en betingelse, at de anparter der overdrages mindst udgør 1 pct. af anpartskapitalen i selskabet.⁹

Minimumsgrænsen på 1 pct. skal beregnes i forhold til den nominelle værdi af anpartskapitalen, uanset hvad denne måtte udgøre af stemmевærdien i selskabet.

En samlet overdragelse til flere modtagere anses som flere overdragelser, der hver især skal opfylde kravet.

3.2.1.2 Pengetanksreglen

Det er ikke muligt at overdrage anparter i et selskab med succession, hvis selskabets virksomhed i overvejende grad består af udlejning af fast ejendom, eller besiddelse af kontanter, værdipapirer eller lignende.¹⁰

Denne regel om passiv pengeanbringelse, er indsat som værnregel imod overdragelse af ikke-erhvervsaktiv virksomhed, det vil sige passiv virksomhed, således, at der kun sker overdragelse af virksomhed, der bidrager til vækst og arbejdspladser.

Et selskab bliver i praksis omtalt som pengetank, når aktiviteten i selskabet i overvejende grad består af udlejning af fast ejendom og / eller passiv pengeanbringelse.¹⁰ Deraf navnet "pengetanksreglen".

For at betingelsen er opfyldt, skal der være tale om anparter i et selskab mv., hvis virksomhed ikke i *overvejende grad* består af udlejning af fast ejendom eller besiddelse af kontanter, værdipapirer eller lignende.¹¹

Overvejende grad er defineret i ABL § 34, stk. 6, hvormed forstås, at selskabets virksomhed anses for i overvejende grad at bestå i udlejning af fast ejendom eller besiddelse af kontanter, værdipapirer eller lignende, såfremt:

- Mindst 50 pct. af selskabets indtægter (indtægtskriteriet), hvorved forstås den regnskabsmæssige nettoomsætning tillagt summen af øvrige regnskabsførte indtægter, opgjort som gennemsnittet af de seneste 3 regnskabsår stammer fra sådan aktivitet, eller hvis
- Handelsværdien af selskabets udlejningsejendomme, kontanter, værdipapirer eller lignende(aktivkriteriet) enten på overdragelsestidspunktet eller opgjort som gennemsnittet af de seneste 3 regnskabsår udgør mindst 50 pct. af handelsværdien af selskabets samlede aktiver.

---

⁹ ABL § 34, stk. 1, nr. 2

¹⁰ Den Juridiske Vejledning 2014-2, C.B.2.13.1 Familieoverdragelse med succession

¹¹ ABL § 34, stk. 1, nr. 3

Et selskab anses for at være en pengetank hvis mindst én af de to betingelser er opfyldt. Konsekvensen heraf er, at anparterne i selskabet dermed ikke kan overdrages med succession.

Ved opgørelse af, om selskabet overholder betingelserne, medregnes selskabets eventuelt ikke bogførte oparbejdet goodwill. I det omfang, at goodwill vedrører selskabets drift, anses goodwill som en del af selskabets aktive virksomhed.

Frem til den 31. december 2014 var det muligt for skatteyder at vælge at opgøre indtægts- og aktivkriteriet på grundlag det seneste regnskabsår i stedet for et gennemsnit over de seneste tre regnskabsår.

Fra den 1. januar 2015 er dette ikke længere muligt, hvilket kan medføre, at flere virksomheder falder under kategorien pengetank fremover.

Hvis det selskab, hvori anparterne skal overdrages, er stiftet ved en skattefri omstrukturering af et tidligere selskab mv., sker bedømmelsen ud fra de regnskabsår det nye selskab har eksisteret. I SKM2006.627.SR udtalte Skatterådet, at det var uden betydning, at et spaltet selskab var et finansielt selskab (pengetank) før spaltningen. Det afgørende var, om de selskaber der skulle overdrages, og som var opstået ved spaltningen, opfyldte pengetanksreglen.

Holdingselskaber

Som følge af pengetanksreglen, vil der som udgangspunkt ikke kunnet ske succession ved overdragelse af anparterne i et holdingselskab idet et holdingselskabs primære og ofte eneste aktivitet er at besidde kapitalandele i et eller flere datterselskaber.

For alligevel at imødekomme succession i et holdingselskabs anparter, er der fastlagt to regler der præciserer, hvordan bedømmelsen efter indtægtskriteriet og aktivkriteriet skal ske i koncernforhold. De to regler er som følger:

- 1) Konsolideringsreglen af datterselskaber
- 2) Eliminering af koncernintern udlejning af fast ejendom

Ved opgørelse af, om selskabet overholder betingelserne, medregnes efter ad 1) afkastet og værdien af anparter i datterselskaber, hvori selskabet direkte eller indirekte ejer mindst 25 % af anpartskapitalen ikke. I stedet medregnes den del af datterselskabets indtægter og aktiver, som svarer til ejerforholdet.¹² Bedømmelsen af, om holdingselskabets virksomhed i overvejende grad består af udlejning af fast ejendom

---

¹² ABL § 34, stk. 6, 3. og 4. pkt.

eller passiv pengeanbringelse, foretages for holdingselskabet og datterselskabet under ét som et gennemsnit over de seneste tre regnskabsår.¹³

Ved bedømmelsen efter ad 2) ses der bort fra fast ejendom, der udlejes mellem selskabet og et datterselskab, eller mellem datterselskaber, og som lejer anvender i driften, da dette ved bedømmelsen ikke anses som udlejningsejendom. Der skal således ses bort fra holdingselskabets lejeindtægter mellem holdingselskabet og dets datterselskab. Lejeindtægterne skal hverken medregnes til den aktive eller passive del af virksomheden. Værdien af fast ejendom medregnes i den aktive del af selskabets virksomhed, hvis denne anvendes i lejerens drift. En ejendom anses for at indgå i en lejers drift, hvis den anvendes som domicilejendom, til produktion eller lignende.

3.2.1.3 Investeringselskabskravet

Den sidste betingelse i ABL § 34, stk. 1, nr. 2-4 der skal være opfyldt er, at anparterne ikke må være aktier og investeringsforeningsbeviser mv. efter ABL § 19, som er udstedt af et investeringselskab, da de ikke kan overdrages med succession.

3.2.1.4 Gevinstkravet

Modtageren kan kun succedere i gevinster.¹⁴

Konstateres der ved anpartsoverdragelsen et tab, kan modtageren derfor ikke succedere i tabet. I denne situation kan overdrageren foretage et skattemæssigt tabsfradrag, som om der var tale om salg til tredjemand.

3.2.1.5 Undtagelser

Betingelserne i de fire forudgående afsnit skal alle være opfyldt, for at anparter kan overdrages med succession.

Der er dog en række særlige tilfælde, hvor alle betingelserne ikke behøver at være opfyldt. Undtagelserne gælder i nedenstående situationer:

Andelsbeviser – andele i foreninger omfattet af ABL § 18, stk. 1 og 4 kan overdrages med succession, uanset om der overdrages 1 pct. af aktiekapitalen i foreningen, og uanset om foreningen i overvejende grad har karakter af passiv pengeanbringelse.¹⁵

---

¹³ Den Juridiske Vejledning 2014-2, C.B.2.13.1 Familieoverdragelse med succession

¹⁴ ABL § 34, stk. 4 jf. KSL § 33 C, stk. 3 og 4

¹⁵ ABL § 34, stk. 5, 1. pkt.

Næringsaktier – kan overdrages med succession, uanset om der overdrages 1 pct. af aktiekapitalen i selskabet, og uanset om selskabet i overvejende grad har karakter af passiv pengeanbringelse.¹⁵

Næringsaktier beholder dog deres status ved overdragelse med succession.

Aktier i selskaber, som er næringsdrivende med køb og salg af værdipapirer eller finansieringsvirksomhed – pengetanksreglen gælder ikke ved overdragelse af anparter i selskaber, der er næringsdrivende med køb og salg af værdipapirer eller finansieringsvirksomhed. Årsagen til denne undtagelse er, at deres driftsaktivitet er at drive *aktiv* pengevirksomhed.¹⁶

Udlejning af landbrugsejendomme mv. – bortforpagtning af fast ejendom, som benyttes til landbrug, gartneri, planteskole, frugtplantage eller skovbrug efter vurderingslovens § 33, stk. 1 eller 7, anses ikke for udlejning af fast ejendom.¹⁷

3.2.2 Skattemæssige konsekvenser ved succession

Ved succession forstås, at erhververen indtræder i overdragerens skattemæssige stilling, hvormed beskatningen af aktieavancen udskydes til ved en senere afståelse af anparterne.

De skattemæssige konsekvenser er dog nærmere beskrevet herunder, for de enkelte deltagere.

3.2.2.1 Konsekvenser for overdrageren

Når en person sælger sine anparter, er udgangspunktet, at enhver afståelse vil medføre beskatning af en eventuel avance i medfør af aktieavancebeskatningslovens almindelige regler som aktieindkomst jf. PSL § 8 a.

Ved overdragelse af anparter med succession efter ABL § 34 vil den skattemæssige konsekvens for overdrageren (hovedaktionæren) i stedet være, at overdragelsen ikke udløser nogen skat.

Det betyder altså, at avancen ved overdragelsen for overdrageren er skattefri. Det er dog en forudsætning for gennemførelsen af en overdragelse med succession, at der er en avance, da der ikke kan succederes i tab¹⁸. Ved et tab kan overdrageren foretage et skattemæssigt tabsfradrag, som om der var tale om et salg til tredjemand.

---

¹⁶ ABL § 34, stk. 5, 2. pkt.

¹⁷ ABL § 34, stk. 1, nr. 3, 2. pkt.

¹⁸ ABL § 34, stk. 4 jf. KSL § 33 C, stk. 3

Idet overdragelsen både kan ske ved, at erhververen betaler fuldt vederlag, fuldt ud modtager en gave i forbindelse med overdragelsen eller en kombination herimellem, kan der altså ved modtagelse af vederlag være tale om et skattefrit beløb. Overdragelse ved gave er beskrevet i næste afsnit.

Meddelelsespligt

Hvis ikke SKAT får meddelelse om, at der er sket overdragelse med succession senest i forbindelse med indgivelse af overdragerens selvangivelse, vil overdragelsen blive anset for skattepligtig, således at der udløses beskatning hos overdrageren.¹⁹

3.2.2.2 Konsekvenser for erhververen

Da overdrageren ikke beskattes af den fortjeneste der konstateres ved salget, indtræder erhververen således i overdragerens skattemæssige stilling²⁰. Erhververen anses herefter for at have erhvervet de overdragne anparter på samme tidspunkt, til samme anskaffelsessummer og i samme næringshensigt, som overdrageren oprindeligt havde anskaffet dem til.

Erhververen indtræder således også i den latente skat, der påhviler anparterne, hvormed der sikres, at anparterne i selskabet ikke undgår beskatning, men blot at beskatningen udskydes til ved en senere afståelse.

Begrænsning i tabsfremførelse

Der er indsat en værnregel om begrænsning i tabsfremførelse. Hvis erhververen har haft tab på anparter i tidligere indkomstår, må disse tab således ikke modregnes i gevinst ved salg af de succederede anparter²¹, hvilket tilsvarende gælder, at tab på de succederede anparter heller ikke kan modregnes i gevinst på andre anparter, hvilket afviger fra ABL §§ 13 og 14.

Værnsreglen er indsat for at modvirke, at en forælder overdrager anparter til sit barn, der derefter videresælger anparterne til tredjemand udelukkende med det formål at udnytte barnets tab på anparter.

3.2.2.2.1 Overdragelse ved gave

Det fremgik indledningsvist af denne afhandling, at generationsskiftet skal udløse den mindst mulige skat, men også, at der var et nedsat krav til kapitalfremskaffelse. Det første kriterie er opfyldt, når der tales om overdragelse med succession. Det andet kriterie kommer i spil, når man indfører gaveelementet i overdragelsen.

¹⁹ ABL § 34, stk. 4 jf. KSL § 33 C, stk. 7

²⁰ ABL § 34, stk. 2, 2. pkt.

²¹ ABL § 34, stk. 4 jf. KSL § 33 C, stk. 4

Da den hidtidige hovedaktionær kan overdrage sine anparter skattefrit, og dermed pålægger erhververen en udskudt skatteforpligtelse, vil det alt andet lige være mest fair for begge parter, at en del af værdien gives som gave. Da der oftest vil være tale om overdragelse til egne børn, kan gaven også ses som et forskud på arv.

Hvis overdragelsen af anparterne er sket som en gave til erhververen, skal der svares en gaveafgift af værdien af den modtagne gave. Om erhververen er afgifts- eller skattepligtig af gaveværdien afhænger af, om han er omfattet af den personkreds der er nævnt i BAL § 22.

Boafgiftslovens personkreds omfatter

- børn, stedbørn, børnebørn,
- afdøde børns længstlevende ægtefælle,
- forældre,
- personer der har haft fælles bopæl med gavegiver i seneste 2 år,
- plejebørn der har haft bopæl hos gavegiver de seneste 5 år,
- stedforældre og bedsteforældre

Det kan således sammenfattes til, at børn, stedbørn, børnebørn og samlevende er afgiftspligtige af gavs værdi, da de både fremgår af familiekredsen i boafgiftsloven og aktieavancebeskatningsloven, mens søskende, søskendes børn og søskendes børnebørn er skattepligtige af den modtagne gaves værdi efter SL § 4, stk. 1, litra c.

Personkredsen, som ovenfor anført, der er omfattet af både boafgiftsloven og aktieavancebeskatningsloven, kan modtage gaver afgiftsfrit til en værdi op til kr. 60.700 (2015-niveau)²², hvorefter der skal svares 15 % i gaveafgift af det resterende gavebeløb derover²³.

Når overdragelsen er sket med succession og der er tale om gave (uanset om den også er skattepligtig ved fx søskende), er der mulighed for at beregne en passivpost i medfør af KSL § 33 D, der fragår ved beregning af den gaveafgiftspligtige værdi. Passivposten er beskrevet i det følgende.

Passivpost (ved overdragelse med gave)

Hvis overdragelsen af anparterne med succession indeholder et gaveelement, skal der tages hensyn til

²² <http://www.skat.dk/skat.aspx?old=satser> – gaver til nærtbeslægtede, 2014-niveau: kr. 59.800

²³ Jf. BAL § 22, stk. 1, 1. punkt og BAL § 23. stk. 1

dette forhold ved afgiftsberegningen eller indkomstbeskatningen²⁴. Ved opgørelsen af den gaveafgiftspligtige værdi, opgøres en passivpost, som kan fratrækkes før gaveafgiften beregnes.

Passivposten modregnes i gaveværdien, da gavemodtageren overtager den hidtidige ejers udskudte skatteforpligtelse, som udløses ved en senere afståelse af anparterne til tredjemand.

Passivposten beregnes på grundlag af den lavest mulige skattepligtige fortjeneste, som ville være fremkommet, hvis overdrageren havde solgt anparterne ved et almindeligt salg til tredjemand.

Passivposten opgøres ud fra de værdier og fortjenester, som måtte være gældende ved et salg på tidspunktet for overdragelsen af anparterne²⁵.

Passivposten opgøres som 22 pct. af den skattepligtige fortjeneste, der ville være aktieindkomst.²⁶

Den beregnede passivpost fradrages ved opgørelsen af den gaveafgiftspligtige værdi.

Da der ikke skal betales gaveafgift af passivposten, bør denne værdi som minimum gives i gave til modtageren, da han pålægges en større udskudt skattebyrde ved at indtræde i sin faders skattemæssige stilling end ved at erhverve anparterne ved et almindeligt køb.

Der er i de følgende 2 eksempler lavet en illustration af, hvordan passivposten opgøres og anvendes. I det første eksempel er det forudsat, at alle anparterne overdrages som gave. I det andet eksempel gives en værdi i gave, der svarer til passivposten + bundfradraget for gaver på kr. 60.700. I begge eksempler beregnes en passivpost på kr. 1.292.500, som kan modregnes i gaveværdien.

Hvis man leger lidt videre med det tænkte eksempel, kan det herefter konstateres, at hvis faderen i dette tilfælde havde solgt sine anparter til tredjemand, og dermed havde opnået en avance på kr. 5.875.000, så havde dette udløst en beskatning efter PSL § 8a på kr. 2.460.015, svarende til et nettooverskud på kr. 3.414.985. At sønnen i eksempel 2 således skal betale kr. 4.646.800 som kontant vederlag, når faderen selv kunne have opnået et nettooverskud efter skat på mio. kr. 3,4 virker en smule urimeligt, hvorfor den samlede gaveværdi som udgangspunkt minimum bør udgøre passivposten + bundfradraget. Dog vil det være mest fair, hvis gaveværdien ligger i intervallet mellem minimumsværdien og den samlede skattebelastning, som faderen måtte have ved et eventuelt salg til tredjemand (som i eksempel 2 udgør kr. 2.460.015).

---

²⁴ KSL § 33D, stk. 1, 1. pkt.

²⁵ KSL § 33D, stk. 2

²⁶ KSL § 33D, stk. 3

Eksempel 1				Eksempel 2			
Anparternes handelsværdi			6.000.000	Anparternes handelsværdi			6.000.000
- Anparternes anskaffelsessum			<u>125.000</u>	- Anparternes anskaffelsessum			<u>125.000</u>
Skattemæssig gevinst ved salg			5.875.000	Skattemæssig gevinst ved salg			5.875.000
Passivpost	22%		1.292.500	Passivpost	22%		1.292.500
Gavens værdi			6.000.000	Gavens værdi			1.353.200
- Passivpost			<u>1.292.500</u>	- Passivpost			<u>1.292.500</u>
Afgiftspligtig beløb før bundfradrag			4.707.500	Afgiftspligtig beløb før bundfradrag			60.700
- bundfradrag jf. BAL § 22			<u>60.700</u>	- bundfradrag jf. BAL § 22			<u>60.700</u>
Afgiftspligtig gaveværdi			<u>4.646.800</u>	Afgiftspligtig gaveværdi			-
Samlet gaveafgift til betaling	15%		697.020	Samlet gaveafgift til betaling	15%		-
<i>Handelsværdien kan herefter opdeles i følgende:</i>				<i>Handelsværdien kan herefter opdeles i følgende:</i>			
Kontant vederlag			-	Kontant vederlag			4.646.800
Gave			6.000.000	Gave			1.353.200

Eksempel 2 - fortsat				
Alternativt beskattes gevinst som aktieindkomst:		Beregning af nettooverskud ved salg til tredjemand:		
Beskatning af de første kr. 49.900	27%	13.473	Avance ved salg	5.875.000
Beskatning af den resterende avance	42%	<u>2.446.542</u>	Skat af gevinst heraf	<u>-2.460.015</u>
		<u>2.460.015</u>	Nettooverskud	<u>3.414.985</u>

3.2.3 Værdiansættelse

Ved et almindeligt salg af anparter, vil der oftest være tale om salg mellem uafhængige parter med hver deres interesse i fastsættelsen af handelsværdien.

Aktier eller anparter værdiansættes altid til handelsværdi²⁷, uanset at der er tale om overdragelse mellem interesseforbundne parter eller om der er tale om overdragelse til uafhængige parter.

Det kan især være vanskeligt at opgøre handelsværdien mellem interesseforbundne parter. Dels fordi der her er tale om overdragelse til personer i familiekredsen, og dermed tale om overdragelse mellem interesseforbundne parter, som oftest har samme økonomiske interesser ved overdragelsen, og som ikke er uafhængige parter. Dels også fordi der oftest er tale om unoterede anparter, som i sig selv er vanskelige at værdiansætte, fordi anparterne formentlig aldrig har været genstand for omsætning og der sjældent er lignende handler at sammenligne med.

²⁷ BAL § 27, stk. 1 og SL § 4, stk. 1, litra c

I de situationer, hvor der er tale om overdragelse af aktier eller anparter mellem interesseforbundne parter har SKAT derfor udarbejdet nogle retningslinjer til, hvordan der skal ske værdiansættelse ved overdragelsen.

Indtil den 5. februar 2015 eksisterede følgende 3 forskellige værdiansættelsesvejledninger:

- Cirkulære nr. 185 af 17.11.1982²⁸
- TSS-cirkulære nr. 2000-9 af 28. marts 2000 og TSS-cirkulære nr. 2000-10²⁹
- Værdiansættelsesvejledning E nr. 238 (Transfer Pricing)³⁰

Der har i praksis været en del uklarhed over, hvilken værdiansættelsesvejledning der skal anvendes i hvilke situationer. Baggrunden for indførelsen af værdiansættelsesvejledningen om Transfer Pricing i 2009 var netop også, at der hidtil var erfaret en række udfordringer med værdiansættelsen af virksomhedsandele.

Den 5. februar 2015 afskaffede skatteministeriet punkt 17 og 18 i 1982-cirkulæret, hvorefter der i praksis kun er de to resterende værdiansættelsesvejledninger tilbage, når der er tale om værdiansættelse af anparter³¹. Alle tre vejledninger er dog gennemgået i det følgende, da cirkulæret fra 1982 historisk har fundet anvendelse på en lang række værdiansættelser, og har kunnet finde anvendelse frem til den 5. februar 2015.

Korrektion af værdiansættelsen

SKAT har mulighed for, ved overdragelse mellem interesseforbundne parter, at ændre priser og vilkår i en overdragelse, såfremt at SKAT ikke finder, at aftalerne følger markedsvilkårene jf. LL § 2, armslængdeprincippet. Dog ikke, hvis der er tale om overdragelse mellem fysiske personer, eksempelvis mellem forældre og børn, såfremt der ikke er forbindelse til et selskab, og overdragelsen sker ved en kontrolleret transaktion.

LL § 2 finder således kun anvendelse, hvis der overdrages en så stor andel, at den bestemmende indflydelse skifter mellem parterne.

---

²⁸ Herefter omtalt som cirkulæret fra 1982

²⁹ Herefter omtalt som TSS-cirkulære 2000-9 og 2000-10

³⁰ Herefter omtalt som SKATs værdiansættelsesvejledning om Transfer Pricing

Oprindeligt indført som vejledning af 2009-08-21 (Transfer Pricing). Vedledningen er efterfølgende udgivet hos SKAT ved serienummer E nr. 238 den 15-01-2013, uden egentlige ændringer til vejledningen af 2009 andet end, at den er overgået fra at være en juridisk vejledning til at være en virksomhedsvejledning.

³¹ SKATs styresignal i forbindelse med ophævelse af formueskattkursen af 5. februar 2015

I transaktioner, hvori der indgår et gaveelement, har SKAT har dog hjemmel til at foretage korrektion heraf, hvis de finder, at en værdiansættelse ikke svarer til handelsværdien på tidspunktet for gavens modtagelse. SKAT kan herefter ændre værdiansættelsen inden 6 måneder efter anmeldelsens modtagelse³².

Ved værdiansættelsen er det SKATs synspunkt, at TSS-cirkulære 2000-9 skal finde anvendelse, herunder 2000-10 til opgørelse af goodwill. Hvis den beregnede værdi ud fra disse beregningsmodeller ikke afspejler en markedsværdi anvendes i stedet de modeller, der fremgår af SKATs værdiansættelsesvejledning om Transfer Pricing³³.

3.2.3.1 Værdiansættelsescirkulæret fra 1982

Cirkulære nr. 185 af 17. november 1982 er det ældste blandt værdiansættelsescirkulærerne, som i nyere tid har været anvendt til værdiansættelse af anparter på et ureguleret marked. Af 1982-cirkulæret fremgår det, at aktiverne normalt ansættes til deres værdi i *handel ogandel*, på det tidspunkt der er afgørende for afgiftsberegningen. Værdien i handel ogandel defineres ordret i cirkulæret som følgende:

Ved handel ogandel forstås det beløb, som aktivet vil kunne indbringe ved et salg i det åbne marked.

Udtrykket *handel ogandel* er således blot et andet udtryk for at fastsætte værdien til handelsværdi.

Det der adskiller værdiansættelsescirkulæret af 1982 fra de andre værdiansættelsesvejledninger er, at man ved værdiansættelse af sine anparter kan anvende en kurs, udregnet efter de fastsatte retningslinjer for beregning af formueskattekursen, fastsat af Ligningsrådet.

I et generationsskifte, hvor en forælder vil overdrage sine anparter ved succession til sin søn, og hvor det er besluttet at overdragelsen skal ske som en gave, kan gaveværdien opgøres ud fra formueskattekursen, hvilket har vist sig i flere tilfælde at give en gunstig værdi, hvormed gavemodtageren skal afregne gaveafgift af et lavere afgiftsgrundlag.

1982-cirkulæret kan dog kun finde anvendelse ved værdiansættelse af aktiver ved direkte overdragelse mellem personer inden for gaveafgiftskredsen³⁴.

Cirkulæret kan dermed kun finde anvendelse i situationer, hvor forældre overdrager til børn, børnebørn mv., idet de er omfattet af både aktieavancebeskatningslovens regler om succession og boafgiftslovens regler om gavemodtagere.

Cirkulæret finder således ikke anvendelse på overdragelse mellem søskende eller søskendes børn, da disse ikke er omfattet af BAL § 22.

---

³² BAL § 27, stk. 2

³³ SKM2015.96.SKAT Styresignal i forbindelse med ophævelse af formueskattekursen, ad 4.

³⁴ BAL § 22, stk. 1. Cirkulæret kan også finde anvendelse ved udlæg fra dødsboer.

SKAT har gennem årene søgt at indsnævre anvendelsen af cirkulæret, da værdiansættelser opgjort med formueskattekursen ofte giver en lavere værdiansættelse end en beregnet handelsværdi.

Efter at Skatterådet i et bindende svar fik fastslået, at gaveafgiftsgrundlaget kan opgøres efter formueskattekursen selvom der forelå en anden værdiansættelse til udelukkelse af pengetanksreglen³⁵, blev det herefter fortolket, at skatteyder har et retskrav til at anvende formueskattekursen.³⁶

Skatteministeriet har på baggrund af denne afgørelse i samarbejde med SKAT valgt at ophæve muligheden for at bruge formueskattekursen i fremtiden.

Konsekvenserne af denne ophævelse er behandlet i afsnit 3.2.4.1 [Formueskattekursen](#).

Da cirkulæret har været gældende frem til den 5. februar 2015, og da det har fundet anvendelse i en lang række sager og således været en integreret del af retspraksis, er teorien bag cirkulæret fortsat vurderet at være relevant, og derfor behandlet i det følgende.

3.2.3.1.1 Formueskattekursen

Formueskattekursen blev tidligere anvendt til at opgøre kursværdien på anparter i forbindelse med opgørelse af formueskatten. Da formueskatten blev ophævet i 1997³⁷ anførtes det i bemærkningerne til loven, at Told- og Skattestyrelsen i forbindelse med ophævelsen af formueskattekursen, også ville ophøre med at udarbejde kurslisten for unoterede aktie- og anpartsselskaber. Dette gav i en periode anledning til fortolkningsvanskeligheder om, hvorvidt cirkulæret fra 1982 var gældende, og i hvilket situationer det eventuelt ville kunne finde anvendelse. Ved udsendelsen af TSS cirkulære 2000-9 (værdiansættelse af aktier og anparter) blev det imidlertid fastslået, at cirkulæret fra 1982 stadig kunne finde anvendelse på gaveoverdragelse mellem forældre og børn, børnebørn og samlever.³⁸

Af Landsskatterettens kendelse af 21. december 2007, 2-2-1943-0358 og SKM2004.104.LR fremgår det endvidere, at skatteyderen har et egentligt retskrav på at anvende formueskattekursen, medmindre der inden for en kort periode har fundet en omsætning af anparterne sted, der har relevans for kursfastsættelsen³⁸. Det fremgår ligeledes af ordlyden af TSS cirkulære 2000-9, at "*anvisningen finder anvendelse på overdragelse mellem interesseforbundne parter, hvor overdragelse ikke er omfattet af cirk. Nr. 185 af 17. november 1982 om værdiansættelse af aktiver og passiver i dødsboer m.v. og ved gaveafgiftsberegning*".

³⁵ SKM2015.57.SR

³⁶ "Retkrav af kunne anvende formueskattekursen", artikel udgivet af FSR den 29. januar 2015

³⁷ Ved lov nr. 1219 af 27. december 1996 (L 88 1996-97)

³⁸ Generationsskifte og omstrukturering – det skatteretlige grundlag, Søren Halling-Overgaard & Birgitte Sølvkær Olesen, Jurist- og økonomiforbundets forlag, 2010, 3. udgave, 1. oplag, side 83-84

Ved anvendelse af 1982-cirkulæret er det principperne for opgørelse af formueskattekursen der danner grundlag for værdiansættelsen af anparterne.

Komponenterne der indgår ved beregningen er opremset i Ligningsvejledning 1996, punkt A.H.3.1.1:

- 1) Anparterne skattemæssige indre værdi
- 2) Det deklarerede udbytte
- 3) Selskabets indtjeningsevne

Det er værd at bemærke, at det er anparternes skattemæssige indre værdi, og altså ikke den regnskabsmæssige indre værdi der indgår i beregningen, hvilket oftest vil resultere i en lavere kurs, da de skattemæssige værdier oftest er lavere end de regnskabsmæssige.

For at kunne opgøre et nutidig formueskattekurs skal kurskomponenterne ved beregningen kapitaliseres efter de kapitaliseringsfaktorer, som er offentliggjort af Skatterådet på tidspunktet for overdragelsen. På baggrund af de kapitaliserede kurskomponenter foretages en beregning af formueskattekursen. Formueskattekursen kan variere meget alt afhængig af selskabets karakter³⁹. Der er udstukket regneregler for, hvordan formueskattekursen beregnes afhængig af, hvilken karakter selskabet har. De forskellige regneregler er beskrevet nedenfor.

Kursberegningen foretages som hovedregel på grundlag af selskabets årsrapport for det regnskabsår, der er udløbet nærmest forud for det tidspunkt, der er afgørende for skatte- og afgiftsberegningen. Det vil altså sige, den senest offentliggjorte årsrapport inden overdragelsen.

I visse tilfælde kan kursberegningen dog foretages på baggrund af regnskabet for det regnskabsår, der udløber efter afgiftstidspunktet – navnlig, hvis den afgiftspligtige begivenhed er indtruffet ganske tæt på regnskabsårets udløb³⁹.

Almindlige beregningsregel

Udgangspunktet er, at formueskattekursen beregnes som et gennemsnit af de tre kurskomponenter reguleret med den gældende kapitaliseringsfaktor.³⁹

I 2015 ville værdien således skulle beregnes som gennemsnittet af 1) indtjeningsevnen kapitaliseret med 12 og 2) udbytteprocenten kapitaliseret med 114 og 3) 80 pct. af den indre værdi.⁴⁰

---

³⁹ Værdiansættelse af unoterede aktier ved overdragelse indenfor gaveafgiftskredsen, artikel i Revision & Regnskabsvæsen – Tidsskrift for erhvervsøkonomi og skatteforhold, nr. 11, November 2008

⁴⁰ SKM2014.710.SKAT

Modificeret beregningsregel

Hvis den beregnede kurs overstiger den fulde skattemæssige indre værdi, og selskabet har en beregnet indtjeningsevne på mere end 10 %, finder den modificerede regel anvendelse.

Den del af indtjeningsevnen der således overstiger 10 %, skal kapitaliseres med en lavere faktor svarende til halvdelen af den for året fastsatte kapitaliseringsfaktor.³⁹

Den modificerede beregningsregel gælder kun ved anvendelse af den almindelige beregningsregel eller ved hovedaktionærselskaber.⁴⁰

Beregningsregel for hovedaktionærselskaber

Hovedaktionærselskaber har en særskilt beregningsregel. Der er tale om et hovedaktionærselskab, når over halvdelen af de stemmeberettigede anparter i selskabet ejes af en enkelt aktionær, af en person og dennes ægtefælle og mindreårige børn, af et andet selskab, en koncern eller lignende.

Her gælder, at kursen beregnes som et gennemsnit af 1) den kapitaliserede indtjeningsevne og 2) 80 % af den skattemæssige indre værdi, idet der ses bort fra udbytteprocenten.

Overstiger et hovedaktionærselskabs indtjeningsevne 10 % gælder den modificerede regneregel.

Beregningsregel for ejendomsselskaber

Hvornår der er tale om et ejendomsselskab er ikke fast defineret, men må bero på en konkret vurdering af selskabets aktiviteter.

Ved beregning af formueskattekursen for ejendomsselskaber gælder samme regel som ved hovedaktionærselskaber. Den almindelige og den modificerede regneregel kan også anvendes ved ejendomsselskaber, dog kan kursen på ejendomsselskaber ikke blive lavere end 90 % af den skattemæssige indre værdi.⁴⁰

Beregningsregel for 90%-selskaber

Selskaber omfattet af denne regel er

1. Selskaber der er trådt i likvidation
2. Selskaber hvis virksomhed hovedsageligt består i at eje anparter i et eller flere andre selskaber i et sådant omfang, at disses virksomhed kan kontrolleres, og hvis indtægt væsentligt består i udbytte fra andre selskaber (holdingselskaber)
3. Selskaber hvis aktiver hovedsageligt består i bankindeståender, værdipapirer og lignende, når indtægterne fortrinsvis hidrører fra afkastet af aktiverne (pengetank)

Som navnet antyder, fastsættes formueskattekursen for denne slags selskaber til 90 % af den skattemæssige indre værdi, idet der ved kursfastsættelsen ses helt bort fra indtjeningsevnen og det deklarerede udbytte.

Hvis et selskab har kapitalandele i andre selskaber, er der særlige regler for, hvordan disse kapitalandele skal behandles ved beregningen af formueskattekursen. For 90%-selskaber gælder, at de anparter selskabet måtte eje i andre selskaber, skal medregnes til deres formueskattekurs baseret på en selvstændig kursberegning.

For alle selskaber gælder reglen om medtagelse af kapitalandele til formueskattekursen ud fra en selvstændig beregning, dog skal selskaber, som ikke er 90%-selskaber, ikke medregne anparter i 100% ejede datterselskaber, da de indgår med den regnskabsmæssige indre værdi.

For 90%-selskaber skal 100% ejede datterselskaber også medtages på baggrund af en selvstændig beregning af formueskattekursen.³⁹

Beregningsregel for nystiftede selskaber

Under definitionen nystiftede selskaber falder her selskaber, hvis første regnskabsår udløber på et sådant tidspunkt, at selskabet ikke har været pligtig til at indsende den første selvangivelse, inden kursberegningen foretages.

For nystiftede selskaber fastsættes formueskattekursen som udgangspunkt til kurs pari. Ved nystiftede selskaber, der er stiftet til overkurs, fastsættes formueskattekursen dog til selskabets skattemæssige indre værdi i henhold til åbningsbalancen.³⁹

For alle beregningsreglerne gælder dog, at alle kurser afrundes nedad til nærmeste med 5 delelige tal, og sættes efter praksis ikke lavere end 5. Hvis der foreligger særlige forhold, kan beregningsreglerne i øvrigt fraviges.

Kapitaliseringsfaktorerne fastsættes af Skatteministeriet, som med virkning fra 1. januar 2015 fastsat følgende kapitaliseringsfaktorer for unoterede aktier og anparter⁴⁰:

Indtjeningsevne: 12 (2014: 11,5⁴¹)

Modificerede regel: 6 (2014: 5,75)

---

⁴¹ SKM2013.781.SKAT

Udbytte: 114 (2014: 98)

Indre værdi: 80 (2014: 80)

Indtjeningsevnen: Herved forstås et gennemsnit af selskabets driftsresultat – over- eller underskud – i procent af anpartskapitalen i det regnskabsår, der danner grundlag for selskabets seneste skatteansættelse, samt i de to foregående år.

Som driftsresultat anvendes selskabets skattepligtige indkomst inden evt. fradrag for skattemæssigt underskud fra tidligere år med tillæg af evt. skattefrit udbytte.

Det herefter fremkomne beløb formindskes med det indkomstskattebeløb, der kan beregnes af denne indkomst. Indtjeningsevnen ansættes ikke lavere end 0.

Udbytte: Omfatter det deklarerede udbytte. Der anvendes den udbytteprocent, som er vedtaget som deklareret udbytte for det regnskabsår, der danner grundlag for selskabets seneste skatteansættelse.

Indre værdi: Ved anparternes indre værdi forstås selskabets samlede formue (egenkapital) i procent af anpartskapitalen. Formuen opgøres efter de skattemæssige regler på grundlag af selskabets statusopgørelse ved udgangen af det regnskabsår, som benyttes ved selskabets seneste skatteansættelse forud for beregningen af værdien af anparterne.

Ved beregningen af den indre værdi foretages fradrag for de på statustidspunktet endnu ikke forfaldne beløb, der medgår til betaling af udbytte for selskabets seneste afsluttede regnskabsår, samt af selskabsskatter, som er eller kan forventes pålignet selskabet for tiden forud for opgørelsesdagen.

Hvis den indre værdi er negativ sættes den til 0.

3.2.3.2 Værdiansættelsescirkulære 2000- 9

TSS-cirkulæret fra 2000 fandt som udgangspunkt anvendelse på overdragelser mellem interesseforbundne parter, hvor overdragelsen ikke var omfattet af 1982-cirkulæret jf. forrige afsnit. I forbindelse med afskaffelsen af formueskattekursen fremgår det af SKATS styresignal, at TSS-cirkulære 2000-9 ligeledes finder anvendelse i de situationer, hvor 1982-cirkulæret ikke fremadrettet kan finde anvendelse.

TSS-cirkulære 2000-9 skal dog ifølge SKATs styresignal⁴² kun finde anvendelse, når resultatet af den vejledende hjælperegulering kan antages at være et egnet udtryk for anparternes handelsværdi. Hvis hjælpereguleringen kan fraviges skal SKATS værdiansættelsesvejledning om Transfer Pricing i stedet anvendes jf. næste afsnit.

⁴² SKATs Styresignal i forbindelse med oplysning af formueskattekursen af 5. februar 2015

I TSS-cirkulære 2000-9 fremgår det, at unoterede anparter værdiansættes til handelsværdi, ligesom det også er tilfældet i 1982-cirkulæret. Hvis anparterne ikke har været omsat for nylig, og handelsværdien således ikke umiddelbart kendes, kan der gøres brug af cirkulærets vejledende hjælperegulering.

Hjælpereguleringen

Som udgangspunkt beregnes anparternes værdi som summen af værdierne af de enkelte aktivposter i selskabet minus de respektive gældsposter i selskabet. Herefter tillægges værdien af goodwill.

Opgørelsen foretages altså på baggrund af selskabets indre værdi ifølge den senest aflagte årsrapport, men med korrektion af følgende regnskabsposter:

- Fast ejendom
  - ❖ Den regnskabsmæssige værdi af ejendommen erstattes af værdien af den seneste kendte offentlige ejendomsvurdering med tillæg af ikke indarbejdede ombygningsudgifter. Dog medtages udenlandske ejendomme til den bogførte værdi.
- Associerede selskaber og tilknyttede virksomheder
  - ❖ Unoterede aktier og anparter i associerede selskaber og tilknyttede virksomheder medtages til en værdi, som selvstændigt er opgjort efter hjælpereguleringen, når handelsværdien i øvrigt er ukendt.
- Goodwill
  - ❖ Goodwill fastsættes efter vejledningen i TSS-cirkulære 2000-10.
- Udskudt skat
  - ❖ Den beregnede udskudte skat medtages og reguleres under hensyntagen til ovennævnte korrektioner. Hvis der er negativ udskudt skat kan denne medtages, dog kun til en værdi under pari.
- Egne aktier
  - ❖ Ved beregning af kursen reduceres den nominelle aktiekapital med den andel, som egne aktier repræsenterer, da de ikke skal medtages i opgørelsen af den indre værdi.

Ved værdiansættelse af anparter efter dette cirkulære, og dermed hjælpereguleringen, skal man også opgøre en værdi af selskabet goodwill. Denne værdi opgøres efter TSS cirkulære 2000-10 som er en vejledende anvisning om værdiansættelse af goodwill.

TSS Cirkulære 2000-10 Værdiansættelse af goodwill

Dette cirkulære om værdiansættelse af goodwill finder udelukkende anvendelse i situationer, hvor der er tale om overdragelse af anparter mellem interesseforbundne parter, og hvor TSS-cirkulære 2000-9 er valgt

til at værdiansætte anparterne. Efter hjælpereglen i TSS-cirkulære 2000-9 skal goodwill værdiansættes efter dette cirkulære (2000-10).

Af cirkulæret fremgår det, at goodwill, der handles mellem interesseforbundne parter, værdiansættes efter et skøn over handelsværdien under hensyntagen til de konkret foreliggende omstændigheder.

I brancher, hvor der eksisterer en kutyme for værdiansættelse af goodwill ved overdragelse mellem uafhængige parter, kan sådanne kutymen også danne grundlag for værdiansættelsen ved overdragelse mellem parter i interessefællesskab.

I de situationer, hvor der hverken foreligger branchekutymen eller øvrige holdepunkter for værdiansættelsen af goodwill, kan goodwill baseres på cirkulærets beregningsmodel.

Beregningsmodellen er et udtryk for en standardiseret beregningsmodel og er vedlagt som *Bilag 1 - Beregningsmodel af goodwill efter TSS cirkulære 2000-10*.

Eftersom der er tale om en standardiseret model, kan den beregnede værdi af goodwill derfor ikke ukritisk anvendes, idet man må forholde sig til, om værdien nogenlunde afspejler, hvad der kunne opnås af betaling fra en uafhængig tredjemand. Der kan således både opstå situationer, hvor den beregnede goodwill er negativ, men hvor en uafhængig tredjemand gerne ville betale en goodwill for anparterne, og modsat en situation, hvor den beregnede goodwill er positiv, men hvor en uafhængig tredjemand ikke vil betale for værdien.

Grundlaget for beregningen er det regnskabsmæssige resultat før skat for de seneste 3 regnskabsår opgjort efter reglerne i årsregnskabsloven. Udarbejdes regnskabet ikke efter årsregnskabsloven tages i stedet udgangspunkt i samme periodes skattepligtige indkomst.

For hvert regnskabsår der indgår i beregningen foretages en række korrektioner, som nævnt i *Bilag 1 - Beregningsmodel af goodwill efter TSS cirkulære 2000-10*. Der er som følge heraf ikke foretaget yderligere gennemgang af beregningsmodellen i dette afsnit.

3.2.3.3 Værdiansættelsesvejledning E nr. 238 (transfer pricing)

Denne vejledning om værdiansættelse af virksomheder, virksomhedsandele og immaterielle aktiver finder anvendelse ved transaktioner mellem interesseforbundne parter, som dog er uafhængige⁴³.

Vejledningen blev indført i august 2009 og omhandler Transfer Pricing; kontrollerede transaktioner; værdiansættelse.

Vejledningen blev dels indført, fordi at beregningsmodellen i TSS cirkulære 2000-10 er en beregning af goodwill, og dermed principielt ikke finder anvendelse på overdragelse af andre immaterielle rettigheder. Derudover tager cirkulærets beregningsmodel sit udgangspunkt i virksomhedens historiske resultater, hvilket alt andet lige også kun kan afspejle en forventning om en fremtidig vækst og et fremtidigt afkast, som virksomheden historisk har haft.

Da der ved værdiansættelse af virksomheder i handel mellem uafhængige parter oftest anvendes kapitalbaserede modeller eller relative værdiansættelsesmodeller, er der ved indførelsen af denne vejledning åbnet op for, at sådanne modeller også kan anvendes ved overdragelse af virksomhed mellem uafhængige parter, der ikke har modsatrettede interesser, eksempelvis i nogen tilfælde søskende.

SKATs værdiansættelsesvejledning skelner mellem tre værdiansættelsesmetoder:

1. En indkomstbaseret metode
2. En markedsbaseret metode
3. En omkostningsbaseret metode

De tre forskellige metoder er herefter beskrevet i det følgende.

3.2.3.3.1 Den indkomstbaserede metode

Ved opgørelse efter en indkomstbaseret metode fastsættes værdien med udgangspunkt i den fremtidige indkomst, som subjektet for værdiansættelsen forventes at give anledning til.

Der er således tale om, at virksomhedens værdi er lig med nutidsværdien af de fremtidige frie pengestrømme, der kan henføres til virksomheden.

For at beregne nutidsværdien tilbagediskonteres de fremtidige frie pengestrømme til værdiansættelsesdatoen, hvor der i diskonteringsfaktoren kompenseres for tid og risiko. Uanset risiko, vil der altid være et tidsmæssigt perspektiv, der skal kompenseres for ved de frie fremtidige pengestrømme. Denne tidsfaktor kompenseres ved en risikofri rente.

---

⁴³ Generationsskifte og omstrukturering – det skatteretlige grundlag, Søren Halling-Overgaard & Birgitte Sølvkær Olesen, Jurist- og Økonomiforbundets forlag, 2010, side 83

Er der derudover også usikkerhed tilknyttet til de fremtidige frie pengestrømme, hvilket der ofte er, da fremtiden sjældent kan forudsiges, tillægges derfor en risikopræmie til den risikofri rente som kompensation.

For at kunne anvende de indkomstbaserede værdiansættelsesmodeller kræves således fastlæggelse af to forhold:

- De fremtidige frie pengestrømme, der kan henføres til virksomheden, herunder også den tidsmæssige placering af pengestrømmene.
- Den diskonteringsfaktor som de fremtidige frie pengestrømme skal tilbagediskonteres med for at finde nutidsværdien.

Denne metode er forholdsvis simpel at opgøre, hvorimod udfordringen ligger i validiteten af, hvordan inputfaktoren fastlægges.

De hyppigst anvendte værdiansættelsesmodeller inden for den indkomstbaserede metode er DCF-modellen og EVA-modellen.

SKAT fokuserer især på DCF og EVA, da de betragtes som teoretisk korrekte, ligesom at de kan bruges til indbyrdes kontrolberegning. Derudover er DCF den mest anvendte model til værdiansættelse.⁴⁴

3.2.3.3.2 Den markedsbaserede metode

Ved denne metode fastsættes værdien med udgangspunkt i sammenlignelige uafhængige transaktioner.

Der ses ved denne metode på sammenlignelige virksomheder, hvor markedsværdien observeres med reference til børskursen for de pågældende virksomheder. Der kan også ses på konkrete transaktioner af sammenlignelige virksomheder, hvor markedsprisen for de pågældende transaktioner er tilgængelig.

Helt overordnet kan der skelnes mellem en direkte og en relativ prissammenligning. Ved den direkte prissammenligning anvendes den absolutte pris for sammenlignelige virksomheder til at fastsætte prisen. Ved den relative prissammenligning anvendes regnskabsmæssige forholds- og nøgletal for sammenlignelige virksomheder.

Denne form for værdiansættelser kan også klassificeres som værdiansættelse ved multiple.

---

⁴⁴ SKATs værdiansættelsesvejledning E nr. 238 (transfer pricing; kontrollerede transaktioner; værdiansættelse), afsnit 3.4 Anvendte værdiansættelsesmodeller i praksis

3.2.3.3.3 Den omkostningsbaserede metode

Den sidste metode, som SKAT skelner mellem er den omkostningsbaserede metode, hvor værdien fastsættes enten på baggrund af de omkostninger, der er vedgået til opbyggelse af aktivet, eller ved de omkostninger der vil vedgå til opbyggelse af tilsvarende aktiv (erstatnings- eller substitutionsomkostninger).

Da markedsværdien af en virksomhed afhænger af den fremtidige indtjening, som virksomheden kan generere, lægges det til grund, at værdiansættelse bør være fremtidsorienteret. Derfor er værdiansættelse baseret på historiske omkostninger som udgangspunkt ikke i overensstemmelse med armslængdeprincippet. Der kan dog i visse situationer ikke udelukkes, at de afholdte omkostninger kan indgå i en værdiansættelse. Der bør således foretages en vurdering af de konkrete omstændigheder, herunder⁴⁵:

- Begrænsede muligheder for anvendelse af andre værdiansættelsesmetoder
- Usikkerhed ved grundlag for andre værdiansættelsesmetoder
- Værdiansættelsens økonomiske væsentlighed
- Karakteren af det aktiv, der skal værdiansættes
- Datagrundlag for opgørelse af historisk afholdte omkostninger, herunder usikkerhed og forrentning ved afholdte omkostninger
- Datagrundlag for opgørelse af substitutionsomkostninger
- Mulighed for sanity check

Ved fjerde punkt om aktivets karakter forstås, at der er en stor forskel på, hvorvidt der er tale om unikke immaterielle aktiver eller om der blot er tale om helt almindelige aktiver. Da der ved unikke immaterielle aktiver er et begrænset udbud, og dermed manglende substitutionsmuligheder, vil den omkostningsbaserede metode alt andet lige være mere anvendelig ved værdiansættelse af almindelige aktiver.

Denne form for værdiansættelse er efter SKATs generelle opfattelse ikke stærk, da den mangler relevans i form af et manglende fremtidsэлемент.⁴⁵

---

⁴⁵ SKATs værdiansættelsesvejledning E nr. 238 (transfer pricing; kontrollerede transaktioner; værdiansættelse), afsnit 3.3 Værdiansættelse baseret på omkostninger

3.2.4 Muligheder og begrænsninger ved succession

Tidligere i dette kapitel, er regelsættet omkring overdragelse af anparter med succession til familien gennemgået. Til at fastsætte værdien af de anparter der overdrages er nedenstående tre værdiansættelsesvejledninger tilsvarende gennemgået:

- 1982-cirkulæret (formueskattekursen)
- TSS-cirkulære 2000-9
- SKATs værdiansættelsesvejledning om Transfer Pricing E nr. 238

I dette afsnit er formålet at diskutere og analysere, hvilke muligheder og begrænsninger teorien og den nuværende lovgivning indebærer, når der er tale om overdragelse inden for familiekredsen med succession. De konsekvenser lovgivningens muligheder og begrænsninger kan medføre eller medfører, er ligeledes behandlet.

I min diskussion og analyse, vil afhandlingens problemfelt lægges til grund, hvorfor der vil tages udgangspunkt i, at et generationsskifte ønskes gennemført med færrest mulige omkostninger for de implicerede, det vil sige med minimal beskatning og afgifter, og et minimalt krav til kapitalfremskaffelse.

Ud fra de opstillede præmisser, er succession som udgangspunkt en god mulighed. Når anparter overdrages med succession, bliver overdrageren ikke skattepligtig af gevinsten, da hele beskatningen udskydes til en senere afståelse. For overdrageren må en høj handelsværdi derfor normalt være at foretrække, så pensionen i de følgende år er sikret. Dog er der alligevel nogen forhold der taler for en lavere værdi:

- Overdragelsen sker til næste generation i familien, eksempelvis overdragerens børn
- Overdragelsen kan delvis være et forskud på arv
- Desto højere handelsværdi, desto større behov for højere gaveandel (pga. manglende finansieringsmuligheder for den næste generation)
- Der skal betales 15 % i gaveafgift af gaver
- Overdrageren ønsker, at forretningen skal leve videre uden svære økonomiske konsekvenser

Da der er tale om overdragelse i familieforhold må det således lægges til grund, at begge parter ønsker en lavere handelspris, eftersom det stiller mindre krav til kapitalfremskaffelse, og eventuelt også mindre gaveafgift, hvis noget af værdien gives som gave. Det må dog som følge af det tidligere anførte

regneeksempel i indeværende kapitel jf. afsnit 3.2.2.2.1 *Overdragelse ved gave*, lægges til grund, at der altid bør indgå et gaveelement, når der sker overdragelse med succession efter ABL § 34.

Eftersom både TSS-cirkulære 2000-9, herunder TSS-cirkulære 2000-10 om goodwill og SKATs værdiansættelsesvejledning bygger på en vis grad af skøn, og da 1982-cirkulæret bygger på skematiske beregningsmodeller baseret på historiske data, må det alt andet lige være 1982-cirkulæret der i størstedelen af alle vækstvirksomheder vil give den laveste handelsværdi. Det vil således være mest optimalt for både overdrager og erhverver, hvis værdiansættelsen kan ske efter 1982-cirkulæret, når der i øvrigt er tale om overdragelse med succession.

Da formueskattekursen nu er blevet afskaffet, sætter det således en række begrænsninger for igangværende og fremtidige generationsskift. Disse begrænsninger, og konsekvenserne heraf er analyseret i det følgende afsnit 3.2.4.1 *Formueskattekursen*.

Derudover kan pengetanksreglen ikke undgås at nævnes som en begrænsning, når der tales om succession, da den sætter en væsentlig begrænsning for, hvilke aktier eller anparter der i første omgang kan overdrages "skattefrit" til modtageren. Emnet er dog ikke behandlet særskilt i denne afhandling jf. afsnit 1.2.9 *Pengetanksregel*.

3.2.4.1 Formueskattekursen

Af den 5. februar 2015 valgte regeringen i samarbejde med SKAT at afskaffe formueskattekursen ved indførelse af ændringscirkulære *om ændring af cirkulære om værdiansættelsen af aktiver og passiver i dødsboer m.m. og ved gaveafgiftsberegning*. Ændringen trådte ifølge cirkulæret i kraft den 5. februar 2015, og har således virkning for værdiansættelse af anparter mv., hvor tidspunktet der skal lægges til grund ved værdiansættelsen er den 5. februar 2015 eller senere.

Afskaffelsen af formueskattekursen er en begrænsning i den nuværende lovgivning, særligt når der skal ske generationsskift af familieejede virksomheder, da et generationsskifte nu bliver væsentligt dyrere at gennemføre end hidtil. I indeværende afsnit diskuteres hele problematikken med afskaffelsen, og hvilke konsekvenser det kan have på fremtidens generationsskift.

Cirkulære nr. 185 af 17. november 1982 har siden sin offentliggørelse været anvendt i mange sammenhæng, dels har den været anvendt ved dødsbobebskatning mv.⁴⁶, men den har også været anvendt i en lang række af generationsskift af danske virksomheder inden for familiekredsen. Cirkulæret har givet virksomhedsejerne mulighed for at benytte den såkaldte formueskattekurs ved værdiansættelsen af det

---

⁴⁶ Dødsbobebskatning behandles ikke i denne afhandling jf. afhandlingens afgrænsninger.

unoterede selskabs anparter, såfremt der ikke var fundet en omsætning sted på anparterne. Cirkulæret har dog i hele sin levetid været begrænset til kun at kunne anvendes når der er sket overdragelse mellem personer omfattet af BAL § 22D.

I indeværende kapitel er det dog kun relevant at fremhæve de personer, der både er dækket af personkredsen i ABL § 34 og BAL § 22 D, da de personer både kan overdrage anparter skattefrit ved succession (jf. afsnit 3.2.2.2 *Konsekvenser for erhververen*), og samtidig er ramt af de nye ændringer af reglerne.

Cirkulæret fra 1982 er gennem tiden løbende søgt afgrænset gennem retspraksis, da SKAT i flere tilfælde har ment, at der har været skæve afgørelser, når formueskattekursen har været anvendt til beregningen af værdien. I slutningen af 90'erne var der en betydelig politisk debat om reglerne, da reglerne var af så stor betydning for de familieejede virksomheder. Det endte med, at Ligningsrådet ophørte med at trykke de unoterede selskabers kurser, og indførte i Ligningsvejledningen 1996 afsnit A.H.3.1.1 således nogle regler for beregning af formueskattekursen. Disse beregningsregler har siden været anerkendt og udbredt i praksis, og er løbende blevet opdateret både i den Juridiske Vejledning (tidligere Ligningsvejledningen) og af SKAT, som har offentliggjort nye kapitaliseringsfaktorer, senest via SKM2014.710.SKAT, hvor kapitaliseringsfaktorerne gældende fra 1. januar 2015 og frem er offentliggjort.

Siden sommeren 2013 har SKAT dog arbejdet på at få afklaret retstillingen omkring forskellige generationsskiftemodeller, herunder hvorvidt man kan bruge formueskattekursen ved generationsskift. I Dialogforum mellem SKAT og FSR-danske revisorer er formueskattekursen blandt andet drøftet, hvor følgende kom frem⁴⁷:

”Skatterådet har på sit seneste møde (igen) taget stilling til en sag, hvor man som led i et generationsskifte ved at værdiansætte til handelsværdien, undgik at blive ramt af den såkaldte pengetanksregel i ABL § 34, stk. 6. Herefter ønskede man at anvende formueskattekursen til værdiansættelsen i forbindelse med selve overdragelsen. SKAT havde indstillet, at man ikke skulle tillade dette, men Skatterådet valgte på sit møde d. 11. november 2014 at gå imod SKATs indstilling og godkendte således brugen af formueskattekursen i den nævnte situation.”

Den omtalte sag på Dialogforum mellem SKAT og FSR-danske revisorer jf. ovenfor er den 22. januar 2015 offentliggjort som SKM2015.57.SR og er et bindende svar fra Skatterådet. I den givne sag har Skatterådet fastslået, at skatteyder har et retskrav til anvendelse af formueskattekursen.

I sagen blev der spurgt om bindende svar vedrørende et foranstående generationsskifte. Da de endelige

---

⁴⁷ ”Seneste nyt om A/B-modeller og brug af formueskattekursen”, Faglig nyhed fra FSR den 19. november 2014

værdier endnu ikke var kendt blev der i stedet spurgt på de skattemæssige konsekvenser ved det påtænkte generationsskifte, ud fra de principper der forventedes at blive lagt til grund. Spørger spurgte herefter om de kunne anvende SKATs TSS-cirkulærer til værdiansættelsen af selskabets aktiver for at komme uden om "pengetanksreglen", men lægge 1982-cirkulæret til grund ved fastsættelsen af de overtagne værdier. Da der ikke forelå særlige omstændigheder, der talte for en fravigelse af formueskattekursen, fandt Skatterådet, at der ved overdragelse af unoterede aktier omfattet af BAL § 27 var et retskrav efter 1982-cirkulæret på anvendelse af formueskattekursen, når der i øvrigt ikke kunne fremskaffes oplysninger om handelsværdien ud fra stedfundne omsætninger.⁴⁸

At Skatterådet mener, at skatteyder har et retskrav på at kunne anvende formueskattekursen, må siges at være modstridende med, at Skatteministeriet få uger efter vælger at afskaffe formueskattekursen.

I en pressemeddelelse fra Skatteministeriet den 5. februar 2015 i forbindelse med afskaffelsen af formueskattekursen siger skatteministeren:

"Det her handler grundlæggende om fairness og om at lukke et decideret skattehul. Det sørger vi nu for. Gaver og arv skal beskattes til den værdi, de rent faktisk er værd. Det gælder også aktier. Og vi kan jo se, at der er kommet nogle helt skæve værdiansættelser ud af at have brugt formueskattekursen."

I samme pressemeddelelse skriver Skatteministeriet:

"I ét tilfælde var formueskattekursen ca. 10 pct. af handelsværdien. Det medførte, at der skulle betales 220 mio. kr. mindre i skat i forhold til, hvis aktierne var blevet værdisat efter handelsværdien. En del af aktierne blev overdraget til et barn i udlandet. Derved forsvandt skatten af aktiegevinsten ud af Danmark. I en anden sag var formueskattekursen 1 promille af selskabets indre værdi."

For at bruge skatteministerens eget udtryk, kan man jo starte med at spørge til, hvorvidt der er tale om *fairness*, når Skatteministeriet afskaffer en beregningsmodel til værdiansættelse, som er en integreret del af retspraksis, og som skatteyder har et retskrav på at kunne anvende, baseret på et par yderliggende afgørelser. Ida Gert Jensen, partner og skattechef i BDO har i et interview udtalt følgende⁴⁹:

"Jeg mener, at man bør overveje, om Skat overhovedet har hjemmel til at ophæve formueskattekursen. Den er udformet i et cirkulære, som er en så mangeårig praksis, at den hidtil har været anset som lov."

---

⁴⁸ SKM2015.57.SR Pengetanksreglen – Succession - Formueskattekursen

⁴⁹ "Tvivlsom hjemmel bag skatteindgreb", artikel af Rikke Brøndum, offentliggjort på Dansk Industris hjemmeside 12. februar 2015

Tilsvarende har formanden for FSRs Skatteudvalg, Bjarne Gimsing, endvidere udtalt følgende i samme forbindelse⁵⁰:

”Dette vil ramme mange igangværende og fremtidige generationsskifter og har også betydning i forbindelse med dødsbopeskatning i betragtning af, at reglerne har været gældende siden 1982, og har været tæt integreret i dødsboskattelovgivningen mv., er det utilfredsstillende på denne måde administrativt at ophæve skattekursreglerne, uden høring eller anden forudgående proces. Prisen for denne hullukning, i form af vanskeliggørelse af fremtidige generationsskifter, er meget høj.”

Som Bjarne Gimsing udtaler, vil afskaffelsen af formeskattekursen have stor betydning for igangværende og fremtidige generationsskifter. Det påvirker jo som sådan ikke muligheden for at overdrage anparter med succession, men det påvirker generationsskiftet indirekte, da hele gaveelementet i generationsskiftet nu er udfordret.

At der i visse tilfælde er forsvundet penge skattefrit ud af Danmark, er selvfølgelig problematisk, men det er svært at tro, at det hul ikke har kunnet lukkes, uden at formueskattekursen har måttet afskaffes. Det må eksempelvis kunnet have været muligt at indføre en begrænsning i brugen af formueskattekursen, såfremt modtageren af værdierne var bosat i en anden stat end overdrageren. På den måde ville regeringen fortsat kunne sikre, at penge ikke forlader Danmark uden der sker beskatning, og samtidig imødekomme det danske erhvervsliv og hele generationsskifteproblematikken.

Formueskattekursen har været anvendt i mange generationsskift af familieejede virksomheder, da værdien af anparterne oftest beregnes til en lavere værdi end ved en reel handel. Årsagen hertil er, at der ved beregningen kun indgår historisk data, hvorfor modellen endvidere også er nemmere for skatteyder at forstå og anvende, end SKATs øvrige vejledninger, hvor goodwill skal medregnes, og hvor der således kommer til at indgå en vis grad af skøn i opgørelsen af værdien. Som følge heraf, har det også været lettere at planlægge sit generationsskifte, da man med nogenlunde sikkerhed kunne beregne de skattemæssige konsekvenser af generationsskiftet inden det blev igangsat.

Som Michael Serup fremhæver i en artikel om emnet, er det en illusion at tro, at man gennem beregningstekniske regler kan sikre, at virksomheder generationsskiftes til ”rigtige værdier”. Dette begrunder han med, at de rigtige værdier først findes, når virksomheden sælges ud af familien. Indtil da vil værdiansættelse bero på et skøn og uanset hvilke beregningstekniske regler man anvender, vil resultatet

---

⁵⁰ ”Skatteministeriet afskaffer formueskattekursen”, Faglig nyhed om skat, udgivet af FSR den 5. februar 2015

være "forkert" målt i forhold til den hypotetiske værdi ved salg ud af familien. Michael Serup mener altså, at valget mellem forskellige beregningstekniske regler derfor blot er et valg mellem forskellige forkerte værdiansættelser⁵¹.

Da formueskattekursreglerne var skematiske, og dermed uden nogen skønselementer, var det derfor lettere at beregne en konkret værdi, og dermed kunne planlægge generationsskiftets omfang og konsekvenser inden igangsætningen heraf. De andre to værdiansættelsesvejledninger, som nu står tilbage, TSS-cirkulære 2000-9 og SKATs værdiansættelsesvejledning om Transfer Pricing er ikke skematiske, men tværtimod fyldt med skønselementer. Konsekvensen af alle de skønselementer er, at der er så meget elasticitet i beregningsteknikken, at man i grove træk kan få det resultat man ønsker af beregningen ved blot at justere på skønselementerne.

Michael Serup skriver endvidere, at elasticiteten i beregningsmodellerne kan vise sig at blive en stor udfordring for den enkelte skatteyder. Når SKAT først har udøvet et skøn, påhviler det nemlig borgeren at godtgøre, at skøngrundlaget er urigtigt, eller at skønresultatet er åbenbart urimeligt. Hvis borgeren ikke kan godtgøre urimeligheden af SKATs skøn, står det ved magt. Og når ingen kan fastslå den rigtige værdi, før virksomheden er solgt til tredjemand, kan man også kun sjældent godtgøre, at SKATs skøn ikke er rigtigt⁵¹. Endvidere har SKAT jo med udgangspunkt i BAL § 27, stk. 2 hjemmel til at ændre værdiansættelsen i op til 6 måneder efter anmeldelsestidspunktet, når en del af værdien gives som gave. Det kan således på baggrund heraf diskuteres, hvorvidt skatteydernes retssikkerhed har lidt et nederlag, hvormed skatteyderne nu er dårligere stillet end før.

De familieejede virksomheder vil fremover have behov for at bruge mange ressourcer på beregningsteknisk arbejde og argumentation, når generationsskift kommer på tegnebrættet, ligesom at vi vil komme til at se, at SKAT tilsidesætter dette arbejde. Familierne vil herefter blive tvunget til at gå ind i ressourcekrævende og tidskrævende skattesager, for at undgå urimelig beskatning, hvor der er en vis sandsynlighed for at sagen bliver tabt. Dette scenarie vil således både blive dyrt for de familieejede virksomheder, men også for det danske samfund, da en øgning i skattesager vil kræve mere mandskab hos SKAT samt flere omkostninger til Kammeradvokaten for håndteringen af disse sager.

I forvejen har der i samfundsdebatten været fokus på at få flere ejerledere til at sætte fokus på deres foranstående generationsskifte, da det kan være en langvarig proces at gennemføre et ordentligt generationsskift. Undersøgelser foretaget af Epinion for Advodan har vist, at 58 pct. af de adspurgte

---

⁵¹ "Regeringen skaber restløse tilstande for familieejede selskaber", artikel af advokat Michael Serup trykt på www.finans.dk den 10. februar 2015

virksomhedsejere ikke har lavet nogen klare aftaler om, hvad der skal ske med virksomheden efter dem. Det fremgår endvidere også, at op i mod 25.000 ejerledede virksomheder står over for et generationsskift inden for de næste 10 år⁵², hvilket må kunne tolkes som, at ejerlederne enten mangler information omkring emnet, eller er for forsigtige til at kaste sig ud i en overdragelse. Med afskaffelsen af formueskattekursen, og udsigten til et ressourcerkrævende generationsskift, må denne effekt alt andet lige forstærkes. Man må ud fra en sammenlægning af hypotesen om, at ejerledere ikke generationsskifter rettidigt, og den nye afskaffelse af formueskattekursen, kunne forudse, at antallet af foranstående generationsskift vil stige, hvilket hverken er gavnligt for ejerlederne, som til sidst kan tvinges ud i salg eller nedlukninger, de ikke havde ønsket, eller for samfundet som helhed.

Når dette skrækscenarie tegnes, kan løsningen om salg til tredjemand pludselig virke ret attraktiv.

For at vende tilbage til udgangspunktet og skatteministeriets argumentation for hele afskaffelsen af formueskattekursen, kan man også overveje, om det er *fairness*, at der skal betales afgift af den maksimale handelsværdi af anparterne, især når der er tale om overdragelse inden for familien, hvor vilkårene burde være mere gunstige. I flere andre dele af skatteretten begunstiges familieforhold i forhold til eksterne parter, herunder reglerne om succession.

Familieejede virksomheder udgør i dag en stor del af den samlede virksomhedsaktivitet i Danmark, og der er mange positive effekter ved, at virksomhederne bliver inden for familien, hvis familien ønsker dette. Dels fordi der er andre følelser involveret, når virksomheden er familieskabt af tidligere generationer, og dels er der en anden dynamik og et andet drive i en familieejet virksomhed, end hvis virksomheden var ejet af en tredjemand eller eventuelt en udenlandsk investor.

Ud fra et samfundsperspektiv må det også være optimalt at virksomheden bliver inden for familien, da virksomhedens aktivitet således bliver i Danmark, hvor der betales dansk selskabsskat af overskuddet, ligesom at det bidrager til den danske beskæftigelse.

Ifølge et debatindlæg i Finans af nogen af de store danske erhvervsledere, menes, at egenkapitalen ved et generationsskifte før den 5. februar 2015 typisk blev drænet med 26 pct. i form af udbytteskat og boafgift, mens de forudsiger, at egenkapitalen efter reglernes ophør kan blive drænet med op til 40 pct., hvilket de færreste virksomheder vil overleve⁵³.

---

⁵² "Seks ud af ti SMV'ere mangler plan for generationsskifte", artikel fra Magasinet IDAG.dk af den 21. november 2014

⁵³ "Regeringen sætter familievirksomheder på tålt ophold", debatindlæg til "Det store generationsskifte" den 11. februar 2015 af Jørgen Mads Clausen, bestyrelsesformand for Danfoss, Jakob Topsøe, bestyrelsesmedlem i Haldor Topsøe og Peter Foss, bestyrelsesformand for Foss.

Så er det *fair*, at pålægge den næste generation en større økonomisk byrde end hidtil, når de skal overtage forældrenes virksomhed? Og er det *fair* at ligestille den unge generation af potentielle virksomhedsejere med store udenlandske investorer og kapitalfonde? Bør man ikke i stedet støtte op om produktiviteten i det danske samfund, og de positive effekter virksomhederne bidrager med?

Successionsbestemmelserne tager jo netop hensyn til, at der kan ske overdragelse af anparter uden at overdrageren bliver beskattet heraf. Disse bestemmelser er med til at fremme muligheden for at foretage et generationsskift uden for høje skattemæssige omkostninger. I stedet indtræder den næste generation i overdragerens skattemæssige position, hvormed værdien af anparterne først skal beskattes ved afståelse af aktierne til tredjemand. Da successionsbestemmelserne også skal give mening for overtageren, er transaktionen nødt til at indeholde et gaveelement, hvis erhververen ikke skal have pålagt en ekstra skattebyrde, da hans anskaffelsessum bliver lavere end hvis han havde købt anparterne til handelsværdi. Da den næste generation har begrænset kapital at gøre godt med, er et generationsskifte med succession og gaveelement en forholdsvis fornuftig løsning, eller det har den været frem til den 5. februar 2015. Når der nu skal ske værdiansættelse af anparter til en betydelig højere værdi, tvinges virksomhederne, som står over for et generationsskift, til at frigøre midler til finansieringen heraf, hvilket kan svække deres investeringskapacitet, og i værste fald hive virksomheden så meget ud af kurs, at generationsskiftet slet ikke bør iværksættes.

Umiddelbart virker afskaffelsen af formueskattekursen, på baggrund af foranstående argumentation, mere som et kortsigtet plan end en holdbar langsigtet løsning.

Ændringen indebærer på flere måder en væsentlig forringelse af generationsskiftevilkårene for de familieejede virksomheder og vil gøre skade på den danske erhvervsstruktur.

Ud fra ovenstående diskussion, er de tænkte konsekvenser herunder opremset, hvis ikke der kommer et substitut til formueskattekursen:

- Færre familieejede virksomheder fremover, hvis virksomheden sælges ud af familien pga. ufordelagtige vilkår
- Ufrivillig nedlukning af mindre virksomheder
- Risiko for salg til udenlandske investorer, hvilket vil medføre tabt skatteprovenu på den lange bane
- Faldende beskæftigelse og arbejdspladser, enten pga. at virksomhedsejeren er nødt til at hive kapital ud af virksomheden for at kunne betale de nu højere beregnede afgifter, eller også som følge af, at virksomheden sælges til udenlandsk investor, som eventuelt flytter aktiviteten ud af Danmark

- Ophobning af ejerledede virksomhed, som ikke har handlet rettidigt, og dermed er tvunget til at handle derefter.
- Skatteyder får mistro til hele retssystemet, når man bare uden videre kan afskaffe en integreret model i dansk skatteret.

På baggrund af ovenstående anførte argumenter, fremstår det ret klart, at afskaffelsen af formueskattekursen vil medføre nogen ret hårde konsekvenser på den lange bane, hvis ikke der gøres noget inden da.

Skatteminister, Benny Engelbrecht, har torsdag den 12. februar 2015 i et interview til TV Syd udtalt, at det nu handler om at finde frem til nogle gode modeller, så generationsskift kan udføres ordentligt fremover⁵⁴.

Dette åbner naturligvis op for, at der kommer en løsning på problemet, men hvad Skatteministeriet har i tankerne, og hvornår de melder noget ud, vides ikke.

Skatteministerens udtalelse skaber dog spekulation om, hvorvidt der kommer en helt ny løsning på bordet, eller om der blot vil være tale om reparationer af den tidligere løsning.

Indtil der vides mere om hele generationsskifteområdet, kan følgende reparationsmuligheder overvejes, hvilket også har været foreslået af advokat Michael Serup⁵¹:

- 1) Helt at fjerne bo- og gaveafgiften på familieejede virksomheder og dermed sikre, at virksomhederne kan generationsskiftes uden skattebelastning, og dermed vil spørgsmålet om værdiansættelse miste sin skattemæssige betydning.
- 2) Ved fastholdelse af bo- og gaveafgift bør der indføres enkle værdiansættelsesregler med stor forudberegnelighed og ubetinget retssikkerhed. Ønskes formueskattekursreglerne ikke genindført, bør en moderne variant uden nævneværdige skønselementer, indføres, så de familieejede virksomheder i rimelig grad gives sikkerhed for, hvor de ender, hvis de beslutter sig for at igangsætte et generationsskifte inden for familien.

3.3 Delkonklusion

Dette kapitel indledes med fire arbejdsspørgsmål, som det var formålet at besvare, og som herefter er søgt besvaret.

---

⁵⁴ <http://www.tvsyd.dk/artikel/272914:Erhvervsliv--Nye-regler-er-forrykte> – video set den 4. april 2015

Der er indledningsvis lagt vægt på, at kapitlet omhandler generationsskifte til familie, hvorfor det er den personkreds, der primært er behandlet som modtager af anparterne i dette kapitel.

Når anparter overdrages til familien, kan dette gøres ved succession. Betingelserne for succession er gennemgået, herunder de skattemæssige konsekvenser, ligesom der er foretaget en teoretisk gennemgang af de værdiansættelsesvejledninger, som kan anvendes. Der er endvidere fastlagt, at overdragelse af anparter altid skal ske til handelsværdi.

At gennemføre et generationsskifte med succession er en forholdsvis god løsning, hvis man vil lave et generationsskifte til familiemedlemmer, særligt, da overdragelsen er skattefri for faderen. I relation til den nye generation, forventes her, at der indgår et gavebeløb som en del af værdien, hvilket mindsker kravet til den kapital, som den nye generation skal fremskaffe.

Med succession følger også muligheden for at overdrage anparter over flere omgange, og dermed lave et glidende generationsskifte, hvormed faderen kan bevare sin bestemmende indflydelse indtil der er overdraget tilstrækkelige ejerandele og dermed at kontrollen overgår til sønnen.

I reglerne om overdragelse af anparter med succession fra far til søn, har der hidtil eksisteret nogen mere gunstige regler omkring værdiansættelse af anparterne, da man har kunnet anvende formueskattekursen fra 1982-ciklæret til værdiansættelsen. Formueskattekursen har således skabt gode muligheder for, at generationsskifte har kunnet gennemføres, uden at der har været for mange omkostninger forbundet hermed, da der har kunnet beregnes gaveafgift af en mindre værdi, ligesom at den værdi sønnen skulle betale har været lavere end hvis anparterne var opgjort til en faktisk handelsværdi.

Denne mulighed er desværre indskrænket, da formueskattekursen er afskaffet pr. 5. februar 2015, hvormed værdiansættelse efter 1982-cirkulæret ikke længere kan finde anvendelse på unoterede anparter.

Urimeligheden ved denne afskaffelse, og de konsekvenser, som den eventuel kan få, er i dette kapitel diskuteret. Man må dog alt andet lige kunne forvente, at der indføres en anden og tilpasset løsning som erstatning for formueskattekursen, eller om ikke andet nogen reparationsbestemmelser.

Kommer der ikke nogen alternativer, må afskaffelsen af formueskattekursen dog kunne forventes at medføre, at virksomhedsejerne fravælger generationsskifte inden for familien, da omkostningerne herved simpelthen bliver for høje. I stedet risikere vi at se, at der sker flere salg til udenlandske investorer i fremtiden, hvilket kan medføre tabte arbejdspladser og tabt skatteprovenu for fremtiden. Der er også en risiko for, at de mindre virksomheder, som måske ikke nødvendigvis er en attraktiv investering for de

udenlandske investorer, bliver tvunget til at dreje nøglen om, når ejeren skal pensioneres, da der ikke er nogen til at overtage aktiviteten, uden for høje omkostninger.

Ligeledes har hele afskaffelsen af formueskattekursen medført en usikkerhed for skatteyderne, da det kan være svært at kende sin retssikkerhed, når en så integreret model kan afskaffes uden yderligere varsel, høring eller andet.

Da det er forholdsvis nyt, at formueskattekursen er afskaffet, vides det dog endnu ikke med sikkerhed, hvilke konsekvenser det vil have, da man må formode, at regeringen vil gribe ind inden det får for vidtstrakte konsekvenser for det danske erhvervsliv og den danske beskæftigelse.

4. Generationsskifte til medarbejdere

Da der ofte er en vis interesse i at overdragelsen af aktierne eller anparterne sker til enten familien eller medarbejdere i koncernen, er det nærliggende at behandle generationsskifte til medarbejdere i dette kapitel. Følgende arbejdsspørgsmål behandles, i lighed med forrige kapitel:

- d. Hvem kan overtage virksomheden?
- e. Hvordan kan generationsskiftet gennemføres 'billigst'?
- f. Hvordan kan generationsskiftet gennemføres uden at den hidtidige ejer mister al sin indflydelse?
- g. Hvilke begrænsninger og muligheder er der i den nuværende lovgivning, og hvilke konsekvenser har det for generationsskiftet?

4.1 Indledende overvejelser

Hvis den hidtidige ejer ikke har personer inden for familiekredsen som han kan overdrage sine aktier eller anparter til, kan valget af en medarbejder være en anden god mulighed.

Fordelene ved at overdrage aktier eller anparter til en medarbejder er, at de har en grundlæggende forståelse for selskabet, da de jo har opbygget et kendskab igennem hele ansættelsesperioden. Derudover vil en betroet medarbejder måske have en større lyst til at drive selskabet end en søn eller en tredjemand, da medarbejderen har en større indsigt i selskabets strategi og vækst, og formentlig også har et ønske om en dag at 'stige i graderne' og dermed opnå mere ansvar i virksomheden.

Ulempen ved at vælge en medarbejder kan være, at der er personer blandt de øvrige medarbejdere der bliver utilfredse over, at de ikke er valgt, hvilket kan skabe uroligheder blandt personalet. Det kan også være, at nogen af medarbejderne vil få svært ved at acceptere, at en 'ligemand' pludselig skal være deres leder og bestemme over dem, hvormed den medarbejder der fremadrettet skal være ejer, kan få svært ved at lede virksomheden i den retning han eller hun ønsker.

Det er dog ikke altid lige let at finde den rette overtager af sin virksomhed. Eksempelvis kan der være tale om en nuværende ejer, som ikke har nogen familie, eller eventuelt bare har en familie, som ikke deler samme interesse for lederskab, ansvar og selvstændighed. Der kan også være tale om et selskab, som har ingen eller få medarbejdere, hvilket jo kan gøre det udfordrende at finde den rette medarbejder til at overtage roret.

Ultimativt kan den hidtidige ejer blive nødt til at overdrage sine aktier til en uafhængig tredjemand. Forinden, at denne mulighed vælges, bør hovedaktionæren være opmærksom på, at der ligesom ved

overdragelse af aktier eller anparter til familien, også kan være nogen begunstigede skatteregler ved overdragelse af aktier eller anparter til medarbejdere.

4.1.1 Succession til medarbejdere

Visse medarbejdere kan, ligesom den tidligere omtalte familiekreds jf. afsnit 3.2 *Succession til familiekredsen*, også være omfattet af reglerne om overdragelse af anparter med succession. For at kunne overdrage anparter til medarbejdere med succession er det dog en betingelse, at medarbejderen kan kategoriseres som en "nær medarbejder".

Det er altså muligt at overdrage anparter med succession til en nær medarbejder efter de samme regler som ved familieoverdragelse, såfremt betingelserne er opfyldt jf. afsnit 3.2.1 *Betingelser*. Overdragelse af anparter med succession til nære medarbejdere er reguleret i ABL § 35.⁵⁵

En overdragelse af anparter til nære medarbejdere indebærer som følge af de fastlagte betingelser, at medarbejderen ikke kan succedere i anparter i selskaber som falder under definitionen "pengetank" som omtalt i afsnit 3.2.1.2 *Pengetanksreglen*, eller i aktier og investeringsforeningsbeviser efter ABL § 19, der er udstedt af et investeringsselskab. Derudover skal der minimum foretages overdragelse af 1 % af den nominelle anparts kapital.

Ved en overdragelse af anparter med succession til nære medarbejdere rammes de implicerede personer ikke af de fornyligt afskaffede formueskattekursregler. Der vil dog stadig i en sådan situation forventes at være tale om et gaveelement, da den nær medarbejder overtager den udskudte skatteforpligtelse, som påhviler ved en senere afståelse af anparterne. Da en nær medarbejder ikke er omfattet af BAL § 22, er medarbejderen skattepligtig af den værdi, der modtages som gave efter SL § 4, litra c.

For at finde ud af om succession kan vælges, er begrebet "nære medarbejdere" først nødt til at blive klarlagt. I ABL § 35, stk. 1 er den nære medarbejderkreds nærmere defineret som:

- En medarbejder, der har været fuldtidsansat i mindst 3 år af de seneste 5 år i det selskab, der har udstedt anparterne, eller
- En medarbejder, der har været fuldtidsansat i mindst 3 år af de seneste 5 år i et eller flere selskaber, der er koncernforbundne jf. KGL § 4, stk. 2 med det selskab, der har udstedt anparterne.

Medarbejdere, der har været beskæftiget i mindre end 3 år inden for de seneste 5 år falder uden for regelsættet, og kan ikke modtage anparter ved succession.

⁵⁵ Den juridiske vejledning 2014-2, C.B.2.13.2 Overdragelse til nære medarbejdere med succession

Da succession er gennemgået i det forrige kapitel, vil der ikke være yderligere gennemgang af succession i dette kapitel, men derimod fokuseres på andre generationsskiftemodeller der kan finde anvendelse, når der skal foretages generationsskifte til en medarbejder.

En anden model, hvormed man også kan gennemføre et generationsskifte er den såkaldte A/B-model, som gennemgås herefter.

4.2 A/B modellen

Den såkaldte A/B-model er blevet navngivet på baggrund af modellens form, som i al sin enkelthed går ud på at opdele selskabets aktier eller anparter i A- og B-aktier, som fordeles således, at de nuværende kapitalejere har A-aktierne, mens den/de indtrædende kapitalejer(e) nytegner eller erhverver B-aktierne til en fordelagtig kurs. I stedet for at den indtrædende aktionær betaler en salgssum for aktierne her og nu, opgøres en forlods udbytteret, som knyttes til A-aktierne, hvormed generationsskiftet finansieres af selskabet, over en fastsat periode.

A/B modellen er efterhånden blevet en integreret model, når der tales om generationsskifte, på højde med succession. Den blev første gang afprøvet i 2003 ved SKM2003.66.LR, hvor Ligningsrådet accepteret modellens elementer i et skattemæssigt henseende, hvis blot der ved beregningen af forlods udbytteretten blev medregnet en rente- og risikofaktor. Modellen er senere prøvet ved SKAT og Skatterådet (tidligere Ligningsrådet) i en række afgørelser, som alle har været med til at forme modellen, og gøre den til en fast del af valgmulighederne, når der skal gennemføres et generationsskifte.

Modellen er således opstået ud fra et praktisk behov, og har således ikke hjemmel i noget lovreguleret regelsæt, men er et samspil mellem selskabsretten og skatteretten. Her adskiller A/B-modellen sig fra de andre generationsskiftemodeller, der enten er reguleret af fusionsskatteloven eller aktieavancebeskatningsloven⁵⁶.

En af A/B-modellens fordele, er blandt andet, at den ikke lader sig begrænse til nogen bestemt personkreds, men derimod kan anvendes vidt og bredt af alle, uanset at der er tale om interesseforbundne parter, medarbejdere eller uafhængige parter. Modellen kan således finde anvendelse, når succession ikke kan.

I dette kapitel, der som udgangspunkt har fokus på generationsskifte af aktier eller anparter til en

---

⁵⁶ Eller kildeskatteloven, hvis der er tale om en personlig virksomhed

medarbejder, vil det således udelukkende fremføres som om, at der er tale om generationsskifte til en medarbejder, selvom modellen kan finde anvendelse i langt flere situationer⁵⁷.

En anden fordel ved A/B-modellen er, at der ikke stilles høje finansieringskrav til den indtrædende B-aktionær, da købesummen for aktierne eller anparter finansieres af selskabet ved løbende udbytteudlodninger til A-aktionærene⁵⁸.

Udgangspunktet er, at modellen hverken udløser avancebeskatning eller gaveafgift, da nytegningen af B-aktier ikke anses for en formueforskydning af ejerkredse, da værdien af de hidtidige kapitalejeres aktier stadig er intakt efter nytegningen som følge af den aftalte forlods udbyttet.⁵⁹

Modellen og dens enkelte elementer, samt de skattemæssige konsekvenser, vil herefter blive gennemgået i de følgende afsnit.

4.2.1 Betingelser

Da A/B-modellen ikke er knyttet til noget fast regelsæt, kan det være vanskeligt at fastslå hvilke betingelser der præcis gør sig gældende, da alle situationer endnu ikke er afprøvet i praksis, og hver situation der er afprøvet er en konkret sag. Det er således de betingelser, der indtil videre har været udtrykt i de offentliggjorte afgørelser, der vil blive gennemgået i dette afsnit.

4.2.1.1 Holding struktur

Der har i de offentliggjorte afgørelser ikke været noget krav til, om kapitalejeren er en person eller et selskab, og det er således ikke nogen betingelse at have en holdingkonstruktion. Imidlertid må det alligevel nævnes her, da det kan have en stor betydning for beskatningen hos den ultimative ejer (person).

Har den ultimative kapitalejer kapitalandele direkte i det selskab der skal generationsskiftes, vil der ske øjeblikkelig beskatning af de løbende udbytter (forlods udbytteretten). Det modtagne bruttoudbytte beskattes hermed som aktieindkomst efter PSL § 8 a, stk. 1 og 2. Den ultimative kapitalejer skal dermed betale 27 % i udbytteskat af aktieindkomst op til kr. 49.900 (2015-niveau)⁶⁰ og 42 % af det beløb der overstiger kr. 49.900. Selvom grænsebeløbet også kan udnyttes hos ægtefællen, kan kapitalejeren dog risikere at skulle betale u hensigtsmæssigt høje summer i udbytteskat, selvom personen ikke nødvendigvis har brug for likviditeten her og nu.

⁵⁷ Eksempelvis kan modellen også finde anvendelse i en situation, hvor en forælder med flere børn, ønsker at foretage generationsskifte til et af børnene, ude at forringe de øvrige børns arvemuligheder.

⁵⁸ Generationsskifte, publikation af Dansk Revision, publiceret den 1. maj 2012

⁵⁹ SKM2003.66.LR, jf. Ligningsrådets besvarelse af spørgsmål 2

⁶⁰ Jf. www.skat.dk/satser (2014-niveau: kr. 49.200)

Er der derimod indskudt et holdingselskab mellem den ultimative kapitalejer og driftsselskabet, og ejer holdingselskabet mere end 10 pct. af aktierne eller anparterne både før og efter generationsskiftet igangsættes, er de løbende udbytter skattefri⁶¹. Når udlodningen af udbytte fra holdingselskabet til den ultimative ejer skal gennemføres, sker beskattningen som ovenfor anført, men summen af udbyttet kan selv bestemmes, og dermed den skattemæssige belastning. Desto flere år udbyttes udloddes over, desto mindre udbytteskat skal betales, da grænsebeløbet for aktieindkomst kan udnyttes hvert år.

Er der ikke allerede etableret en holdingstruktur, kan de eksisterende kapitalejere gennemføre en skattefri aktieombytning uden tilladelse efter ABL § 36, stk. 6. Dog skal man være opmærksom på, at A/B-modellen således kun kan gennemføres med nytegning af B-aktier, da der påhviler kapitalejeren et 3-årigt holdingkrav⁶². Hvis der er flere eksisterende kapitalejere, kan der ikke etableres et holdingselskab for hver af dem ved en simpel aktieombytning, da en af betingelserne for at kunne gennemføre aktieombytningen skattefrit er, at det nystiftede holdingselskab skal have bestemmende indflydelse. I stedet kan de gennemføre en kombination af omstruktureringsmodellerne således, at der først gennemføres en skattefri aktieombytning, for derefter at opløse det fælles holdingselskab ved ophørsspaltning med etablering af de nye relevante antal holdingselskaber.⁶³ Der henvises til særskilte vejledninger om skattefri omstrukturering, da emnet ikke er behandlet yderligere i denne afhandling⁶⁴.

4.2.1.2 Rente- og risikofaktor (betingelse)

I den første offentliggjorte afgørelse, som modellen er fortolket på baggrund af, svarer Ligningsrådet, at modellen kan accepteres i skattemæssigt henseende, men kun under forudsætning af, at en rente- og risikofaktor indgår i den formel, der fastlægger A-aktionærernes forlods udbyttet.⁶⁵

I senere afgørelser understreges forholdet yderligere, og er således blevet et implementeret element i A/B-modellen.

---

⁶¹ SEL § 13, stk. 1, nr. 2 jf. ABL §§ 4A og 4B

⁶² Den Juridiske Vejledning 2015-1, C.D.7.4.1 Betingelser for skattefri aktieombytning uden tilladelse – jf. ABL § 36, stk. 6, 3. pkt. Det er ifølge DJV ikke et brud mod holdingkravet, hvis der sker en efterfølgende kapitalforhøjelse hvor tredjemand indskyder kapital jf. SKM2009.646.SR

⁶³ FSR værktøjer, vejledning om aktieombytning

⁶⁴ Jf. afhandlingens afgrænsninger, afsnit 1.2.11 [Omstrukturering](#)

⁶⁵ SKM 2003.66.LR

Opgørelsen af rente- og risikofaktoren er gennemgået i afsnit 4.2.3.3 *Rente- og risikofaktor (værdiansættelse)*.

4.2.1.3 Forlods udbytterettens fastsættelse (betingelse)

En anden betingelse for at kunne anvende A/B-modellen i skattemæssigt henseende er, at der ikke må ske en formueforskydning i ejerkredsen. For at sikre, at dette ikke sker, opgøres en forlods udbytteret, som giver A-aktionærerne ret til udbytte op til en opgjort værdi, før B-aktionærerne kan få del heri. Det er således afgørende, at den værdiansatte forlods udbytteret er opgjort korrekt, så den afspejler den reelle købesum, som ellers skulle være givet af den indtrædende B-aktionær, hvis der ikke var forskel på aktierne. Afspejler værdien ikke en markedsværdi for aktierne, er der sket formueforskydning, hvilket dermed udløser beskatning hos aktionærerne og formålet med modellen er således gjort overflødigt.

4.2.2 Modellens former

A/B-modellen er indtil videre blevet prøvet på de to følgende måder:

- Ved kapitaludvidelse (nytegning af B-aktier)
- Ved vedtægtsændring med efterfølgende overdragelse af B-aktier

4.2.2.1 Kapitaludvidelse (nytegning)

Det er i praksis hyppigst set, at A/B-modellen gennemføres ved, at den nye indtrædende aktionær nytegner B-aktier til den kurs, han økonomisk har mulighed for at betale. Forlods udbytteretten, der beregnes til A-aktionærerne tager således højde for, hvor meget den nye kapitalejer har mulighed for at indskyde ved indtrædelsestidspunktet. Forlods udbytteretten gennemgås i afsnit 4.2.3.2 *Udbytteretten*.

Der er hidtil ikke set eksempler på, at nytegning af B-aktier har udløst beskatning hos den eller de eksisterende kapitalejer(e). I argumentationen herfor ligger, at der ikke sker nogen formueforskydning idet værdien på aktierne opretholdes efter nytegningen pga. den opgjorte forlods udbytteret.

I SKM2005.549.LR fastslog Ligningsrådet, at nytegning af B-anparter til kurs 100 ikke ville medføre formueforskydning for de eksisterende aktionærer, med henvisning til tidligere retspraksis på området, herunder SKM2003.66.LR og SKM2003.134.LR.

Det er dog, som tidligere anført, en forudsætning, at forlodsudbytteretten opgøres til selskabets handelsværdi på tidspunktet for nytegningen, således at der konkret ikke sker nogen formueforskydning.

4.2.2.2 Vedtægtsændring med efterfølgende overdragelse af B-aktier

Ved denne form sker der først en vedtægtsændring, hvor aktierne eller anparterne omklassificeres til henholdsvis A- og B-aktier. Herefter overdrages B-aktierne til den nye kapitalejer. I begge former tildeles A-aktierne en forlods udbytteret.

Grunden til at skulle gennemføre A/B-modellen på denne måde frem for ved nytegning, er at denne løsning ikke binder yderligere kapital som selskabskapital.

Hvis den eksisterende kapitalejer er en fysisk person, vil overdragelsen af B-aktierne udløse avancebeskatning. Er den eksisterende kapitalejer derimod en juridisk person (et selskab), kan overdragelsen af B-aktierne gennemføres skattefrit, hvis selskabet opfylder datterselskabsregulativet jf. ABL § 4 A.

Beslutningen om, hvilken af de to versioner af A/B-modellen der skal anvendes, afhænger i realiteten af, hvor stor en nominel aktiekapital der ønskes ejerne imellem. Det er dog en forudsætning for anvendelsen af begge formerne, at de differentierede økonomiske rettigheder der knytter sig til henholdsvis A- og B-aktierne er indeholdt i vedtægterne⁶⁶.

Beslutningen kan dog også være påvirket af, om der er gennemført en skattefri aktieombytning uden tilladelse op til generationsskiftet, da dette udelukker muligheden for at overdrage ændrede B-aktier.

4.2.2.3 Skattemæssige konsekvenser

Da en af målsætningerne, når der gennemføres et generationsskifte er, at undgå unødvendig beskatning, er de skattemæssige konsekvenser behandlet herefter.

4.2.2.3.1 Indtrædende kapitalejer

Der er som udgangspunkt ikke nogen skattemæssig konsekvens for den indtrædende kapitalejer.

For at den indtrædende kapitalejer undgår skattemæssige konsekvenser, er det dog en forudsætning, at markedskursen og beregningen af udbytteretten er korrekt værdiansat, da den indtrædende kapitalejer således ikke opnår nogen økonomisk formuefordel⁶⁷.

⁶⁶ Selskabsloven § 45 (ligestillingsreglen), hvor det fremgår, at alle kapitalandele har lige ret i selskabet, men at der kan være forskellige kapitalklasser i selskabet, som skal angives i vedtægterne.

⁶⁷ SKM2005.549.LR, Styrelsens indstilling og begrundelse til spørgsmål 2

Hvis tegnings- og overdragelseskursen til gengæld er under markedskursen, vil den indtrædende kapitalejer blive beskattet ud fra et gavesynspunkt, hvis der er tale om interesseforbundne kapitalejere, dog kun hvis den indtrædende kapitalejer er omfattet af boafgiftsloven.

Nære medarbejdere er ikke omfattet af boafgiftsloven. I stedet vil der ske beskatning ud fra en lønaccessoriumsbetragtning.⁶⁸ Dette kan ses ud fra en betragtning om, at medarbejderen gennem en længere anciennitet i selskabet har fået et forhold til kapitalejeren, som dermed ønsker at tilgodese medarbejderen, ved eksempelvis at give medarbejderen en favørkurs, som træder i stedet for en fremtidig lønstigning eller bonusaftale.

4.2.2.3.2 Eksisterende kapitalejer

Som udgangspunkt udløser en væsentlig ændring af vedtægterne en skat, da det sidestilles med afståelse. Ændring af udbytteretten må ses som en så væsentlig ændring, da den medfører en formueforskydning, at det sidestilles med afståelse, og dermed udløser afståelsesbeskatning⁶⁹.

Det er således afgørende, at der ikke sker en formueforskydning, idet at der sker nytegning eller overdragelse af B-aktier, for at undgå beskatning.

Det er ligeledes vigtigt at bemærke, at det er en forudsætning for skattefrihed, at vedtægterne ændres inden den nye kapitalejer indtræder, så der undgås et skift af identiteten af aktier.

Gennemføres de indledende forhold i A/B-modellen således korrekt, udløser vedtægtsændringerne ikke nogen afståelsesbeskatning. Den eksisterende kapitalejer beskattes således først i forbindelse med at

---

⁶⁸ "A/B modellen som alternativ til overdragelse med succession – en fortolkning af gældende retspraksis på området", afhandling på cand.merc.aud. af Jesper Madsen og Brian Løjmand Pedersen af april 2013

⁶⁹ Jf. ABL § 30, stk. 1 og forarbejderne til denne paragraf. Af ABL § 30, stk. 1 fremgår følgende: "ved afståelse forstås i denne lov salg, bytte, bortfald og andre former for afhændelse". I forarbejderne, der også er refereret i "A/B modellen som alternativ til overdragelse med succession" af Jesper Madsen og Brian Løjmand Pedersen, er der vedrørende vedtægtsændringer præciseret følgende:

"Foretages der vedtægtsændringer i et selskab, som indebærer en ændring af aktiernes rettigheder, sidestilles dette efter praksis i visse tilfælde med afståelse. Det beror på en konkret bedømmelse af sagens omstændigheder, hvorvidt vedtægtsændringen må sidestilles med afståelse. Ved denne vurdering vil der navnlig skulle henses til indholdet af ændringerne, herunder om de rettigheder, der er knyttet til en aktiepost gennem en vedtægtsændring får et væsentligt andet indhold, at der reelt ikke længere er identitet mellem aktierne før og efter ændringen. Endvidere vil der skulle henses til kapitalejerkredsens sammensætning – herunder om selskaber er ejet af få kapitalejere, der evt. har et interessefællesskab, eller om selskabet er ejet af en bredere kreds af investorer – sammenholdt med bevægegrundene for vedtægtsændringerne, og hvad der i øvrigt opnås herved såvel skattemæssigt som økonomisk." Der fremgår ligeledes følgende:

"Vedtægtsændringer, der medfører en formueforskydning af kapitalejernes økonomiske rettigheder, f.eks. ved ændring af retten til udbytte, udbyttefordeling eller en fastfrysning af kursværdien for en del af aktierne, vil normalt være at anse for en så væsentlig indholdsmæssig ændring, at disse tilfælde skattemæssigt vil være at sidestille med en afståelse. Ændres de økonomiske rettigheder knyttet til en aktieklasse, f.eks. ved ophævelse af en ret til forlods udbytte, mens der formelt ikke foretages ændringer i andre aktieklasser, vil også aktier tilhørende andre aktieklasser kunne anses for afstået, idet ændringen medfører en forskydning af de økonomiske rettigheder, som også berører de aktier, som ikke umiddelbart er berørt i vedtægtsændringen."

forlods udbytteretten kommer til udbetaling. Den eksisterende kapitalejer beskattes forskelligt, afhængig af, om der er tale om en fysisk person eller et selskab.

Den løbende udbytteudlodning er skattepligtig efter LL § 16 A. Er den eksisterende kapitalejer en fysisk person, vil han således blive beskattet af de løbende udlodninger efter ABL § 7. Er den eksisterende kapitalejer derimod et selskab, der ejer mere end 10 % af den nominelle aktiekapital i selskabet, kan den eksisterende kapitalejer modtage de løbende udbytter skattefrit efter ABL § 8 og SEL § 13, stk.1, nr. 2 jf. ABL §§ 4 A og 4 B.

4.2.3 Værdiansættelse

Der er flere forhold man skal være opmærksom på, når der skal ske værdiansættelse i forbindelse med anvendelse af A/B-modellen. Det man værdiansætter, er forlods udbytteretten, som den eksisterende kapitalejer har krav på, som betaling for de "billigere" B-aktier den indtrædende kapitalejer har erhvervet.⁷⁰

For ikke at udløse beskatning eller gaveafgift må der ikke ske nogen forskydning i kapitalejerens formue på tidspunktet for B-aktionærens indtræden, hvorfor det er nødvendigt at værdiansætte forlods udbytteretten til handelsværdi.⁷¹

De forskellige elementer i værdiansættelsen er gennemgået herefter.

4.2.3.1 Indtrædelseskursen

Indtræder den nye kapitalejer i selskabet ved nytegning af B-aktier, må tegningen af den nye selskabskapital, af hensyn til selskabsretten, ikke ske under forbehold eller til underkurs⁷². Det vil sige, at kursen som minimum skal være 100.

Indtræder den nye kapitalejer i stedet ved overtagelse af allerede eksisterende B-aktier, er der ifølge retspraksis ikke nogen egentlig minimumskurs. Der kan således overdrages til en meget lav kurs, hvilket i teorien burde kunne fastsættes tæt på kurs 0.

---

⁷⁰ Generationsskifte, publikation af Dansk Revision, publiceret den 1. maj 2012

⁷¹ SKM2004.416.LR, hvor Told- og Skattestyrelsen blandt andet bemærkede, at "Holdingselskabets skattemæssige anskaffelsessum for C-anparterne er den kontante anskaffelsessum der betales ved nytegning under forudsætning af, at forpligtelsen til at stemme for A- og B-anparternes forlods udbytteret op til og med det aftalte beløb i perioden til og med generalforsamlingen 2006 er udtryk for markedsværdien af den compensation, som A- og B-anpartshaveren vil kræve under hensyn til holdingselskabernes kontante anskaffelsessum, risikoen for, at det fulde beløb ikke erlægges på grund af f.eks. selskabets førtidige opløsning samt den rentefaktor, der er en følge af den udskudte betaling."

⁷² Selskabsloven § 31

Uanset, hvilken indtrædelseskurs der sættes, vil forlods udbytterettens størrelse blive påvirket af denne, for at sikre, at der ikke sker nogen formueforskydning mellem ejerne. Kursen kan alt andet lige gøres op ud fra, hvor meget kapital den nye kapitalejer har mulighed for at betale, hvilket også er set i praksis⁷³.

For at A/B-modellen kan godkendes, er det derfor vigtigt, at selskabets aktier værdiansættes korrekt, da der ellers opstår en formueforskydning mellem kapitalejerne. Ved værdiansættelsen af aktierne eller anparterne kan man anvende de samme metoder, som tidligere er gennemgået i Kapitel 3, afsnit 3.2.3 *Værdiansættelse*. Hvis der er tale om interesseforbundne parter, bør værdien som udgangspunkt opgøres efter TSS-cirkulære 2000-9, med brug af TSS-cirkulære 2000-10 til opgørelse af goodwill. Hvis den opgjorte værdi ikke afspejler en faktisk markedsværdi ud fra TSS-cirkulærene anvendes i stedet en af modellerne i SKATs værdiansættelsesvejledning om Transfer Pricing. Skatterådet har dog i SKM2015.195.SR taget stilling til en situation, hvor nogle forældre ønskede at gennemføre et generationskifte til sine børn ved brug af A/B-modellen, og hvor DCF-modellen blev brugt til værdiansættelsen af aktierne, selvom denne er en del af SKATs værdiansættelsesvejledning om Transfer Pricing, og dermed ikke det naturlige "første-valg" ved opgørelse af værdiansættelse mellem interesseforbundne parter. Skatterådet bekræftede i denne sag SKATs indstilling, og samtidig, at værdiansættelsesmetoden var et udtryk for markedsværdien⁷⁴.

Efter afskaffelsen af formueskattekursen bør værdiansættelsen således afspejle en markedsværdi, uanset at der er tale om interesseforbundne parter eller ikke-interesseforbundne parter. Den beregnede værdi anvendes herefter til fastsættelsen af:

- Forlods udbytterettens størrelse
- Indtrædelseskursen (tegningsbeløbet)

De to parametre påvirker hinanden ved opgørelsen, hvorfor det i praksis ses, at man først værdiansætter selskabet, og derefter ud fra den indtrædende aktionærs betalingsevne fastsætter forlods udbytteretten.

4.2.3.2 Udbytteretten

Udbytterettens størrelse fastsættes jf. forrige afsnit, ud fra den kendte markedsværdi på selskabet, korrigeret for B-aktionærens indtrædelseskurs. Ligningsrådet har lavet en formel til beregning heraf, som følger af SKM2004.416.LR:

⁷³ SKM2004.416.LR, hvor den forlods udbytteret ville reducere værdien af børnenes holdingselskabers anpartsposter, således at værdien af anpartsposterne svarede til holdingselskabernes betalingsevne.

⁷⁴ "A/B-modellen godkendt af Skatterådet", Faglig nyhed fra FSR af den 9. april 2015

$$\frac{\text{Ny ejers andel} \cdot (\text{selskabets værdi} - \text{tegningsbeløb}) - \text{kontant tegningsbeløb}}{\text{hidtidig ejers nye andel}} = \text{Forlods udbytteret}$$

Kilde: "A/B-modellen godkendt af Skatterådet", faglig nyhed fra FSR af den 9. april 2015 jf. SKM2004.416.LR

Ligningsrådets beregningsformel er blevet indført ved SKM2004.416.LR, og er en anelse anderledes end ved A/B-modellens første afgørelse i SKM2003.66.LR. Det er Ligningsrådets beregningsformel fra SKM2004.416.LR der har været gældende siden 2004, og den er senest igen ved SKM2015.195.SR bekræftet af Skatterådet.

Det er udelukkende A-aktierne der får tildelt udbytteretten, som skal være fuldt udbetalt førend B-aktierne kan opnå ret til udbytte. Klasseopdelingen af aktierne ophører således, når udbytteretten er udtømt, eller når åremålsbegrænsninger er udløbet. Åremålsbegrænsningen gennemgås senere i dette kapitel. Ophævelsen af klasseopdelingen har ingen skattemæssige konsekvenser, da fordelingen er udtømt og der ikke længere er nogen forskel mellem ejerne. Vedtægterne kan derfor ændres uden skattemæssige konsekvenser⁷⁵. Det følger også af forlods udbytteretten, at den indtrædende B-aktionær forpligter sig til at stemme for, at A-aktionærerne får udbetalt udbytte op til denne udbytteret inden for den aftalte periode, hvorfor B-aktionæren ikke kan skifte mening efterfølgende, da forlods udbytteretten skal indfris førend hans aktier er ligestillet med de øvrige aktionærer.

Udbytteretten bliver indfriet gennem selskabets løbende indtjening, og dermed også løbende udbytteudlodning. Udbyttes størrelse vedtages på den årlige generalforsamling, ud fra, hvad direktionen har indstillet til udlodning. Udbytte kan dog også udloddes ekstraordinært⁷⁶.

Det skal dog her tilføjes, at selskabet kun må udlodde, hvad der er forsvarligt under hensyntagen til selskabet (og koncernens) økonomiske stilling⁷⁷. Det vil sige, at der skal tages skyldige hensyn til selskabets kreditorer og andre gældsforpligtelser der måtte påhvile selskabet (og koncernen), inden det besluttet at der skal udloddes udbytte til aktionærerne.

Hvis man med nogenlunde sikkerhed kan lægge et drifts- og likviditetsbudget for selskabet de følgende år, kan man også med en vis grad af sikkerhed lave en udbyttebetalingsplan, således der kan sættes dato på, hvornår forlods udbytteretten forventes at være afviklet. På denne måde kan åremålsbegrænsningen således lettere fastsættes.

Til forlods udbytteretten skal der også tillægges en rente- og risikofaktor, som også skal betales til A-aktionærerne som en del af forlods udbytteretten. Rente- og risikofaktoren er gennemgået i næste afsnit.

⁷⁵ SKM2003.66.LR, SKM2003.134.LR, SKM2010.2.SR og SKM2005.549.LR

⁷⁶ Selskabsloven § 182, stk. 1

⁷⁷ Selskabsloven § 179, stk. 2

Afslutningsvis følger det af SKM2008.600.SR, at indtrædende aktionærer kan købe eksisterende aktionærer ud før udløbet af forlods udbytteretten, hvis den indtrædende aktionær kompenserer den udtrædende aktionærs salgssum med værdien af den manglende betalte forlods udbytteret. Den udtrædende aktionær vil herefter blive beskattet af dette beløb som provenu ved salg af aktier, hvis denne er en fysisk person. Hvis den udtrædende aktionær er et holdingselskab (en juridisk person), har udtrædelsen dog ingen skattemæssige konsekvenser, hvis ejerskabet beror på henholdsvis datterselskabsaktier eller koncernselskabsaktier jf. ABL § 4 A og 4 B.

4.2.3.3 Rente- og risikofaktor (værdiansættelse)

Når værdien af udbytteretten skal fastsættes, skal der indregnes en rente- og risikofaktor⁷⁵.

Rentefaktoren påføres, da der indgår et tidsaspekt i udbetalingen af udbytteretten, mens værdiansættelsen af udbytteretten foretages på tidspunktet for B-aktionærens indtræden i selskabet. Renten sættes eksempelvis ud fra en sammenlignelig markedsrente ved en alternativ investering, eller hvad en uafhængig investor ville acceptere af forrentning⁷⁸.

Risikofaktoren er derimod et udtryk for den risiko, der er forbundet med at skulle indfri udbytteretten. Er der eksempelvis en høj grad af usikkerhed forbundet med, om forlods udbytteretten kan betales inden for den fastsatte tidsramme, og som planlagt, bør risikofaktoren være betydelig højere, end i de situationer, hvor der ikke er nogen usikkerhed forbundet med udbetalingen af udbytteretten. I sådanne situationer bør risikotillægget fastsættes til kr. 0⁷⁹. I de fleste sager ses det dog også, at risikotillægget medgår ved opgørelsen af rentefaktoren, hvormed renten øges.

4.2.3.4 Åremålsbegrænsningsperiode

For at sikre, at udbytteretten ikke løber evigt samt sikre, at prisen for aktierne svarer til markedsværdien, indføres en åremålsbegrænsningsperiode. Åremålsbegrænsningen er et udtryk for den tidsmæssige grænse, hvorover forlods udbytteretten skal løbe.

Der er stadig en del tvivl omkring denne i praksis, da det endnu ikke er helt fastlagt hvad der sker, hvis udbytteretten ikke udnyttes inden for åremålsbegrænsningsperioden.

---

⁷⁸ "A/B-modellen godkendt af Skatterådet", Faglig nyhed fra FSR af 9. april 2015 jf. SKM2015.195.SR

⁷⁹ SKM2011.79.SR, hvor Skatterådet på spørgsmål 2 bekræftede, at der kunne ses bort fra risikotillægget, ud fra en konkret vurdering af samtlige omstændigheder i sagen, herunder størrelsen af forlods udbytteretten, selskabets nuværende kapitalforhold og indtjeningssevne, varigheden af forlods udbytteretten og den af parternes i øvrigt fastsatte forrentning.

SKM2004.416.LR, hvor Told- og Skattestyrelsen fandt, at risikotillægget kunne fastsættes til kr. 0.

Alle elementerne, der indgår i A/B-modellen er nu gennemgået. Som det fremgår visse steder, er der nogle huller i teorien, da den bygger på retspraksis, hvorfor alle situationer endnu ikke er afprøvet i praksis. I det følgende afsnit er modellens muligheder og begrænsninger taget op til diskussion.

4.2.4 Muligheder og begrænsninger ved A/B modellen

Tidligere i dette kapitel, er mulighederne for generationsskifte til nære medarbejdere gennemgået. Muligheden for overdragelse af aktier eller anparter med succession er gennemgået indledningsvist, men er ikke gennemgået yderligere, da succession er behandlet i forrige kapitel. I stedet har der været fokus på en nyere generationsskiftemodel, A/B-modellen, som er opstået gennem retspraksis - første gang i 2003.

I dette afsnit er formålet at diskutere og analysere, hvilke muligheder og begrænsninger teorien og den nuværende lovgivning indebærer, når der er tale om overdragelse til nære medarbejdere, med fokus inden for A/B-modellen.

En af A/B-modellens åbenlyse fordele er, at den finder anvendelse uanset hvilken personkreds man ønsker at foretage sit generationsskifte til. Den finder således også anvendelse i de situationer, hvor succession ikke kan gennemføres. Modellen giver tilsvarende også mulighed for at foretage generationsskifte mellem selskaber, hvormed beskatning udskydes til en senere udbytteudlodning. Derudover stiller modellen få krav til den indtrædende kapitalejer, da det er selskabet der finansierer generationsskiftet via de løbende udbytteudlodninger. I de tilfælde, hvor en forælder ikke ønsker at forringe de øvrige børns arvemuligheder, kan denne model også finde anvendelse, da der ikke indgår noget gaveelement eller arveforskud.

Af modellens ulemper kan det fremhæves, at det stiller store krav til samarbejde mellem den eksisterende og den indtrædende aktionær, hvilket i sig selv kan være en større udfordring, hvis der eksempelvis er tale om ikke-interesseforbundne parter med modstridende interesser. Dette kan føre til langtrukne forhandlinger, og dermed mange omkostninger til rådgivere for begge parter.

En anden ulempe er, at denne form for generationsskifte tager lang tid, da hele værdien af aktierne eller anparterne opgjort som forlods udbytteretten jo skal betales af selskabet via udbytteudlodninger. Der ses i praksis, at modellen tager op i mod 10 år, hvorfor generationsskiftet således også skal planlægges i god tid. Afslutningsvis har modellen den ulempe, at værdiansættelsen af forlods udbytteretten er afgørende for, om der sker formueforskydning mellem kapitalejerne, og dermed udløser skattemæssige konsekvenser, hvorfor der bør indhentes bindende svar fra Skatterådet, før generationsskiftet igangsættes.

I min diskussion og analyse i det følgende, vil afhandlingens problemfelt lægges til grund, hvorfor der vil tages udgangspunkt i, at et generationsskifte ønskes gennemført med færrest mulige omkostninger for de implicerede, det vil sige med minimal beskatning og afgifter, og et minimalt krav til kapitalfremskaffelse.

4.2.4.1 Bestemmende indflydelse

Som det indledningsvist er nævnt i denne afhandling, har det generelt været en udfordring at få ejerlederne til at igangsætte et generationsskifte i god tid, da mange afholder sig fra dette, blandt andet fordi de måske ikke har lyst til at miste sin bestemmende indflydelse i virksomheden.

Dette kan dog indarbejdes og tilgodeses i de forskellige generationsskiftemodeller, og bør således ikke være årsagen til, at flere ikke tør at begive sig ud i et generationsskifte.

Ved succession er der mulighed for at overdrage en mindre andel af aktierne eller anparterne ad gangen, hvormed den nære medarbejder løbende får mere indflydelse i takt med at ejerandelene stiger.

I A/B-modellen derimod, er der god mulighed for, at den eksisterende kapitalejer kan bevare sin indflydelse, selvom der indtræder en ny aktionær, som får en højere ejerandel. Dette skyldes, at man udover at kunne tillægge aktieklasserne værdier i form af udbytteretter mv., kan man også tillægge aktierne eller anparterne stemmeværdier. Senest i SKM2015.195.SR er dette forhold fundet sted.

I sagen var der flere elementer der skulle gennemføres:

1. Aktieselskabet skulle omdannes til et anpartsselskab, hvormed aktiekapitalen i samme ombæring skulle nedsættes fra nominelt kr. 1.000.000 til nominelt kr. 51.000 (som skulle have værdi af A-anparter)
2. Børnene til de eksisterende kapitalejere skulle samlet nytegne nominelt kr. 204.000 i selskabet, og dermed efterfølgende besidde 80 pct. af kapitalen i selskabet i form af B-anparter
3. A-anpartshaverne skulle tildeles forlods udbytteret, som tidligere beskrevet og behandlet i dette kapitel, og samtidig skulle der indføres stemmeretsbegrænsning på B-anparterne
4. Ved indfrielse eller udløb af forlods udbytteretten bortfalder denne, men stemmeretsbestemmelserne bortfalder ikke, men fortsætter. A-anparterne har således fuld stemmeret, mens B-anparterne ikke har nogen stemmeret.

I henhold til pkt. 4 ovenfor, ønskede forældrene at bevare al indflydelse, på trods af, at de efter børnenes nytegning af B-anparter kun kommer til at eje 20 pct. af selskabets nominelle kapital. Da hverken SKAT eller Skatterådets har kommenteret på, at forældrene ønsker al den bestemmende indflydelse efterfølgende, og Skatterådet ikke bemærker noget omkring dette ved spørgsmål 3 omkring øvrige

skattemæssige konsekvenser, må det anses for værende et accepteret forhold, da de øvrige anførte forhold i modellen accepteret.

I relation til, hvordan de eksisterende kapitalejere nemmest får gennemført deres generationsskifte, må A/B-modellen siges at kunne leve op til dette.

Forinden der foretages en yderligere gennemgang af modellernes muligheder og begrænsninger har jeg i det følgende afsnit lavet en kort teoretisk gennemgang af den juridiske metode, herunder retskildernes værdi, da det særligt har relevans ved gennemgang af A/B-modellen, som er en model, der er opbygget af retspraksis.

4.2.4.2 Retskildernes værdi

Retskildelære er læren om retskildernes indhold, prioritering, forpligtende virkning og politiske legitimation.⁸⁰ Retskilderne inddeles i følgende hovedkategorier:

- regulering
- retspraksis
- retssædvaner
- forholdets natur

Tidligere har man i dansk retsteori lavet en sondring mellem loven på den ene side og de øvrige retskilder på den anden side. Denne opfattelse er dog forældet, da der siden den realistiske retsteoris gennembrud ikke har været nogen rangorden mellem danske retskilder med hensyn til deres gyldighed.⁸⁰ Det betyder, at ingen af ovenstående retskilder vægter højere end andre, når domstolene skal træffe en afgørelse på et område.

Regulering

Inden for *regulering* findes et hierarki grundet lex superior princippet, hvilket betyder at grundloven har forrang for almindelige love, og almindelige love har forrang for bekendtgørelser, anordninger og cirkulærer. Hver regulering skal have hjemmel opad i hierarkiet, således at bekendtgørelser har hjemmel i lov og en almindelig lov ikke må stride mod grundloven.⁸¹

Ifølge lex superior princippet, er regler af lavere rang ugyldige, hvis de strider mod grundloven. Det samme gør sig gældende for bekendtgørelser, der strider mod den lov, hvori der er hjemmel.

⁸⁰ Retskilder og retsteorier, 2. reviderede udgave, Ruth Nielsen og Christina D. Tvarnø, Jurist- og Økonomiforbundets Forlag, side 28

⁸¹ Retskilder og retsteorier, 2. reviderede udgave, Ruth Nielsen og Christina D. Tvarnø, Jurist- og Økonomiforbundets Forlag, side 32-33

Regulering er den af retskilderne, som er mest objektiv og dermed stiller en dommer mindre frit, end ved de øvrige retskilder, hvor der er mere vægt på praksis og fortolkning.

Grundloven

Den nugældende danske grundlov er fra 1953. Grundloven indeholder de grundlæggende kompetencenormer for de danske statsorganer, herunder regler om, hvem der er lovgivende, dømmende og udøvende myndighed.

Almindelige love

Når lovgiver bemyndiger ministre til at udstede bekendtgørelser, får loven karakter af en rammelov. De fleste lovforslag fremsættes af regeringen, eventuelt efter at et flertal i Folketinget ved beslutning har pålagt den at fremsætte et lovforslag.⁸²

Der skelnes endvidere inden for regulering mellem objektiv og subjektiv fortolkning. Ved objektiv fortolkning fortolkes udelukkende på baggrund af en lovtekst, mens der ved subjektiv fortolkning lægges vægt på forarbejderne til lovteksten.

Bekendtgørelser

Bekendtgørelser er generelle administrative forskrifter rettet mod borgerne. Bekendtgørelser skaber således både rettigheder og pligter over for borgerne.

Ministrene kan ikke udstede bekendtgørelser uden hjemmel i lov eller EF-forordninger.⁸³ EF-forordninger virker i dansk ret ligesom national lovgivning, dog med forrang for dansk lov.

Cirkulærer

Cirkulærer er offentlige tjenestebefalinger som en overordnet offentlig myndighed udsteder til en underordnet. De indeholder dog ofte også gengivelse af lovtekster og forarbejder hertil samt gode råd om lovens fortolkning.

Cirkulærer kan endvidere udsendes uden udtrykkelig hjemmel i lov alene i medfør af over- og underordningsforholdet i det nationale administrative hierarki.

Fritstående råd og nævn kan ikke styres ved hjælp af cirkulærer. Skatteretlige cirkulærer er således ikke bindende for Landskatteretten.⁸⁴

---

⁸² Retsskilder og retsteorier, 2. reviderede udgave, Ruth Nielsen og Christina D. Tvarnø, Jurist- og Økonomiforbundets Forlag, side 78

⁸³ Retsskilder og retsteorier, 2. reviderede udgave, Ruth Nielsen og Christina D. Tvarnø, Jurist- og Økonomiforbundets Forlag, side 90

⁸⁴ Retsskilder og retsteorier, 2. reviderede udgave, Ruth Nielsen og Christina D. Tvarnø, Jurist- og Økonomiforbundets Forlag, side 91

Cirkulærer er kun forpligtende for den underordnede myndighed der skal adlyde tjenestebefalingen for den overordnede myndighed.

Andre administrative retsakter, herunder ikke-bindende regulering

Forvaltningens konkrete enkeltafgørelser over for borgerne og virksomhederne betegnes som forvaltningsakter. De er bindende såvel for adressaten som for udstederen.

I lovgivningen findes enkelte eksempler om forhåndsbesked; hovedeksemplet findes i skatteretten, hvor der er lovhjemmel til at give bindende forhåndsbesked.⁸⁵

Retspraksis

Ved domspraksis er der et hierarki inden for domstolene, som har en stor betydning for retskildeværdien af deres domme. Desto højere domstol, desto højere præjudikatværdi får dommen.

Fordelen ved at tillægge domspraksis en høj retskildeværdi er blandt andet, at det er omkostningsbesparende, da dommerne kan basere deres arbejde på tidligere argumentation. Derudover sikrer det en formel retfærdighed, da lige forhold bør behandles lige. Ved en lang række ens afgørelser inden for samme område dannes præcedens, og dermed også en forventning hos borgerne om, at de kan regne med en lignende afgørelse på et senere tidspunkt.

Det kan dog i visse tilfælde være en ulempe at hæfte sig ved tidligere praksis, da tingene udvikler sig over tid.

Ligesom at domme kan have præjudikatværdi, kan det samme også være tilfældet med administrative afgørelser. En række af disse administrative afgørelser inden for skatteretten fungerer vejledende på samme måde som domspræjudikater. Inden for skatteretten er der følgende hierarki blandt de skatteretlige forvaltninger og instanser⁸⁶:

1. Landsskatteretten
2. Skatterådet
3. Skatteankestyrelsen⁸⁷

---

⁸⁵ Retskilder og retsteorier, 2. reviderede udgave, Ruth Nielsen og Christina D. Tvarnø, Jurist- og Økonomiforbundets Forlag, side 93

⁸⁶ Landsskatteretten er ikke en domstol, men et nævn. Landsskatteretten afgør jf. *Den Juridiske Vejledning A.A. 1.7.2 Landsskatterettens opgaver* klager over:

- SKATs afgørelser, hvor klagen ikke afgøres af Skatteankestyrelsen
- Skatterådets afgørelser
- Sager som skatteministeren har indbragt vedgørende afgørelser, som er truffet af Skatterådet, og som indeholder en stillingtagen til et EU-retligt spørgsmål
- Klager der efter anden lovgivning er henlagt til Landsskatteretten (og som ikke skal afgøres af Skatteankestyrelsen)

⁸⁷ Den Juridiske Vejledning 2015-1, A.A.1.8 Skatteankestyrelsen: Skatteankestyrelsen er en særskilt instans, indsat til at behandle klagesager jf. SFL § 4 a.

4. SKATs afgørelser

Retssædvaner

Ved *regulering* og *retspraksis* indebæres således, at ret bliver til gennem offentlige myndigheders beslutning. Ved *retssædvane* sker der i stedet en retsskabelse gennem de retsundergivnes adfærd.

Retssædvane defineres som en handlemåde, der er blevet fulgt almindeligt, stadigt og længe ud fra en følelse af retlig forpligtelse.⁸⁸ At handlemåden er fulgt almindeligt, vil sige, at næsten alle de personer, den er relevant for, følger den. At handlemåden er fulgt stadigt, vil sige, at den følges hver gang lejlighed hertil opstår. At handlemåden er fulgt længe vil sige, at den har været fulgt igennem et ikke for kort tidsrum. Hvor længe det skal være afhænger af situationen.

Forholdets natur

Forholdets natur går traditionelt ud på, at dommere og andre retsanvendere lader sig motivere af friere overvejelser ud fra den juridiske kulturtradition.⁸⁹

Generelt kan man sige, at forholdets natur angår værdistandpunkter.

Overvejelser ud fra forholdets natur vil næsten altid indebære, at deskriptive og vurderende elementer smelter sammen.

Forholdets natur vil have størst praktisk betydning som en samlet betegnelse for de hensyn og principper, der indgår i fortolkningen af de øvrige retskilder. Forholdets natur er således en faktor der er værd og tage med ved fortolkningen af de øvrige retskilder.

Dette afsnit kan efterfølgende opsummeres til, at der er 4 retskilder i national ret, som alle tillægges lige vægt ved en bedømmelse. Inden for hver retskilde kan der dog eksisterer rangorden, blandt andet under regulering og retspraksis. Særligt under regulering lægges vægt på, at der er et hierarki inden for de skatteretlige instanser, hvor Landsskatteretten er øverst, og SKATs afgørelser er i bunden af hierarkiet.

---

⁸⁸ Retskilder og retsteorier, 2. reviderede udgave, Ruth Nielsen og Christina D. Tvarnø, Jurist- og Økonomiforbundets Forlag, side 184-185

⁸⁹ Retskilder og retsteorier, 2. reviderede udgave, Ruth Nielsen og Christina D. Tvarnø, Jurist- og Økonomiforbundets Forlag, side 189

4.2.4.3 En model opbygget af praksis

A/B-modellen, som blandt andet adskiller sig fra generationsskifte med succession, er som tidligere anført en generationsskiftemodel, som er opstået ud fra et praktisk behov, og dermed afprøvet ved SKAT og Ligningsrådet i 2003, hvor den blev accepteret.

Modellen er formet ud fra fortolkning af tidligere situationer, som er prøvet ved Ligningsrådet (senere Skatterådet). Der er således ikke nogen konkrete nedskrevne regler omkring modellen, da den er opbygget baseret på en blanding af skatteretten og selskabsretten.

Det er, som følge heraf, relevant at diskutere, hvorvidt A/B-modellen, og dermed brugerne heraf, står stærkere eller svagere, da den ikke er integreret i nogen lovgivning.

Størstedelen af de afgørelser der vedrører A/B-modellen, og dermed ligger til grund for fortolkningen heraf, er fastsat på baggrund af Skatterådsafgørelser⁹⁰. For at få en fornemmelse af, hvor i SKATs afgørelshierarki Skatterådet befinder sig, henvises til afsnit 4.2.4.2 *Retskildernes værdi*.

Da Skatterådet ikke er den højeste instans, og da der endnu ikke foreligger nogen afgørelse af Landsskatteretten omkring A/B-modellen, er der således en risiko for, at modellen begrænses hvis den bliver prøvet ved Landsskatteretten, og de har en anden fortolkning af et element i modellen end SKAT og Skatterådet. A/B-modellen er dermed sårbar, da en enkelt afgørelse fra Landsskatteretten i teorien vil kunne påvirke den administrative praksis for den fremtidige anvendelse af modellen.

Retssikkerheden for de skatteydere der har anvendt og anvender A/B-modellen, kan være forbundet med usikkerhed, da den er fastsat gennem retspraksis. Skatteyder må jo alt andet lige være sårbar i de tilfælde, hvor skatteyderen foretager en disposition i henhold til en praksis, som senere bortfalder, og som konsekvens heraf får en u hensigtsmæssig skattemæssig virkning.

De afgørelser der dog har været hidtil, har skabt præcedens, hvormed afgørelserne hidtil og fremover styrker skatteyderens retssikkerhed for, at dispositioner foretaget i henhold til tidligere praksis ikke vil blive tilsidesat.

Derudover er SKAT i et vist omfang bundet af egne afgørelser i overensstemmelse med lighedsprincippet. Det betyder, at mangeårig administrativ praksis ikke bare tilsidesættes, medmindre den administrative praksis ud fra en mere generel vurdering kan anses for urimelig.

---

⁹⁰ Som eksempler kan nævnes: SKM2003.66.LR, SKM2003.134.SR, SKM2004.416.LR, SKM2005.549.LR, SKM2008.600.SR, SKM2008.697.SR, SKM2010.2.SR, SKM2010.288.SR, SKM2011.79.SR, SKM2015.195.SR

*SR = Skatterådet, LR = Ligningsrådet

Så længe, at modellen fortsat kun prøves ved SKAT og Skatterådet, må det dog forventes, at den kan finde anvendelse ud fra de elementer, der allerede er offentliggjort, og omtalt tidligere i dette kapitel. I SKM2015.195.SR er modellen senest prøvet, hvor både SKAT og Skatterådet accepterede den opgjorte forlods udbytteret, hvormed de ligeledes accepteret at spørgerne kunne tegne B-aktier i Holding A/S til kurs 100 uden skattemæssige konsekvenser for hverken dem eller selskabet. Dette må ses som en fortsat accept af modellen af henholdsvis SKAT og Skatterådet, da begge i sagen har accepteret brugen heraf uden skattemæssige konsekvenser, ud fra de opstillede forhold.

Der er dog stadig situationer, som endnu ikke er afprøvet retsligt, og som dermed også stiller skatteyder i en usikker position. Eksempelvis kan nævnes den situation, hvor udbytteretten ikke er indfriet inden for åremålsbegrænsningen.

Hvis udbytteretten ikke er indfriet inden for den aftalte periode, må dette skyldes et af følgende tre forhold:

1. Virksomheden har været for højt værdiansat
2. Åremålsbegrænsningsperioden har været for kort
3. Der er ikke foretaget fuld udlodning af udbytte i perioden

Da der ikke har været afgørelser, med spørgsmål på konsekvensen ud fra ovenstående forhold, vides de endelige skattemæssige konsekvenser ikke med sikkerhed. Der kan dog spekuleres i, hvad de skattemæssige konsekvenser måtte være, afhængig af, hvilken årsag der gør sig gældende.

Først må det skulle fastslås, om der er sket en formueforskydning mellem kapitalejerne, hvis forlods udbytteretten ikke indløses. Udgangspunktet er jo, at den værdi forlods udbytteretten er fastsat til ved B-aktionærens indtræden, medfører at der ikke sker en formueforskydning. Men dette forudsætter hermed også, at udbytteretten indløses.

Hvis rest-udbytteretten er et udtryk for, at værdiansættelsen har været for høj, må værdien jo egentlig svare til den del af udbytteretten som kunne indfris, og den resterende rest-sum må derfor anses for overflødig. I en sådan situation må det være mest retfærdigt for B-aktionæren, hvis udbytteretten ophører, og aktierne sidestilles med hensyn til udbytte, uden at dette har skattemæssige konsekvenser for parterne.

Det følger blandt andet af SKM2015.195.SR ifølge SKATs indstilling og begrundelse til spørgsmål 3:

”Det fremgår af spørgsmålet, at det ønskes bekræftet, at forholdet ikke har andre skattemæssige konsekvenser for de involverede parter. Det er SKATs opfattelse, at der i dette også ønskes en stillingtagen til bortfald af fremtidige udbytte udlodninger.

Følgende fremgår af det oplyste om betalingen af den forlods udbytteret på 167.549.000 kr.:

”Den fremtidige indtjening i koncernen anvendes til forlods udbytte til A-aktionærerne i det omfang det det forretningsmæssigt forsvarligt og i overensstemmelse med selskabslovens bestemmelser omkring udbytteudlodninger.”

Det er SKATs vurdering, at det på tidspunktet for anmodningen om bindende svar ikke er muligt at vurdere, hvorvidt bortfald af en udbytteudlodning har skattemæssige konsekvenser, da det på nuværende tidspunkt ikke fremgår, hvad der lå til grund for en manglende fremtidig udbytteudlodning.

Hvis der ikke sker udlodning af udbytte, så kan det have den virkning, at et bortfald af udbytte udlodning har skattemæssige konsekvenser. Disse mulige konsekvenser skal vurderes på tidspunktet, hvor der ikke sker en udlodning af udbytte.

Ifølge ovenstående, kan det konkluderes, at SKAT ved vurderingen af, hvorvidt bortfald af en udbytteudlodning har skattemæssige konsekvenser, kigger på, hvad der lå til grund for den manglende udbytteudlodning.

Det følger dog, af SKM2010.288.SR, at ophævelse af en udbytteplan trods manglende opfyldelse af den forlods udbytteret, ikke havde skattemæssige konsekvenser for de involverede parter. Dette skyldtes de helt konkrete forhold, der anførtes i sagen, blandt andet herunder også, at der var tale om et ejendomsselskab, hvor aktiviteten ikke udviklede sig som forventet pga. ændringer i ejendomsmarkedet, hvorfor selskabet genererede underskud hvert år, og at ledelsen dermed ikke vurderede det forsvarligt at udlodde udbytte som følge heraf.

Denne sag er dog enkeltstående, og kan derfor på grund af dens konkrete karakter ikke danne grundlag for en fortolkning af den skattemæssige konsekvens i øvrige situationer. Der må dog alligevel kunne drages en mindre parallel, da forlods udbytteretten i denne sag også må siges at være værdiansat for højt – primært som følge af markedets efterfølgende nedadgående udvikling.

På baggrund heraf, menes der således ikke at være nogen skattemæssige konsekvenser, ved bortfald af rest-udbytteretten, hvis årsagen til dennes bortfald har været en for høj og urealistisk værdiansættelse, set i forhold til markedets efterfølgende udvikling. Det er dog forbundet med stor usikkerhed, og det må derfor prøves ved bindende svar hos SKAT og Skatterådet i flere situationer, før man kan danne egentlige konklusioner på baggrund heraf.

Er udbytteretten ikke indløst, og skyldes dette en for kort åremålsbegrænsningsperiode, må dette medføre en formueforskydning. En tidsbegrænsning på udbyttet har ikke påvirkning på selskabets værdi, men skal i stedet sættes ud fra hvad der er realisabelt og realistisk. Sættes denne således til 5 år, når udbytteretten reelt kunne være udbetalt på det 6. eller 7. år, må perioden alt andet lige være fastsat for kort. At åremålsbegrænsningsperioden er fastsat for kort kan til dels hænge sammen med den tredje årsag – at der ikke er foretaget fuld udbytteudlodning i perioden.

I samme afgørelse som ovenfor begrundes SKAT sin indstilling til spørgsmål 1 med følgende:

"Forhold, der forøger værdien af en forlods udbytteret, forøger også værdien af A-aktierne og reducerer dermed kravene til forrentningen af retten til forlods udbytte. Der er flere forhold, som kan have indvirkning på værdien af den forlods udbytteret og størrelsen af forrentningen af den forlods udbytteret. Disse forhold kan medføre en større eller mindre forrentning.

I den konkrete sag sidestilles aktierne eksempelvis efter betalingen af udbytte i henhold til den forlods udbytteret. Set i modsætning til sager, hvor A-aktierne er værdiløse efter udbytteretten er udtømt, vil dette bevare værdi på A-aktierne.

Tilsvarende vil stemmeretsbegrænsningen på B-aktierne bevare værdi på A-aktierne set i modsætning til sager, hvor A-aktionærerne straks eller ved udløb af retten til forlods udbytteret, opgiver kontrollen over selskabet. Endnu et eksempel kunne være, at tidsbegrænsningen af den forlods udbytteret, alt andet lige, påfører A-aktierne ejer en risiko, hvilket således reducerer værdien. En længere tidshorison til at betale et bestemt beløb i udbytte giver selskabet nemmere mulighed for at kunne betale udbyttet. At tidsbegrænsningen er så lang som 10 år medfører et fald i risikoen for A-aktionærerne. Tidsbegrænsningen har ingen betydning for værdiansættelsen af selve selskabet dog med den forudsætning at udbyttebetalingen er realisabel og ikke påvirker selskabets overlevelsesmuligheder. Det kan ses i sammenhæng med størrelsen af den forlods udbytteret i det hele taget. Det skal reelt være muligt at udlodde beløbet. At det er realistisk, at den forlods udbytteret kan udloddes reducerer A-aktionærernes risiko ved at påtage sig den forlods udbytteret.

(...)

... Det er en forudsætning for svaret, at der loyalt udloddes udbytte."

SKAT anfører, at tidsbegrænsningen af udbyttebetalingen skal fastsættes ud fra, at den er realisabel og ikke påvirker selskabets overlevelsesmuligheder. Det skal således være realistisk, at selskabet kan nå at udlodde udbytteretten inden for den fastlagte periode under disse hensyn. Samtidig er det en forudsætning for den fastsatte åremålsbegrænsningsperiode, at udbyttet udloddes loyalt, og dermed ikke holdes tilbage. Dette må dog kun være relevant i situationer, hvor der er tale om at B-aktionæren er interesseforbundet med A-aktionæren, da A-aktionæren ellers må have fuldt incitament til at hæve hele udbytteretten. Når B-

aktionæren er en nær medarbejder, kan der i stedet ligge et incitament i form af skjult bonusordning eller en ikke udbetalt lønstigning.

SKAT anfægter ikke værdiansættelser foretaget mellem uafhængige parter. Men spørgsmålet er, om en nær medarbejder er en uafhængig part eller en interesseforbunden part? Som udgangspunkt er en medarbejder en uafhængig part, da medarbejderen vil ønske en lavere værdi for aktierne eller anparterne, mens ejeren vil ønske en højere værdi. Der er dog en risiko for, at værdiansættelsen ikke afspejler en værdiansættelse i fri handel, men derimod en skjult berigelse af medarbejderen (eksempelvis skjult bonus jf. ovenfor). Dette forhold er dog vanskeligt at bevise for skattemyndighederne, medmindre værdiansættelsen af parterne er opgjort åbenbart forkert, eksempelvis i tilfælde, hvor den aftalte værdi ikke afspejles i tidligere eller senere handler af de pågældende aktier eller anparter i selskabet.

Udgangspunktet, i situationen, hvor der konstateres en efterfølgende formueforskydning, når udbytteretten udløber, må være, at B-aktionæren bliver beskattet af rest-værdien af udbytteretten. Enten som gave, hvor der skal betales gaveafgift eller også skal værdien medregnes til den skattepligtige indkomst for B-aktionæren, afhængig af, om B-aktionæren er inden for gaveafgiftskredsen i boafgiftsloven. Dette er endnu ikke afprøvet i praksis, men det følger af SKATs begrundelse til indstillingen af spørgsmål 3⁹¹, at hvis der ikke sker udlodning af udbytte kan det have den virkning, at bortfald af udbytteudlodningen har skattemæssige konsekvenser.

Der bør dog i overvejelserne omkring fastsættelsen af åremålsbegrænsningen tages hensyn til, hvorvidt selskabets værdi er sammensat af betalte aktiver, eller om de hovedsageligt består af internt oparbejdet goodwill.

Hvis værdien primært er opgjort på baggrund af internt oparbejdet goodwill, må dette forhold kunne tale for, at der som minimum skal fastsættes en udløbsdato på udbytteretten, da dette forhold ellers kunne være en indikation på, at goodwill var værdiansat forkert, hvis perioden overskrides, uden at udbytteretten er indløst.

4.2.4.4 Er A/B modellen truet?

I sommeren 2013 har SKAT via Skatterådet ønsket at få afklaret retsstillingen omkring forskellige generationsskiftemodeller. Et af de forhold SKAT søgte afklaret var blandt andet, hvorvidt man kan benytte formueskattekursen, eksempelvis også når man i en anden sammenhæng har dokumenteret en højere handelsværdi på aktierne. Dette forhold er gennemgået og diskuteret i afsnit 3.2.4.1 [Formueskattekursen](#).

---

⁹¹ SKM2015.195.SR

Et andet forhold SKAT søgte afklaret var blandt andet brugen af A/B-modellen⁹². Skatterådet skulle behandle en sag om et generationsskifte, hvor man ønskede at opdele i A- og B-aktier. I forbindelse med behandlingen anmodede Skatterådet om et bredere notat om A/B-aktiemodeller. I den forbindelse var der usikkerhed omkring, hvorvidt A/B-modellen ville blive indskrænket eller ultimativt afskaffet, og retsstillingen var derfor usikker.

Da Skatteministeriet den 5. februar 2015 i samarbejde med SKAT afskaffede formueskattekursen, blev retsstillingen for A/B-modellen yderligere udfordret. Hvis Skatteministeriet i samråd med SKAT bare kan afskaffe en værdiansættelsesmetode, der er en så implementeret del af retspraksis, som har fundet sted siden 1982 og har hjemmel i et cirkulære, som tilmed er indarbejdet i øvrig lovgivning, så står A/B-modellen som udgangspunkt ikke særlig stærkt, da den jo "bare" er udsprunget af praksis, og ikke har hjemmel i en specifik lov.

Umiddelbart før formueskattekursen blev afskaffet, havde Skatterådet truffet afgørelse om en sag, hvor formueskattekursen kunne finde anvendelse, selvom TSS-cirkulære 2000-9 blev anvendt til værdiansættelsen af selskabets aktiver og passiver for at omgå pengetanksreglen, som var afgørende for, om der overhovedet kunne ske succession⁹³. I den pågældende sag havde SKAT indstillet til, at formueskattekursen ikke skulle kunne anvendes i den givne situation, hvilket Skatterådet gik imod.

Ved offentliggørelsen af SKM2015.195.SR må der herefter lægges vægt på, at SKATs indstilling er tiltrådt af Skatterådet, og at de to instanser således er enige om afgørelsen. Dette forhold må synes at vægte i en retning af, at A/B-modellen får lov at bestå. Derudover må der også lægges vægt på, at hele generationsskifteområdet er blevet begrænset en smule ved afskaffelsen af formueskattekursen, og at en afskaffelse af brugen af A/B-modellen således vil få omfattende konsekvenser, da det vil forhindre yderligere kapitalejere i at gennemføre generationsskifte foreløbig, og ultimativt måske fører til salg af aktierne eller anparterne til udenlandske investorer, hvormed store årlige selskabsskatter går tabt sammen med en masse danske arbejdspladser.

Det må forventes, at A/B-modellen vil bestå foreløbig, men da den udspiller sig af retspraksis, og da den stadig ikke er prøvet ved Landsskatteretten, er der således en vis usikkerhed forbundet med, hvorvidt den vil bestå på sigt, og der er således stadig en vis usikkerhed forbundet med modellens retsstilling. Da SKAT som tidligere nævnt dog er delvist bundet af deres egne afgørelser, og da både SKAT og Skatterådet har accepteret denne model, senest ved SKM2015.195.SR, må en ændring af A/B-modellen forventeligt komme

---

⁹² "Seneste nyt om A/B-modeller og brug af formueskattekursen", Faglig nyhed fra FSR af den 19. november 2014

⁹³ SKM2015.57.SR

ved en prøvelse i Landsskatteretten, og altså ikke fra SKAT eller Skatterådet, medmindre ydre forhold medfører, at der er behov for det.

4.3 Delkonklusion

Ligesom i forrige kapitel er dette kapitel blevet indledt med fire arbejdsspørgsmål, som det var formålet at besvare, og som herefter er søgt besvaret.

Kapitlet har omhandlet de generationsskiftemodeller der er relevante, når der skal generationsskiftes til en medarbejder. Det er her slået fast, at successionsbestemmelserne også er gældende i denne situation, når medarbejderen opfylder kriterierne.

Den anden generationsskiftemodel som er gennemgået er A/B-modellen. Gennemgangen er foretaget med udgangspunkt i, at generationsskiftet skal gennemføres til en medarbejder, men det er også nævnt, at A/B-modellen kan anvendes til en hvilken som helst personkreds, og derfor ikke er afgrænset til nogen specifik målgruppe.

A/B-modellen er netop gennemgået i dette kapitel, da modellen er et godt alternativ til succession, og da den tilsvarende kan finde anvendelse i de situationer, hvor man ikke kan bruge successionsbestemmelserne. Endvidere opfylder den de opstillede kriterier i afhandlingens indledende afsnit om, minimal beskatning og lille kapitalfremskaffelse.

Derudover er det en oplagt løsning at vælge, når den nuværende kapitalejer ønsker at bevare sin bestemmende indflydelse, da man med A/B-modellen blot kan tillægge A-anparterne stemmerettigheder, hvilket er hyppigt set i praksis når løsningen anvendes mellem far og søn. Ved generationsskifte til en medarbejder kan dette behov dog forekomme mindre relevant, da medarbejderen formentlig selv ønsker kontrol når forlods udbytteretten er indløst. Modellen er dog optimal, hvis der er behov for et glidende generationsskift.

Modellen er i kapitlet gennemgået teoretisk, primært baseret på de offentliggjorte afgørelser omkring modellen. Herunder er der også inddraget afsnit omkring juridisk metode.

A/B-modellens muligheder og begrænsninger er efterfølgende diskuteret, hvor der især er lagt vægt på, at modellen er begrænset, idet den er opstået gennem retspraksis. Da det ikke er alle forhold der er afprøvet ved bindende svar, er der derfor stadig en vis usikkerhed knyttet til modellen, herunder særligt de tilfælde, hvor udbytteretten ikke er indfriet inden for perioden.

Derudover er modellen også begrænset, da den kun har været prøvet ved SKAT og Skatterådet, men ikke i den højeste skatteinstans, Landsskatteretten. Der er derfor en usikkerhed knyttet til, hvad der fremover vil ske med modellen, da den jo ikke har direkte hjemmel i nogen specifikke regelsæt, men er en sammensat model af skatteretten og selskabsretten.

Spørgsmålet om, hvorvidt modellen er truet, er endvidere rejst i kapitlet, da SKAT har søgt at få afklaret retsstillingen på en række generationsskiftemodeller. Udgangspunktet er dog, at den ikke er truet af SKAT og Skatterådet, da de senest i SKM2015.195.SR har accepteret modellen, og da de på grund af en række tilsvarende ens afgørelser på området forventes at handle på samme måde fremover, da de er delvis bundet af egne afgørelser.

5. Samlet konklusion

Der er i denne afhandling foretaget gennemgang af generationsskifte til familien og medarbejdere. Fokus, som opstillet i problemformuleringen, har været, at generationsskiftet har skullet kunne gennemføres med begrænset kapitalrejsning, begrænset beskatning, ligesom at ejeren har skullet kunne bevare sin bestemmende indflydelse.

Inden for disse rammer, er der foretaget gennemgang af følgende 2 generationsskiftemodeller/metoder:

- Generationsskift med succession
- Generationsskift ved brug af A/B-modellen

Begge modeller opfylder kriterierne jf. nedenstående oversigt:

	Succession	A/B-modellen
Lave kapitalkrav	Handelsværdi nedsættes ved gave (minimum passivposten).	Kapitalkrav udgør alene aktierne til den fastsatte tegningskurs.
Minimal beskatning	Ingen beskatning. Dog gaveafgift af gaveværdi.	Ingen beskatning ved erhvervelse af anparter.
Bestemmende indflydelse	Kan overdrage anparter af flere etaper, og dermed gøre det glidende.	Kan pålægge A- og B-anparterne forskellige stemmeværdier.

Modellerne er teoretisk behandlet, herunder de betingelser der stilles, for at kunne gennemføre generationsskift ud fra disse. Modellerne er gennemgået i henholdsvis kapitel 3 og 4. Inden for hvert kapitel er modellernes muligheder og begrænsninger gennemgået, og i forbindelse med formueskattekursens afskaffelse er konsekvenserne tilsvarende gennemgået.

Modellernes muligheder og begrænsninger kan efterfølgende opsummeres til nedenstående:

Succession	
Muligheder	Begrænsninger
- Kan gennemføre glidende generationsskift	- (pengetanksregel)
- Skattefrit (udskydelse af skattegrundlag)	- Indgår altid et gaveelement
	- Formueskattekursen kan ikke anvendes

Konsekvenser ved afskaffelse af formueskattekurs

- Fravalg af generationsskift til familien
- Salg til udenlandske investorer
- Ufrivillig nedlukning af små virksomheder
- Tabte arbejdspladser og skatteprovenu
- Usikkerhed og utryghed ved retssystem

A/B-modellen

Muligheder

- Let at bevare bestemmende indflydelse
- Kan anvendes af alle
- Giver mulighed for at generationsskifte mellem holdingselskaber
- Ny kapitalejers værdi af anparter finansieres af selskabet

Begrænsninger

- Uafprøvede elementer i praksis
- Ikke prøvet ved Landsskatteretten endnu
- Retstilling usikker

Ovenstående forhold er gennemgået og diskuteret med udgangspunkt i relevante artikler, afgørelser og lovgivning.

På baggrund af den foretagne teoretiske gennemgang, samt analyse og diskussion i afhandlingen, kan det afslutningsvis konkluderes, at de optimale generationsskiftemodeller, som er gennemgået i denne afhandling, har været under pres fra SKAT. Den ene af værdiansættelsesmetoderne er afskaffet i foråret 2015, og retsstillingen på A/B-modellen er også uafklaret. Det kan således ikke vides, hvordan generationsskifteområdet vil se ud i fremtiden, da flere forhold kan spille ind, som kan ændre det nuværende regelsæt på området. Man må dog kunne forvente, at der vil ske nogle tiltag fra myndighederne for at imødekomme de mange generationsskift der venter forude, blandt andet ved at indføre nye og anderledes modeller, eller at tilpasse reglerne på de eksisterende og kendte modeller. Indtil da må virksomhedsejerne prøve sig frem ved bindende svar hos SKAT, hvis området skal udfordres, og udvikles.

6. Perspektivering

Der er i afhandlingen gennemgået, analyseret på muligheder og begrænsninger og konkluderet på de to mest oplagte generationsskiftemodeller, der tager højde for udskydelse af beskatning samt begrænset eksternt finansiering. Begge modeller er endvidere, som det er diskuteret tidligere i afhandlingen, under pres fra SKAT, hvormed man ikke kender til den fremtidige benyttelse og mulighederne af A/B-modellen, hvis der falder afgørelser i den forkerte retning. Tilsvarende er formueskattekursen afskaffet.

Der findes dog flere måder, hvorpå man kan konstruere et generationsskifte, især hvis der gerne må stilles krav om finansiering.

I perspektiveringen vil der således blive lagt vægt på en løsningsmodel, som både kan anvendes af interesseforbundne parter og af salg til tredjemand, og hvor der opnås begrænset eller ingen beskatning. Til gengæld forudsætter denne løsningsmodel, at erhververen har tilstrækkelig kapital til at købe aktierne eller anparterne i det relevante selskab eller, at han i stedet har mulighed for at skaffe finansiering andet steds.

Løsningsmodellen gennemgås mellem en far og en søn, men kan som tidligere anført også finde anvendelse ved salg til tredjemand.

Løsningsmodel til skattefrit generationsskifte med finansiering

En far ejer alle anparterne i et driftsselskab, som han ønsker at overdrage til sin søn. Faderen ønsker fuld betaling for aktierne, da salgssummen er faderens "pensionsopsparing". Begge parter ønsker optimal skattebesparelse ved overdragelsen.

Som led i et generationsskifte, kan det være nødvendigt at gøre brug af visse skatteretlige omstruktureringsmodeller, for på bedst mulig vis at snævre virksomhedens aktiviteter ind inden generationsskiftet. Løsningerne er mange, og hver situation kan have en forskellig løsning. I situationen ovenfor kunne det være en god løsning at stifte en holdingstruktur inden generationsskiftet, således at aktierne kan sælges i selskabsregi skattefrit, samtidig med at sønnen opnår fradrag for eventuelle finansieringsudgifter. Løsningsforslaget er gennemgået i det følgende.

Faderen stifter et holdingselskab ved en skattefri aktieombytning uden tilladelse fra SKAT efter de objektive regler. Ved en skattefri aktieombytning tager faderen sine aktier i driftsselskabet og skyder ind et nystiftet holdingselskab, og som "betaling" for aktierne i driftsselskabet modtager han aktier i holdingselskabet. Ingen parter bliver hverken fattigere eller rigere, da holdingselskabet blot er et tomt selskab med en egenkapitalpost under passiverne og kapitalandele i driftsselskabet som den eneste post under aktiverne.

Ulempen ved at gennemføre en skattefri aktieombytning uden tilladelse er dog, at der gælder et 'holdingkrav'. Holdingkravet medfører, at de ombyttede anparter skal ejes i mindst 3 år, før de kan sælges skattefrit. Det vil altså sige, at uanset hvordan man vender og drejer det, vil denne løsning på et generationsskifte tage minimum 3 år. Faderen har dog ikke mulighed for at lave en skattefri aktieombytning med tilladelse fra SKAT, da man her skal have en erhvervsmæssig begrundelse for, hvorfor omstruktureringen gennemføres. En begrundelse om et videresalg gennem en selskabsstruktur for at opnå en skattebesparelse anses næppe for en holdbar begrundelse hos SKAT.

I de 3 år, hvor anparterne ikke kan sælges, kan faderen slanke balancen i driftsselskabet, så det er den reelle salgsaktivitet der er tilbage, når sønnen skal købe aktierne i driftsselskabet.

En måde, hvormed man kan slanke balancen er ved at udlodde de frie midler til holdingselskabet i det omfang at driftsselskabet har likviditet hertil. Udbyttet kan udloddes til holdingselskabet skattefrit⁹⁴, og dette udløser dermed heller ikke nogen skat for hverken holdingselskabet, driftsselskabet eller faderen.

En anden måde, hvormed man også kan slanke driftsselskabets balance er ved at spalte al overflødig aktivitet over i andre selskaber, eksempelvis værdipapirer, ejendomme og anden aktivitet som ikke har noget med selskabets egentlige drift at gøre. På den måde kan man skære den salgsvare virksomhed ind til benene, så handelsværdien bliver lavere da den ikke længere indeholder en masse unødvendige aktiver. Spaltning eller tilførsel af aktiver er også nogen af de skatteretlige omstrukturingsmodeller reguleret af fusionsskatteloven, og kan hermed også gennemføres skattefrit, hvis betingelserne i øvrigt er opfyldt.

Efter 3 år kan faderen så via sit holdingselskab sælge aktierne i driftsselskabet skattefrit.⁹⁵ Salget udløser ikke nogen skat hos faderen, da anparterne sælges fra holdingselskabet.

Anparternes afståelsessum betales til holdingselskabet, hvor de bliver liggende som ubeskattede midler, indtil de udloddes som udbytte.

Afståelsessummen skal som udgangspunkt værdiansættes til handelsværdien. Da der her er tale om overdragelse mellem interesseforbundne parter (far og søn) kan hjælpereglen i Cirkulæret fra 2000 (nr. 9) anvendes.

Hjælpereglen går, som beskrevet i afsnit 3.2.3.2 *Værdiansættelsescirkulære 2000-9*, ud på, at aktiernes værdi opgøres som summen af de enkelte aktivposter i selskabet minus de respektive gældsposter.

Den opgjorte værdi tillægges goodwill. Goodwill fastsættes efter TSS Cirkulære 2000-10 eller eventuelt DCF

---

⁹⁴ SEL § 13, stk. 1, nr. 2

⁹⁵ ABL § 8 som koncernselskabsaktier efter ABL § 4 B.

eller P/E.

Ejendommen medtages til ejendomsværdi. Den udskudte skat fragår.

Faderen har efter salget kun sit holdingselskab, som bliver en 'pengetank'. Denne konstruktion kan anvendes til sikring af faderens fremtidige pension, da han i og for sig selv kan bestemme, hvor meget udbytte han vil udlodde fra holdingselskabet årligt. I 2015 kunne faderen udlodde udbytte op til 49.900 kr. ud (99.800 kr. hvis han har gift) som aktieindkomst til en skattesats på 27 pct., hvorefter udbytte derover ville blive beskattet med 42 pct.⁹⁶

Sønnen stifter et holdingselskab, hvori han optager et lån til køb af anparterne i driftsselskabet. Ved overdragelsen af anparterne indtræder sønnens holdingselskab i en tvungen national sambeskatning med driftsselskabet. Sambeskatningen har den fordel, at sønnen kan fradrage finansieringsomkostningerne i holdingselskabet, der kan udnytte underskuddet i driftsselskabets fremtidige indtjening.

Udover, at sambeskatningen sikrer, at finansieringsomkostningerne kan fradrages i sambeskatningsindkomsten, kan driftsselskabet løbende udlodde udbytte til sønnens holdingselskab, hvilket også er skattefrit efter samme vilkår som før, hvormed driftsselskabets løbende indtjening og fremtidige cashflows kan være med til at betale for finansieringen af købet af anparterne.

Ydermere indtræder sønnen ikke i nogen latente skatteforpligtelser, som ved succession, men kan tværtimod selv sælge anparterne skattefrit når han ønsker dette.

Denne løsningsmodel til et generationsskifte har både sine fordele og ulemper, og for lige at opsummerer hovedpunkterne er fordelene og ulemperne listet nedenfor.

Fordele:

- Overdragelsen af anparterne i driftsselskabet til sønnen udløser ingen skat
- Et senere salg af anparterne fra sønnens holdingselskab til tredjemand udløser ingen skat
- Driftsselskabets balance kan slankes via udbytteudlodning inden overdragelsen af anparterne uden at dette udløser nogen skat
- Faderen opnår igennem holdingselskabet fuld betaling for sine anparter
- Faderen får en 'pengetank' med ubeskattede midler, som løbende kan udloddes efter behov
- Sønnen kan få betalt sin finansiering via driftsselskabets fremtidige drift, og udnytte fradraget på finansieringsomkostningerne i sambeskatningen

---

⁹⁶ I 2015 er progressionsgrænsen for aktieindkomst ændret til 49.900 kr. (99.800 kr. hvis han er gift) jf. <http://www.skat.dk/satser/>

- Løsningen kan anvendes uanset om man er interesseforbundne eller uafhængige parter

Ulemper:

- Denne løsning stiller krav til, at sønnen kan skaffe finansiering til købet af anparterne
- Sønnen skal betale handelsværdien for selskabet, da der ikke kan være noget gaveelement mellem to selskaber
- Omkostninger til revisor eller advokat ved assistance med udarbejdelse af de fornødne selskabsretlige dokumenter til brug for den skattefrie aktieombytning
- Generationsskiftet kommer til at have en tidshorisont på minimum 3 år

Umiddelbart vil denne løsning være ideel, men den kræver, at generationsskiftet planlægges i god tid, da det som anført har en tidshorisont på minimum 3 år.

Derudover er der et krav om finansiering som det kan være vanskeligt at opnå på grund af bankernes manglende villighed til at låne penge.

Det er som tidligere nævnt individuelt, hvilken løsning der passer bedst, da det afhænger af den enkeltes situation, ønsker og muligheder. Andre konstruerede modeller som endnu ikke er afprøvet i praksis vil formentlig også dukke op fremover, som følge af den nuværende begrænsning af de eksisterende modeller.

Litteraturoversigt

Afhandlingen er udover egen udarbejdede tekster og analyser baseret på nedenstående anførte kilder, som alle er vurderet kildekritisk. Der henvises eventuelt til afsnit 1.3.3 Kritik af metodevalg for en gennemgang heraf.

Hjemmesider

- <http://ordnet.dk/ddo/ordbog?query=generationsskifte> – set den 4/1 2015
- www.skat.dk/satser – set den 4/5 2015
- <http://www.tvsyd.dk/artikel/272914:Erhvervsliv--Nye-regler-er-forrykte> (videointerview med Benny Engelbrecht den 12. februar 2015) – set den 4. april 2015

Litteratur

- Skatteretten 2, Jan Pedersen m.fl., forlaget Thomsen Reuters, 5. udgave, 2009
- Generationsskifte og omstrukturering – det skatteretlige grundlag, Søren Halling-Overgaard & Birgitte Sølvkær Olesen, Jurist- og Økonomiforbundets forlag, 3. udgave, 1. oplag, 2010
- Retskilder og retsteorier, 2. reviderede udgave, Ruth Nielsen og Christina D. Tvarnø, Jurist- og Økonomiforbundets Forlag

Publikationer og artikler

- "Retskrav at kunne anvende formueskattekursen", artikel udgivet af FSR af den 29. januar 2015
- "Værdiansættelse af unoterede aktier ved overdragelse indenfor gaveafgiftskredsen", artikel i Revision og Regnskabsvæsen – Tidsskrift for erhvervsøkonomi og skatteforhold, nr. 11, November 2008
- "Seneste nyt om A/B-modeller og brug af formueskattekursen", Faglig Nyhed fra FSR af den 19. november 2014
- "Tvivlsom hjemmel bag skatteindgreb", artikel af Rikke Brøndum, publiceret via Dansk Industri den 12. februar 2015
- "Skatteministeriet afskaffer formueskattekursen", Faglig nyhed om skat fra FSR af den 5. februar 2015
- "Regeringen skaber restløse tilstande for familieejede selskaber", artikel af advokat Michael Serup, trykt på www.finans.dk den 10. februar 2015
- "Seks ud af ti SMV'ere mangler plan for generationsskifte", artikel fra Magasinet IDAG.dk af den 21. november 2014

- "Regeringen sætter familievirksomheder på tålt ophold", debatindlæg til *det store generationsskifte* den 11. februar 2015 af Jørgen Mads Clausen (bestyrelsesformand hos Danfoss), Jakob Topsøe (bestyrelsesmedlem i Haldor Topsøe) og Peter Foss (bestyrelsesformand hos Foss)
- Generationsskifte, publikation af Dansk Revision af den 1. maj 2012
- A/B modellen som alternativ til overdragelse med succession – en fortolkning af gældende retspraksis på området, afhandling på cand.merc.aud. af Jesper Madsen og Brian Løjmand Pedersen af april 2013
- "A/B-modellen godkendt af Skatterådet", Faglig nyhed fra FSR af den 9. april 2015

Lovgivning

- Lovbekendtgørelse 2013-10-31 nr. 1298 om den skattemæssige behandling af gevinst og tab ved afståelse af aktier m.v. (aktieavancebeskatningsloven)
- Forarbejderne til ABL § 30, stk. 1
- Lovbekendtgørelse 2012-04-02 nr. 327 om afgift af dødsboer og gaver (boafgiftsloven)
- Lovbekendtgørelse 2010-12-07 nr. 1403 af kildeskatteloven (kildeskatteloven)
- Lovbekendtgørelse 2013-04-22 nr. 405 om påligning af indkomstskat til staten (ligningsloven)
- Lovbekendtgørelse 2013-04-08 nr. 382 om indkomstskat for personer m.v. (personskatteloven)
- Lovbekendtgørelse 2011-04-11 nr. 322 om aktie- og anpartsselskaber m.v. (selskabsloven)
- Lovbekendtgørelse 2012-11-14 nr. 1082 om indkomstbeskatning af aktieselskaber m.v. (selskabsskatteloven)
- Lovbekendtgørelse 2011-02-23 nr. 175 om skatteforvaltning (skatteforvaltningsloven)
- Lov 1922-04-10 nr. 149 om indkomstskat til staten (statsskatteloven)

Afgørelser

- SKM2003.66.LR (A/B modellens indførelse)
- SKM2003.134.LR (A/B-modellen – ny aktieklasse)
- SKM2004.416.LR (A/B-modellen – anpartar – betalingsevne – risikotillæg – Ligningsrådets beregningsformel)
- SKM2005.549.LR (A/B-modellen – formueforskydning –kurs 100)
- SKM2008.600.SR (A/B-modellen – ny aktieklasse – ændring af aftale)
- SKM2008.697.SR (A/B-modellen – ny aktieklasse – værdiansættelse)
- SKM2010.2.SR (A/B-modellen – forlods udbytteret)
- SKM2010.288.SR (A/B-modellen – udbytteplan – udløbet)

- SKM2011.79.SR (A/B-modellen – risikotillæg)
- SKM2013.781.SKAT (Kapitaliseringsfaktorer 2014)
- SKM2014.710.SKAT (Kapitaliseringsfaktorer 2015)
- SKM2015.57.SR (retskrav på anvendelse af formueskattekursen)
- SKM2015.195.SR (A/B-modellen – værdiansættelse – DCF)

Andet

- Ejerledelse i Danmark, Rapport 1: Ejerledelse – baggrund og udbredelse, af Morten Bennedsen og Kasper Meisner Nielsen via Center for Ejerledede Virksomheder
- Den juridiske vejledning 2014-2, C.B.2.13 Overdragelse med succession
- Den juridiske vejledning 2015-1, C.D.7.4.1 Betingelser for skattefri aktieombytning uden tilladelse
- Den juridiske vejledning 2015-1, A.A.1 Myndighedsstruktur og kompetence
- Styresignal i forbindelse med ophævelse af formueskattekursen, udgivet den 5. februar 2015 af SKAT (SKM2015.96.SKAT)
- Cirkulære 1982-11-17 nr. 185 om værdiansættelse af aktiver og passiver i dødsboer m.m. og ved gaveafgiftsberegning
- TSS-cirkulære 2000 nr. 9 om værdiansættelse af aktier og anparter
- TSS-cirkulære 2000 nr. 10 om vejledende anvisning om værdiansættelse af goodwill
- Transfer Pricing; kontrollerede transaktioner; værdiansættelse, serienummer E nr. 238 af 15-01-2013.
- Cirkulære om ændring af cirkulære om værdiansættelsen af aktiver og passiver i dødsboer m.m. og ved gaveafgiftsberegning, udgivet den 5. februar 2015 af Skatteministeriet
- Styresignal i forbindelse med ophævelse af formueskattekursen, udgivet den 5. februar 2015 af SKAT (SKM2015.96.SKAT)
- Ejerledelse i Danmark, Rapport 1: Ejerledelse – baggrund og udbredelse, af Morten Bennedsen og Kasper Meisner Nielsen via Center for Ejerledede Virksomheder

Bilag 1 - Beregningsmodel af goodwill efter TSS cirkulære 2000-10

Nedenstående er et uddrag af TSS cirkulære 2000-10.

1.

Der tages udgangspunkt i de seneste tre regnskabsår. Det regnskabsmæssige resultat før skat anvendes, hvis årsrapporten er opgjort efter reglerne i årsregnskabsloven.

Hvis regnskabet ikke opgøres efter årsregnskabsloven anvendes i stedet den skattepligtige indkomst.

2.

Ved beregning af værdien af goodwill i forbindelse med overdragelse af unoterede aktier eller anparter, skal der ved de regnskabsmæssige resultater, der lægges til grund, korrigeres for følgende poster:

- ÷ Ikke udgiftsført løn eller vederlag til eventuel medarbejdende ægtefælle
- ÷ Finansielle indtægter
- + Finansielle udgifter
- +/- Eventuelle ekstraordinære poster i henhold til årsregnskabsloven
- + Afskrivninger på tilkøbt goodwill

Tages der i stedet udgangspunkt i selskabets skattepligtige indkomst korrigeres for følgende poster:

- ÷ Medarbejdende ægtefælle
- ÷ Finansielle indtægter
- + Finansielle udgifter
- + Investeringsfondshenlæggelser
- + Forskudsafskrivninger
- +/- Andre ikke skatterelevante driftsmæssige poster
- + Afskrivninger på tilkøbt goodwill

3.

Efter de foretagne korrektioner lægges de tre resultater sammen, hvorefter der divideres med 6. Herved fremkommer en vægtet gennemsnitsindtjening.

4.

Den beregnede udviklingstendens skal opgøres for derefter at tillægges/fratrækkes den vægtede gennemsnitsindtjening.

Beregningen tager udgangspunkt i den resultatmæssige udvikling, der har været fra det tredjesidste regnskabsår før overdragelsen til det sidste år før overdragelsen.

Den samlede udvikling fra år 1 til år 3 divideres med 2, som udtrykket for gennemsnittet af udviklingen.

5.

Hvis selskabet ejes af en person skal der minimum fratrækkes 250.000 kr. og højst 1.000.000 kr. som driftsherreløn.

Hvis selskabets ejer derimod er et andet selskab, foretages der ikke fradrag for driftsherreløn, da den almindeligvis allerede er afholdt i selskabet.

6.

Herefter fratrækkes en forrentning af samtlige aktiver i virksomhedens seneste balance forud for overdragelsen bortset fra driftsfremmede aktiver som f.eks. obligationer og pantebreve samt bogført værdi af tilkøbt goodwill.

Forrentningsprocenten fastsættes til den på overdragelsestidspunktet gældende kapitalafkastsats, jf. virksomhedsskattelovens § 9, plus 3 %.

7.

Til slut foretages en kapitalisering af den fremkomne værdi ved at gange med en kapitaliseringsfaktor.

Kapitaliseringsfaktoren udtrykker forholdet mellem det forventede årlige afkast i form af en forrentningsprocent og goodwillens forventede levetid som udtryk for, i hvor mange år man kan forvente et afkast på en erhvervede goodwill.

Forrentningen fastsættes til den på overdragelsestidspunktet gældende kapitalafkastsats, jf. virksomhedsskattelovens § 9, plus 8 %.

Da goodwill kan have varierende levetid, må kapitaliseringsfaktoren ansættes i forhold hertil.

Følgende faktorer må antages eksempelvis at være afgørende for levetiden for erhvervet goodwill:

- Type og kompleksitet af virksomhedens produkter og/eller tjenesteydelser.
  - Eksempelvis må det antages, at goodwill typisk har en længere levetid, hvor der er tale om produktion og/eller salg af helt unikke produkter/tjenesteydelser.
  - Modsat hvor der er tale om produktion/salg af standardiserede og masseproducerede produkter/tjenesteydelser.

- Produktion/forhandling af et indarbejdet og anerkendt varemærke må antages at have en forlængende effekt på goodwillens levetid.
- Hvis køber i løbet af kort tid ved etablering af en helt ny virksomhed kan opbygge en goodwill svarende til den der er knyttet til den aktuelle virksomhed, må goodwill antages at have en forholdsvis kort levetid. Dette gælder eksempelvis håndværksvirksomheder.